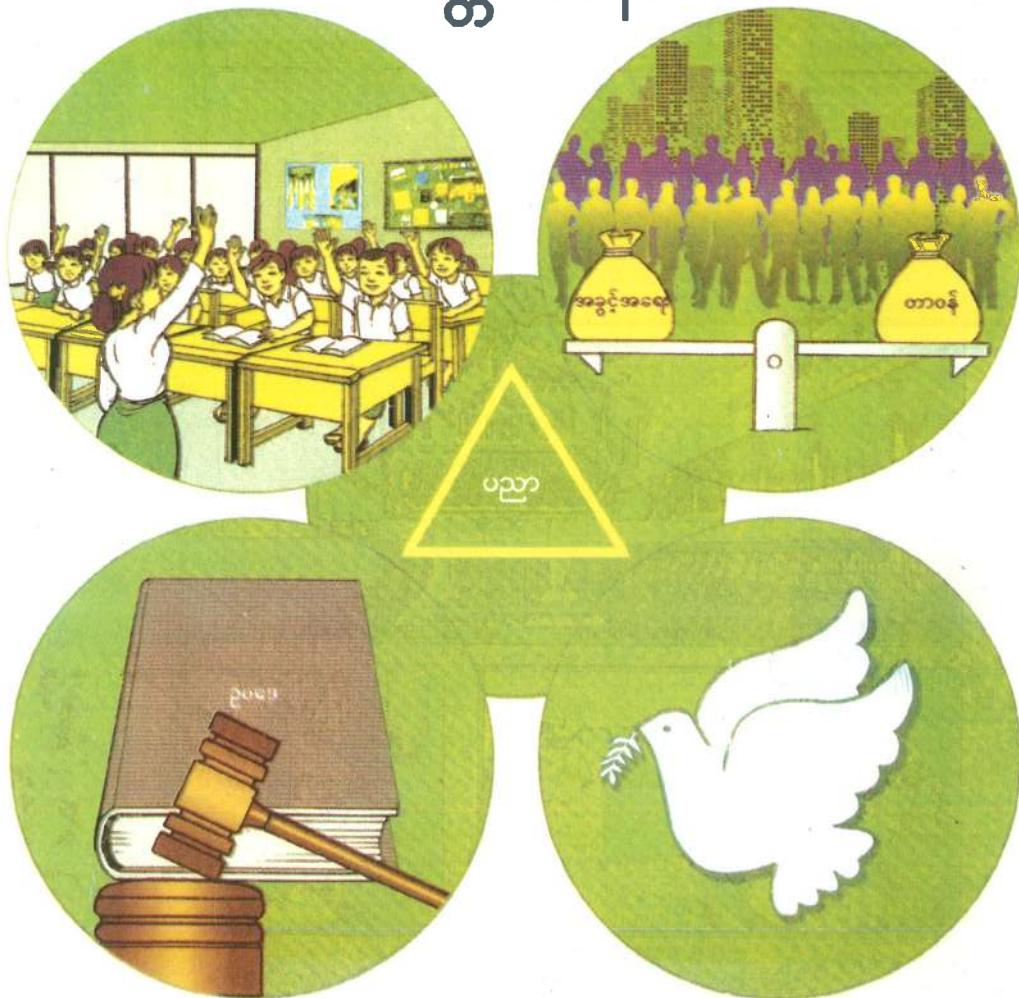

ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော်အမိုးရ^၁
ပညာရေးဝန်ကြီးဌာန

ကျောင်းသုံးစာအုပ်

တရိတ္တနှင့်ပြည်သူနိတိ သတ္တမတန်း

ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော်အစိုးရ^၁
ပညာရေးဝန်ကြီးဌာန

တရိတ္ထနှင့်ပြည်သူ့နိတ် သတ္တမတန်း

နိုင်ငံတော်မှ အခမဲ့တောက်ပုံပေးသည်။

အခြေခံပညာသင်လီညွှန်းတမ်း၊ သင်လီမာတိကာနှင့် ကျောင်းသုံးစာအုပ်ကော်မတီ

ကျောင်းသုံးစာအုပ်စိတ်ဆက်

ဤအတန်းတွင် စာရိတ္ထနှင့်ပြည်သူ့နိတိဘာသာရပ်အကြောင်းနှင့် ယင်းဘာသာရပ်ကို ဖောက်တွေ့ဘဝတွင် အသုံးချုပ်များကို ပိုမိုနားလည်နိုင်စေမည်။ အသိပညာ၊ ကျမ်းကျင်မှုဗာသစ်များ၊ ဖွံ့ဖြိုးလာရန် ကျောင်းသားများက အဖွဲ့လိုက်လုပ်ငန်းများကို ဆရာနှင့်အတူ လုပ်ဆောင် သင်ယူရမည်။ ထို့ပြင် ပြဿနာအခက်အခဲများကို ပြောရှင်းတတ်ရန်နှင့် စဉ်းစားတွေ့ခေါ်ဖန်တီးတတ်ရန် လေ့လာ သင်ယူမည်။ အချို့စာသင်ချိန်များတွင် အဖွဲ့လိုက်လုပ်ဆောင်ကြပြီး အချို့စာသင်ချိန်များ တွင် အတန်းလိုက် သို့မဟုတ် တစ်ဦးချင်း လေ့လာသင်ယူကြမည်ဖြစ်သည်။

သတ္တမတန်း၊ စာရိတ္ထနှင့်ပြည်သူ့နိတိဘာသာရပ် ကျောင်းသုံးစာအုပ်တွင် အောက်ပါအဓိက အကြောင်းအရာများပါဝင်သည်။

- လူမှုကျင့်ဝတ်
- အခွင့်အရေးနှင့်တာဝန်
- စည်းကမ်းနှင့်ဥပဒေ
- ငြိမ်းချမ်းစွာအတူယှဉ်တွဲနေထိုင်ခြင်း

သင်ယူကြရမည့်နည်းလမ်းများ

သင်ခန်းစာအားလုံးတွင် တက်ကြစွာပါဝင်သင်ယူနိုင်ရန် အထောက်အကွဲပြုမည့် ဂာရာ၊ ကျမ်းကျင်မှုများဖြစ်သည့် C-ေလုံးကို လေ့ကျင့်သင်ယူကြရမည်။

- ✓ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်း (Collaboration)- သင်ခန်းစာများ သင်ယူရာတွင် ကျောင်းသားများသည် အတန်းဖော်များနှင့်အပ်စုံပြီး အတွေးအခေါ်များမျှဝေခြင်း၊ အဖြေများ အတူ ရှာဖွေခြင်းတို့ကို လုပ်ဆောင်မည်။
- ✓ ဆက်သွယ်ပြောဆိုခြင်း (Communication)- သင်ခန်းစာများကို ရေးခြင်း၊ ဖတ်ခြင်း၊ ပြောခြင်း၊ နားထောင်ခြင်းနှင့် နှုတ်ဖြင့်ဆက်သွယ်ပြောဆိုခြင်း ကိုယ်အမှုအရာဖြင့် ဆက်သွယ်ပြောဆိုခြင်းတို့ကို လုပ်ဆောင်ရမည်။
- ✓ လေးနက်စွာဆန်းစစ်ဝေဖန်ခြင်းနှင့်ပြဿနာဖြေရှင်းခြင်း (Critical Thinking and Problem Solving)- ဖြေရှင်းရန် စိတ်ဝင်စားဖွယ်ပြဿနာများ၏ အဖြေများကို ရှာဖွေခြင်းနှင့်တင်ပြခြင်း၊ အများများကို ရှာဖွေခြင်းနှင့်ပြုပြင်ခြင်းတို့ ပြုလုပ်ကြရမည်။

- ✓ **တိတွင်ဖန်တီးခြင်း (Creativity and Innovation)-** ဘောင်ခတ်ထားသည့် အခြေအနေ ထဲမှထွက်၍ တွေးခေါ်ခြင်း၊ အတွေးအခေါ်သစ်များ၊ နည်းလမ်းသစ်များဖြင့် ပြသုနာများ ပြော်ခြောက်လုပ်ဆောင်ရဟန်။
- ✓ **နိုင်ငံသားကောင်းဖြစ်ခြင်း (Citizenship)-** နိုင်ငံသားကောင်းဖြစ်စေရန် ကျောင်း၊ လူမှု အဖွဲ့အစည်းတွင် တက်ကြွားပါဝင်သုပ္ပါယ်ဆောင်ခြင်း၊ စည်းကမ်းနှင့်ဥပဒေကို လေးစားလိုက်နာခြင်း၊ တရားမှုတော်ခြင်း၊ သဘောထုအကွဲလွှဲမှု ပြော်ခြောက်စသည်တို့ကို လေ့ကျင့်သင်ယူရမည်။

စာသင်နှစ်အဆုံးတွင် သိရှိသွားပြီး လုပ်ဆောင်နိုင်မည့်ရလဒ်များ

သတ္တုမတန်း၊ စာရိတ္ထနှင့်ပြည်သူ့နိုင်ဘာသာရပ် ကျောင်းသုံးစာအုပ်ကို သင်ယူပြီးသောအခါ ကျောင်းသူကျောင်းသားများသည် အောက်ပါတို့ကို လုပ်ဆောင်နိုင်မည်။

သင်ယူမှုမာတိကာအကျဉ်းချုပ် (သင်ယူမှုမှုရလဒ်များ)

အခန်း(၁) လူမှုကျင့်ဝင်

ကျောင်းသားများသည် ကျောင်းတွင် ကျောင်းသားများနှင့်ပြစ်စေ ဆရာများနှင့်ဖြစ်စေ ဝန်ထမ်းများ၊ ကျောင်းနှင့်ဆက်စွဲယ်နေသော အဖွဲ့အစည်းများမှ တာဝန်ရှိသူများနှင့်ပြစ်စေ ဆက်ဆံရာတွင် ယဉ်ကျေးဇား ပြုမှုနေထိုင်တတ်မည်။ ရှိသေးလေးစားစွာ ဆက်ဆံတတ်မည်။ ရိုးသားဖြောင့်မတ် တည်ကြည်စွာ ပြုမှုနေထိုင်တတ်မည်။တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး စာနာစိတ်ဖြင့် ချစ်ခင်စွာ နေထိုင်တတ်မည်။

အခန်း(၂) အခွင့်အရေးနှင့်တာဝန်

အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ကလေးသူငယ် အခွင့်အရေးများဆိုင်ရာ သဘောတူစာချုပ်ပါ အခွင့်အရေးများကို လေ့လာပြီး အဆိုပါ အခွင့်အရေးများနှင့်အညီ မိမိကျောင်းတွင် ရရှိနေသော အခွင့်အရေးများကို ဖော်ပြတတ်မည်။ တာဝန်ယူတတ်သည့် ကျောင်းသားကောင်း ဖြစ်လာနိုင်သော နည်းလမ်းများကို အကြပ်ပြတတ်မည်။ အားကိုးအားထားပြနိုင်သူတစ်ယောက်၏ အရည်အသွေးများကို သိရှိနားလည်လာမည်။

အခန်း(၃) စည်းကမ်းနှင့်ဥပဒေ

ရပ်စွာအေသာလိုက် ချမှတ်ထားသောစည်းကမ်းနှင့် ဥပဒေများကို လိုက်နာတတ်မည်။ ဥပဒေ အရ အကုအညီပေးနိုင်သော ရပ်စွာအေသာရှိ အဖွဲ့အစည်းများကို သိရှိပြီး လိုအပ်ပါက အကုအညီရယူတတ်မည်။

ဘဏ်း(၄)
မြိမ်ရု
ရပ်စွာ
ဖြစ်ပေး
ရေး၊
တာဝန်

၃၁။ (၄) ပြမ်းချမ်းစွာအတူယှဉ်တွဲနေထိုင်ခြင်း

မိမိရပ်စွာဒေသအတွင်း ဤမှုမျိုးညီညွတ်စွာ နေထိုင်ခြင်း၏ အကျိုးရလဒ်ကို ဖော်ပြတတ်လာမည်။ ရပ်စွာဒေသအတွင်း စည်းလုံးညီညွတ်စွာ နေထိုင်ခြင်းဖြင့် ဤမှုမျိုးညီညွတ်ရေးကို အထောက်အကူ ဖြစ်ကြောင်း ဖော်ပြတတ်လာမည်။ စည်းလုံးညီညွတ်စွာ နေထိုင်ခြင်းဖြင့် နိုင်ငံတည်ပြုမှုနှင့်တို့တက် ရေးကို အထောက်အကူဖြစ်ကြောင်း ဖော်ပြတတ်လာမည်။ ဖန်တီးတတ်ခြင်း၊ ဆက်သွယ်ပြောဆို တတ်ခြင်း၊ ယူပေါင်းလုပ်ဆောင်ခြင်းတို့ကို ရပ်စွာလုပ်ငန်းများတွင် လက်တွေ့အသုံးချတတ်လာမည်။

ශ්‍රීගෝංද:ව්‍යා:භාජුරුදු ගෝංද:වා:ආශා:ඩ් ලදුලාවන්යුමුජා:ක් ගැඹුව්ලහ්:සුක්
පෙ:මත් පොක්පි වගේතජා: (Icons)ක් තෝ:රඩ්මත්-.

၁၀၅

အိုင်စိတ် / အင်တာနှက်ချိတ်ပါ

ରେବି

သူငယ်ချင်းတွေကိုပြောပြပါ

နားထောင်ပါ

සංඛ්‍යා පි

စဉ်တာပါ

၃။ ရွှေးချယ်နှင့်သာသင်ခန်းစာ /လေ့ကျင့်ခန်း

စဉ်းစားပိုးရေးပါ

၃၁၀

କ୍ଷମତା

କିଂ: ଯୁଦ୍ଧପି/ ଯୁଦ୍ଧତ୍ରପି

အောက်ဖော်ပြပါ လေးထောင့်ကွက်များကလည်း ကျောင်းသားများ၏ လေ့လာသင်ယူမျှများကို ကူညီလမ်းညွှန်ပေးလိမ့်မည်။

ଓଡ଼ିଆ ଲେଖକ

ବାଣିଜ୍ୟ ଓ ସେୟାଜ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ମୁଦ୍ରା

କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ପାଇଁ

၁၁

မာတိကာ

၁၂

အကြောင်းအရာ

စာမျက်နှာ

အခန်း ၁။ လူမှုကျင့်ဝတ်

(၁.၁) ယဉ်ကျေးလိမ္မာ ကျောင်းအတွင်းမှာ

၁

(၁.၂) ရှိသေလေးစား တိုကျောင်းသား

၃

(၁.၃) ဖြောင့်မတ်တည်ကြည် နေထိုင်မည်

၁၂

(၁.၄) စာနာစိတ်ထား တိုကျောင်းသား

၁၆

အခန်း ၂။ အခွင့်အရေးနှင့်တာဝန်

(၂.၁) ကလေးသူငယ်များ၏ပညာသင်ယူခွင့်အခွင့်အရေးများ

၂၁

(၂.၂) တာဝန်ကျေအောင် ကြီးစားပါ

၂၆

(၂.၃) အားကိုးအားထားပြုနိုင်ခြင်း

၂၉

အခန်း ၃။ စည်းကမ်းနှင့်ဥပဒေ

၃၂

(၃.၁) စည်းကမ်းလေးစား နိုင်ငံသား

၃၃

(၃.၂) ရပ်စွာရေးရာ သိမှတ်စရာ

၃၅

(၃.၃) အကူအညီလိုသွင် ပြောစေချင်

၃၅

အခန်း ၄။ ပြိမ်းချမ်းစွာအတူယှဉ်တွဲနေထိုင်ခြင်း

၄၃

(၄.၁) ပြိမ်းချမ်းစွာနေထိုင်ရေး

၄၈

(၄.၂) စိတ်ရှည်သည်းခံ ပြိမ်းချမ်းရန်

၅၀

(၄.၃) ဟောင့်မျှောက်ကူညီ ပြိမ်းချမ်းမည်

၅၂

(၄.၄) ပြိမ်းချမ်းရေးအကွက်ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်း

၅၄

ဖြောင့်မတ်တည်ကြည်မှုဖြောင့်တင်ရေး ပညာပေးအစီအစဉ်

မိမိကိုယ်တိုင်နှင့် အခြားသူ၊ လူအဖွဲ့အစည်းအေး တာဝန်ယူမှုမျိုးခြင်း

၅၈

အခန်း (၁)
လူမှုကျင့်ဝတ်

ဒီသားစုံအတွင်း တန်ဖိုးထားလေးစားရမည့် ကိုယ်ကျင့်တရားများနှင့် ကျင့်ဝတ်များဖြစ်သော ယဉ်ကျေးစွာ ပြုမှုပြောဆိုခြင်း၊ အပြန်အလှန် ရှိသော လေးစားမှုရှိခြင်း၊ ရိုးသားဖြောင့်မတ်စွာ ကျင့်ကြုံနေထိုင်ခြင်းနှင့် တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး ချစ်ခင်မြတ်နိုး တန်ဖိုးထားခြင်းတို့ကို ဆင်မတန်းတွင် လေ့လာသင်ယူပြီး ဖြစ်သည်။ ဤအခန်းတွင် လူမှုကျင့်ဝတ်များကို ကျောင်းနှင့် ကျောင်းပတ်ဝန်းကျင်တွင် မည်သူ့ လိုက်နာကျင့်သုံး၊ ည်ကို ဆက်လက်လေ့လာသင်ယူရမည် ဖြစ်သည်။ ကျောင်းသည် ကျောင်းသားများအတွက် ပညာသင်ယူရန် ပတ်ဝန်းကျင်တစ်ခု ဖြစ်ရှိသာမက အလေ့အကျင့်ကောင်းများ လေ့ကျင့်သင်ယူရာ လူအဖွဲ့အစည်းကြုံတစ်ခုလည်း ဖြစ်ပါသည်။ ထိုကျောင်းမှ အလေ့အကျင့်ကောင်းများသည် ကျယ်ပြန်သော လူအဖွဲ့အစည်းအတွက် အထောက်အပံ့ပင် ဖြစ်စေသည်။

ဤအခန်းပြီးလျှင် ကျောင်းသားများသည် ကျောင်းတွင် ကျောင်းသားများနှင့် ဖြစ်စေ၊ ဆရာများနှင့် ဖြစ်စေ၊ ဝန်ထမ်းများ၊ ကျောင်းနှင့် ဆက်ဆံသွယ် နေသာ အဖွဲ့အစည်းများမှ တာဝန်ရှိသူများနှင့် ဖြစ်စေသည်။

- ယဉ်ကျေးစွာ ပြုမှုနေထိုင်တတ်မည်။
- ရှိသော လေးစားစွာ ဆက်ဆံတတ်မည်။
- ရိုးသားဖြောင့်မတ် တည်ကြည်စွာ ပြုမှုနေထိုင်တတ်မည်။
- တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး စာနာစိတ်ဖြင့် ချစ်ခင်စွာ နေထိုင်တတ်မည်။

သင်ခန်းစာ(၁.၁) ယဉ်ကျေးလိမ္မာ ဓဏေပိုင်းအတွင်းမှာ

စာသင်ခန်းအတွင်း သူငယ်ချင်းအချင်းချင်း စကားပြောဆိုရာတွင်လည်းကောင်း၊ ဆရာများနှင့် ပြောဆိုဆက်ဆံရာတွင်လည်းကောင်း၊ ကျောင်းအတွင်း တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦးပြောဆိုဆက်ဆံရာတွင်လည်းကောင်း ယဉ်ကျေးဇားပြုမှုပြောဆိုရမည်။

အမိဘယ်ဖွင့်ဆိုမှုကြီး

၁၂ ယဉ်ကျေးမြင်း

ယဉ်ကျေးမြင်းဆုံးသည်မှာ လူတစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး ဆက်ဆံရာတွင် မိမိ၏အပြုအမှု အပြောအဆိုတို့သည် အမြားသူများအား ထိခိုက်နစ်နာစေခြင်း၊ အနောင့်အယူကိုဖြစ်စေခြင်းမရှိဘဲ ပြုမှုပြောဆိုဆက်ဆံခြင်းကို ဆိုလိုသည်။

(က) ယဉ်ကျေးမြင်း - အခြားသူများအား လေးစားသောအပြုအမှု။

တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး ယဉ်ကျေးဇားပြောဆိုဆက်ဆံရာတွင် လုပ်ဆောင်ရမည့် အပြုအမှုများ

(၉) ရုပ်ပုံများကိုလေလာ၍ အသင်စွမ်းအတွင်း နေထိုင်မှုပုံစံများကို ဇွဲးဖွေးပါ။

**ဤကျောင်းအတွင်း နေထိုင်မှုပုံစံများကိုလေလာ၍ သင့်ကျောင်းအတွင်းတွင် မည်သူ့ပြု၏
နေထိုင်မည်ကို ဇွဲးဖွေးပါ။**

(၁၀) ကျောင်းအတွင်း ရှောင်ကြော်ရပည့် ပယဉ်ကျေးသောအဖြုအမူများ

နေထိုင်မှုပုံစံများကို
မှတ်ယူစေရန် အသင်စွမ်း

ကျောင်း၊ စာတန်ခိုး၊ တိပိဋကဓိများတွင် ခြေထားရှိနိုင်၊ မှာများပြုထားရှိနိုင်၊
ပြုပေါ်မြှုပ်နည်း၊ စာတန်ခိုးများ၊ ပြုထားရှိနိုင်၊ သည်
ပြုပေါ်မြှုပ်နည်း၊ စာတန်ခိုးများပြုပြီးသည်။

ကျောင်းများကို စာတန်ခိုး
မှတ်ယူစေရန်

ကျောင်းများကို စာတန်ခိုး၊ မှာများကို စာတန်ခိုး၊ စာတန်ခိုး၊
မှတ်ယူစေရန်၊ အမြတ်ဆုံး မှတ်ယူစေရန်

လျောင်းတော်ကျောင်း
မြတ်စွဲတွင်စွဲတွင်
ပြုလုပ်

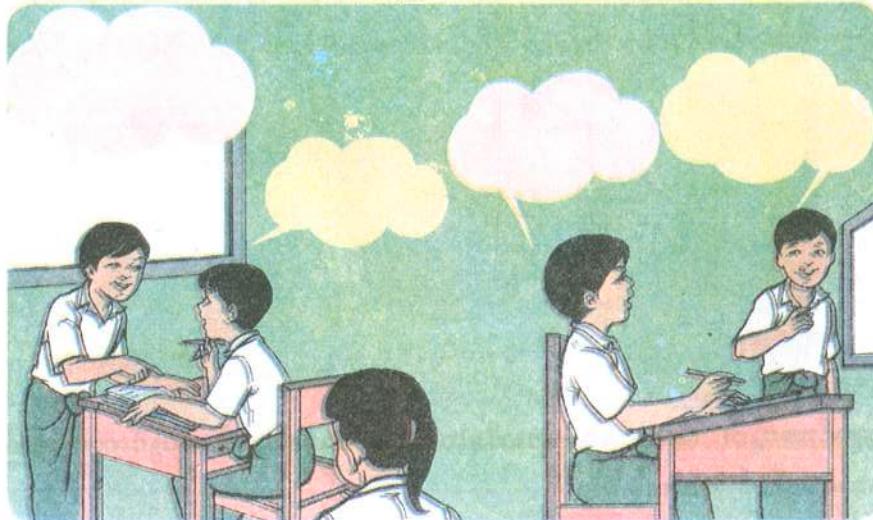
လျောင်းတော်ကျောင်းဆင်လှိုင်တွင် တစိုင်းမြင်တစိုင်း တွင်လှိုင်
ရှိစွဲပြင်းထည် မယဉ်ကျေးများတွေမှာ ပြုလုပ်

လျောင်းဖွံ့ဖြိုး
စောင်းစွဲတွင်
ပြုလုပ်

စာသင်ဆိုအားဖြေ သရာ လုပ်မှုများနှင့် ပြုလုပ်ခြင်း
ရှိစွဲပြင်းထည် မယဉ်ကျေးများတွေမှာ ပြုလုပ်လိုက် စာသင်ဆိုအားဖြေခြင်း
ရှိစွဲလုပ်တွေ ပြုလုပ်ခြင်းအတွက် မယဉ်ကျေးများတွေမှာ ပြုလုပ်လိုက်

အထက်ဖော်ပြပါ အချက်နှင့်မတည့်သည့် မယဉ်ကျေးများ အပြုအမှုအရှုံးကို ဆွေးနွေးဖော်ထုတ်ပါ။
(ယ) ယဉ်ယဉ်ကျေးကျေးစကားပြောကြမယ်

- သုတယ်ချင်းကိုအကုအညီတောင်းခြင်း

- သုတယ်ချင်းအကုအညီတောင်းရာတွင် မလုပ်ဆောင်နိုင်ကြောင်းကို ယဉ်ကျေးစွာပြင်းပယ်ခြင်း

 ແກ້ວມະນີເອົາກົດປິເສດ:ຮູບ:ຕິ:ກິ ພອງ:ແຈ້ງ:ປິ ||

- ၁။ အကြောင်းတစ်ခုခြဖိုင်းဆရာကို ခွင့်တိုင်လိုသည့်အခါ မည်သို့ပြုမှုမည်နည်း။
 ၂။ အတန်းချိန်ပျက်ကွက်မှု စာသင်ချိန်ပျက်ကွက်မှုအတွက် မည်သို့ခွင့်တိုင်မည်နည်း။
 ၃။ ကျောင်းအုပ်ကြီးက ချီးမှုများပြောဆုံးသည့်အခါ မည်သို့ပြန်လည်ပြောဆုံးမည်နည်း။

ପ୍ରତ୍ଯେକିର୍ଣ୍ଣାନାମିନ୍:

ଓଡ଼ିଆ (୧)

ကျော်ကျော်တို့၊ သူငယ်ချင်းတစ်စုံ ကျောင်းသို့လာရာလမ်းတွင် မြို့နယ်ပညာရေး
မှုပါးရုံးမှ လချုပ်စာရင်းယူရန် လွှတ်လိုက်သည့် ဆိုင်ကယ်စီးလာသော ဦးလေးကြီး၊ အဒေါ်ကြီးတို့နှင့်
ဆုံးသောအခါ ဦးလေးကြီးက သားတို့ ဦးတို့က အထက နွဲထော်ကျောင်းကို သွားချင်လို့ လမ်းက
ရှုံးမှာ နှစ်ခုဖြစ်နေတယ်၊ ဘယ်လမ်းက သွားရမလဲ သိချင်လို့ဟု ဇေးပါသည်။ တို့အခါ ကျော်ကျော်နှင့်
သူငယ်ချင်းတစ်စုံသည် သူတို့သွားမည့်လမ်းနှင့်တူသော်လည်း လမ်းကို လွှဲ၍ ပြောဆိုခဲ့ပါသည်။
ဖြစ်ရပ် (၂)

ଓଡ଼ିଆ (୩)

ထွန်းထွန်းတို့၊ သူငယ်ချင်းတစ်စု ကျောင်းသို့၊ လာရာလမ်းတွင် မြို့နယ်ပညာများ
များရုံးမှ လချုပ်စာရင်းယူရန် ထွက်လိုက်သည် ဆိုင်ကယ်စီးလာသော ဦးလေးကြီးနှင့်အတော်ကြီးတို့၊
ကျောင်းရှာမတွေ့၍ အခက်ကြုံနေသည်ကို တွေ့သောအခါ ထွန်းထွန်းက ဦးနဲ့အောင်တိတို့က ဘယ်သွား
ကြမလို့လဲဟု မေးလေသည်။ ဦးလေးကြီးတို့က အထက စွဲတော်ကျောင်းကို သွားချင်လို့ပါ။
ဟုပြောသည်။ ထိုအခါ ထွန်းထွန်းတို့၊ သူငယ်ချင်းကာစ်စုက လမ်းကြောင်းအမှန်ကို အတိအကျ ညွှန်ပြ
လိုက်သည်။

 ແກ້ວມະນີ ເພື່ອຖິ່ນ:ມາງ:ກົດ ແຈ້:ຕູ້:ເປົ້າລົ້າ ||

- (က) ကျော်ကျော်တို့ သူငယ်ချင်းတစ်စုသည် ယဉ်ကျေးသည့်အပြုအမှုကို ဖြောပ်ခဲ့သည်ဟု ထင်၏၊ သလား။ အဘယ်ကြောင့်နည်း။

(ခ) ထွန်းထွန်းတို့ သူငယ်ချင်းတစ်စုသည် ယဉ်ကျေးသည့်အပြုအမှုကို ဖြေလှပ်ခဲ့သည်ဟု ထင်ပါ သလား။ အဘယ်ကြောင့်နည်း။

(ဂ) သင်တို့၏ နေ့စဉ်ဘဝတွင် မည်သည့်အပြုအမှုနှင့် အပြောအဆိုများကို အသုံးပြုခဲ့မည်နည်း။

အမြေအန္တ	ပြောဆိုပြုမှု ဆက်ဆံပုံ
(၁) မိဘဆရာအသင်း နှစ်ပတ်လည်အစဉ်း အဝေး တက်ရောက်ရန် ကျောင်းသားမိဘများ ကျောင်းသို့ လာသောအခါ	

(၂) • ပြောဆွဲအစဉ်စု ကျောင်းသုံး စာမေး
ကိရိယာများအား စာမေးယူပြီး အားလုံး လာရေးအား
လျှပ်စီးသုတေသန ကျောင်း၏ လိပ်စာပေါ်များအတွက်ဖြစ်၏
မေးသောအခါ

(၃) မျိုးစွဲပုဂ္ဂနိုင်ရေးဝန်ဆောင်ရွက်သူ အာဒိုမြို့ ကျောင်းသုံး
အာဟာရမြို့နယ်၊ ယာရေးအား တိုက်ကျေးသောအခါ

(၄) ကျောင်းအားလုံး တိုက်ခသာ စာမေးများတို့
ကျောင်းပြင်ဆွဲအစဉ်အစဉ်မှု ကျောင်းစာပြည့်
တိုက်သို့ လျှပ်စီးလိပ်သောကြောင့် ယာရေးကို စုစုမဲ့
သောအခါ

(၅) ဆောင်းသုံး ယာဉ်စဉ်ကမ်း ထမ်းစဉ်စကမ်း
ဆိပ်ရာ အသိပညာပေး ဟောပြောပွဲ လာရေးကို
ကျင်းပသည့်အခါ

အမိန့်အရာက်များ

- ကျောင်းအတွင်း တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦးပြောဆိုဆက်ဆံရာတွင် ယဉ်ကျေးစွာပြုမဲ့ ပြောဆိုရမည်။
- ယဉ်ကျေးမြှင်းဆိုသည်မှာ လုပ်စဉ်နှင့်တစ်ဦး ဆက်ဆံရာတွင် မိမိ၏အပြုအမှု အပြောအဆို
တို့သည် အမြားသူများအား ထိခိုက်နိစာကြောင်း၊ အနောင့်အယုက်ဖြစ်စေခြင်းပရှိက ပြုမဲ့ပြောဆို
ဆက်ဆံခြင်းကို ဆိုလိုသည်။

ဤ အောက်ပါမေးခွန်းများကို သင့်ကိုယ်သင် သုံးသပ်ဖြစ်စေပါ။

- (၁) ယဉ်ကျေးသည့် ကျောင်းသားတစ်ဦးတွင် မည်သည့် အရည်အသွေးများရှိရမည်နည်း။
- (၂) ယဉ်ကျေးမှုရှိသော ကျောင်းသားနှင့် ယဉ်ကျေးမှုမရှိသော ကျောင်းသားကို သင်မည်ကဲသို့
ခွဲခြားနိုင်ပါသနည်း။
- (၃) ကျောင်းတွင်အတန်းဖော် ဆရာများ၊ ကျောင်းရှိ ဝန်ထမ်းများ၊ ကျောင်းနှင့်ဆက်စွဲယ်နေသူ
များနှင့် ဆက်ဆံရာတွင် ယဉ်ကျေးသိမ်မွေ့မှုကို ဖော်ပြသည့် အရေးကြီးသည်ဟု ယူဆသော
အပြုအမှု အပြောအဆို ၅ မျိုးကိုဖော်ပြပါ။ မည်သည့်အပြုအမှုက အရေးကြီးသုံးဖြစ်သနည်း။

သင်ခန်းစာ(၁.၂) ရှိသေလေးစား တိုကျောင်းသား

ဒီဇိုင်းတိမ်ရှိ ရှိသားစုဝင်များနှင့် ဆက်ဆံရာတွင် အပြန်အလှန် ရှိသေလေးစားမှုရှိရန် တို့အပ်သကဲ့သို့၊ ကျောင်းတွင်ရှိ အတန်ဖော်သုဝယ်ချင်းများ သို့မဟုတ် ကျောင်းသားများ အချင်းချင်း ဆရာများ၊ ကျောင်းရှိစုစုပ်များ၊ ကျောင်းနှင့် ဆက်နှုတ်နေသူများနှင့်လည်း အပြန်အလှန် ရှိသေလေးစားစုံဆက်ဆံသည့် အလေ့အကျင့်ကောင်းများ ရှိရန်လိုအပ်ပါသည်။

အဝို့ယ်ဖွှဲ့နှင့်ရှုံးချင်း

ရှိသေလေးမှုခြင်း

ရှိသေလေးစားခြင်းဆိုသည်မှာ လုတေစီးနှင့်တစ်ဦး ဆက်ဆံရာတွင် မတူကွဲပြားမှတ် လက်ခံပြီး သူတစ်ပါးကပ်၏ ကလေးထားခြင်း၊ ဦးစားပေးခြင်း၊ ပိမ့်ကိုယ်ကို နိမ့်ချွာ ဆက်ဆံခြင်းပင် ဖြစ်သည်။

(က) စာသင်ခန်းအတွင်း အရှင်းရှင်းအပြန်အလှန် ရှိသေလေးစားမှု

 အောက်တွင်ဖော်ပြထားသည့် အပြန်အလှန် ရှိသေလေးစားမှုနှင့်ဆိုင်သော အပြုအမူများ အနက် စာသင်ခန်းတွင် ကျင့်သုံးသင့်သည့် အပြုအမူများနှင့် မကျင့်သုံးသင့်သည့်အပြုအမူ များကို စဉ်းစားရွေးချယ်၌ အဘယ်ကြောင့် ကျင့်သုံးသင့်ကြောင်းနှင့် မကျင့်သုံးသင့်အကြောင်း အကြောင်းပြရှုက်ပေးပါ။

အပြန်အလှန်ရှိသေလေးစားမှုနှင့် ဆိုင်သော အပြုအမူများ	ကျင့်သုံးသင့်သည့် သုံးမဟုတ် မကျင့်သုံးသင့်ပါ အဓကြောင်းပြရှုက်ပေးပါ
မောင်ကောင်းသည် ဆရာပတ်စာအုပ်များကို ကုည်း သယ်ပေးသည်။	
သုဝယ်ချင်း စာချင်းချင်း ဝင်တို့ကိုမိဘာ အခါ ပြန်တောင်းဝန်သည်။	
အမြိုက်များကို စနစ်တကျ မဖွန့်ဝစ်ပါ။	
ဟောင်းများ အမြိုဘယ်သုဝယ်ချင်းများကို အောင်ဖြေနှင့်အာတွ မကလားရန် ပြောသည်။	
စာသင်ခန်းသို့ စာချင်းနှင့် ရောက်အောင်လာသည်။	
အတန်တွင် သုဝယ်ချင်း စာချင်းချင်းမို့ရန် ပြစ်ပွားသည်။	

(၁) ကျောင်းအတွင်း အရှင်းမျင်းအဖြန့်အတုန် ရှိသောလေးစာများ
ရုပ်ပုံကားချပ်စန်တီးခြင်း

မိမိတို့ကျောင်းရှိ ကျောင်းသားများအား အတန်းစောင်းသူငယ်ရှင်း သို့မဟုတ် ကျောင်းသားများ
အရှင်းမျင်းဖြစ်စေ ဆရာများ၊ ပညာင်းရှိဝန်ထမ်းများ၊ ကျောင်းနှင့်ဆက်စွဲယောက်များနှင့်
ဖြစ်စေ ဆက်ဆံရေးယဉ်းအလုန် ရှိသောလေးစားမှုကိုဖော်ပြုသည့် ရုပ်ပုံကားချပ်(ပိုစကာ)
ကစ်ခုကို အပ်နိုင် အေးနေ့ဖွံ့ဖြိုးပါ။

အတန်းစောင်းသူငယ်ရှင်းသို့မဟုတ်
ဆရာများအရှင်းမျင်း

►ပစ္စည်းတစ်ခုကို အတွေ့တွေဝေး
အသုံးပြုရန်ပြောဆိုခြင်း။

ဆရာများအရှင်းမျင်း

►ဆရာများအရှင်းမျင်း
အတွေ့သောဆရာ ရှိရှိသော
ရှုတ်ဆတ်ခြင်း။

ကျောင်းရှိ ဝန်ထမ်းများ

► စာသင်ခန်းအတွင်း အမိုက်များကို
စုစုပေါင်းပြောဆိုခြင်း၊ ကျောင်းရှိ
သန်ရှင်းရေး ဝန်ထမ်းများကို
ကူညီခြင်း။

ကျောင်းနှင့် ဆက်စွဲယောက်များ

►ကျောင်းမာရေးအဖွဲ့များ ကျောင်းသို့လာရောက်၏ ပောမြော့ခွံ
ပြုလတ်သောဆရာ စီတွေးဆားထမ်းသန်စွာ နားတော်ခြေ ယဉ်ကျော်
ပါဝါင်း အေးနေ့ဖွံ့ဖြိုးပြောခြင်း။

အပ်စဉ်ကို သရုပ်ဆောင်ခြင်းလုပ်ငန်း

အောက်တွင်ဖော်ပြထားသော အပြန်အလှန်ရှိသေးစားမှု ဖြစ်ရပ်ကို နမူနာကြည်၍
ပေးထားသော ဖြစ်ရပ်တစ်စိမ့်အတွက် ဓာတ်ဟန်စင်းကျင်းပါ။

ဖြစ်ရပ် (၁)

အတန်းလောက်သူငယ်ရင်း သို့မဟုတ် ကျောင်းသားများ အရှင်းရင်းအပြန်အလှန် ရှိသေးစားမှု

✓ အတန်းထဲတွင် သချာ(၂)ပုစ္စာများတွက်ရင်း စက်ဝိုင်းပုံဆွဲနေရာမှ ကွန်ပါတွင်တပ်ထားသော
ခဲတံကျိုးသွားသဖြင့် သူငယ်ချင်းများထံတွင် ခဲတံကျိုးလိုသောအခါ အချင်းချင်း အပြန်အလှန်
ရှိသေးစားမှုကို ဖော်ပြသည့် အသုံးအနှစ်ရှိကို အသုံးပြု၍ ခဲတံကျိုးသည့် အခြေအနေ
တစ်ခုကို သရုပ်ဆောင်ပြပါ။

နမူနာ

ဖိုးကဲသည် သချာ(၂) ပုစ္စာတွက်ရင်း စက်ဝိုင်းပုံဆွဲနေရာမှ ကွန်ပါတွင်တပ်ထားသော ခဲတံကျိုး
သွားသဖြင့် ခဲတံကျိုးလိုသောအခါ ဘေးက သူငယ်ချင်းများထံတွင် အကူအညီတောင်းလေသည်။
ဖိုးကဲ ။ ။ စက်ဝိုင်းပုံကိစ်ပုံနှင့်ပုစ္စာတစ်ပုံးတော့ပြီးသွားပြီ။ နောက်ထပ်တွက်စရာ ၃ ပုံးကျိုး
သွားပါလား။

(ဖိုးကဲသည် ခုတိယမြောက်ပုစ္စာတွက်ရန် ကွန်ပါသုံး၍ စက်ဝိုင်းဆွဲနေစဉ် ရှုတ်တရက် ခဲတံကျိုး
သွားပါသည်။)

ဖိုးကဲ ။ ။ ဟာ ခဲတံကျိုးသွားပြီ။ သွားပါပြီ။ ခါတိုင်းဆို ခဲတံက အပိုပါတယ်။ ဒီနေ့မှ
ခဲတံအပို မလိုလောက်ဘူးထင်ပြီး မယူလာတော့မှ ကျိုးသွားပြီ။ ပုံဆက်ဆွဲလို့မရတော့ဘူး။
ဘေးနားက သူငယ်ချင်းတွေဆိုမှာ အကူအညီတောင်းကြည့်ရမယ်။ သဲသဲရေ ငါပုံဆွဲရင်းကွန်ပါး၊
ခဲတံကျိုးသွားလို့ နှင့်ဆိုမှာခဲတံအပိုပါရင် ခက္လားပါလား။ ဒါမှာမဟုတ် ကွန်ပါလေး ခက္လားပါလား။
(သဲသဲက ခဲတံအပိုမပါကြောင်းနှင့် ထောက်ချွန်ပါသော်လည်း မငှားနိုင်သေးကြောင်း ချို့သာစွာ
ပြန်ပြောခဲ့ပါသည်။)

သဲသဲ ။ ။ ငါမှာခဲတံတော့အပိုမပါလာဘူး။ ကွန်ပါတော့ပါတယ်။ ငါပုံဆွဲတာမပြီးသေးလို့
မငှားနိုင်သေးဘူးနော်။

(သဲသဲငြင်းနေသည်ကို ကြားသောအခါ သူငယ်ချင်းအချင်းချင်း ကူညီတတ်သော ကိုတိုးက
သူ့ကွန်ပါငှားမည်ဟု ဖိုးကဲကို ချို့သာစွာပြန်ပြောခဲ့ပါသည်။)

ကိုတိုး ။ ။ ငါမှာခဲတံအပို မပါပေမဲ့ ကွန်ပါပါတယ်။ ငါပုံဆွဲလို့ကော့ မပြီးသေးဘူး။
ဒါပေမဲ့မင်းပုံဆွဲတာ ငါထက်ပုံမြန်တယ်။မင်းအရင်ယူပြီးပုံဆွဲလိုက်နော်။

ဖိုးကဲ ။ ။ ရပါတယ်ကွာ့။ မင်းအရင်ဆွဲလိုက်ပါ။ ငါပုစ္စာအရင်ကူးထားလိုက်မယ်။

ကိုတိုး ။ ။ ရော့ဖိုကွာ့။ မင်းအရင်ပုံဆွဲလိုက်ပါ။

မိုးက । । အေးပါ ဒါဆိုလဲ ပြီးသော ဝါယောက်ဆွဲလိုက်မယ်။

(မိုးက ပုံဆွဲပြီးသောအခါ ကိုတို့က ကျွန်ုတ်ပြုပြီး ကျွန်ုတ်ကြောင်း ပြောခဲ့ပါသည်။)

မိုးက । । ကျော်လုံးပါ သုတယ်ချင်းဆာ ပါတို့က်းမကူးလို့ရင် ဒါ ပုံစာတွေတွက်လို့ပြီးမှာ မဟုတ်ဘူး။

ကိုတိုး । । အေးပါ ရုပ်ဟင်း၊ အေးချင်းချင်းပါတွေပါ့ရမှာပေါ့။

ဖြစ်ရပ် (j)

အတန်းဆောင်သူငွေလိုက်း၊ သို့မဟုတ် အကျောင်းသုတယ်များအရင်းရှင်းအပြန်အလုန် နိုင်သလေးစားမှု

✓ ကျောင်းသုတယ်များအား ရှုတ်တရက် ဝင်တိုက်မီသောအခါ အချင်းချင်းအပြန်အလုန် ရှိသော လေးစားမှုကို ဖော်ပြုသည့်အသုံးအနှစ်းကို အသုံးပြု၍ တောင်းပန်သည့် အကြောင်း ကုစ်ခုတို့ သရုပ်ဆောင်ပြပါ။

- ကျောင်းသုံးတစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး ရှိသေးလေးစားမှုပြု တောင်းပန်သော အပြောအဆိုနှင့် အမှုအရာများကို အသုံးပြုရန်။

ဖြစ်ရပ် (k)

ဆရာ၊ ဆရာမများနှင့် အပြန်အလုန်ချိန်သလေးစားမှု

✓ ကျောင်းတွေ့် အာဇာနည်နေ့ အထိမ်းဆမှတ်အောင်းပြုပွဲများပြုလုပ်ရန် အပွဲများဖွံ့စည်းရာတွင် ဆရာမများနှင့် ကျောင်းသုံးများက ယဉ်ကျော် ပိုင်းဆွဲနေသည် အကြောင်း ကုစ်ခုတို့ သရုပ်ဆောင်ပြပါ။

- ပြိုင်ပွဲများပြုလုပ်ရန် ဆရာမများနှင့်အတူ ကျောင်းသုံးများကိုယ်တိုင် တက်စွဲစွာပါဝင် ဆွေးနွေးပြီး ယဉ်ကျော်သည်အပြောအဆိုနှင့် အမှုအရာများကို အသုံးပြုရန်။

✓ ဆရာက မိမိကိုယ်ပို့စေအပြစ် ဖော်လိုက်သည့် သချို့ပုံစွာများ မတွက်လာသည်ကို အကိုးအကြောင်း ဆိုလော်စွာပြု ဆရာကိုရှုံးပြုသည် အကြောင်းတစ်ခုကို သရုပ်ဆောင်ပြပါ။

- အိမ်စာမလုပ်လာရသည့် အကြောင်းအရင်းကို သေခာရှင်းပြုသည့် အသုံးအနှစ်းနှင့် ဆရာကို ရှိသေးလေးစားသောအမှုအရာ၊ အသုံးပြုရန်။

ဖြစ်ရပ် (၄)

ကျောင်းရှိဝန်ထမ်းများနှင့် အပြန်အလှန် ရှိသေလေးစားမျှ

- ✓ မိမိနှင့်မိမိသူငယ်း ကျောင်း၏လျှောက်လမ်းတွင် လမ်းလျှောက်လာစဉ် သူငယ်းချင်းက အမှိုက်ကို လမ်းတွင်ပစ်ချသောအခါ အမှိုက်ကို အမှိုက်ပုံးထဲသို့ စနစ်တကျ စွဲန့်ပစ်သင့်ကြောင်း ပြောသောအခြေအနေတစ်ခုကို သရုပ်ဆောင်ပြပါ။
- အမှိုက်ကို အမှိုက်ပုံးထဲသို့ စနစ်တကျစွဲန့်ပစ်သင့်သည် ကျောင်း၏သန်းရှင်းနောက် ကုည်းခြင်း ပြစ်ကြောင်း သူငယ်းချင်းကို ရှင်းပြသည့် အပြောအဆိုနှင့် အမှုအရာကိုအသုံးပြုရန်။
- ✓ ကျောင်းရှိဝန်ထမ်းလေးက စာအုပ်ထပ်များ သယ်လာသည်ကိုမြင်သောအခါ မိမိကတ္ထသုသေ ပေးမည်ကို ရှိသေလေးစားသောအမှုအရာဖြင့်ပြောသော စာသုံးအနှစ်းနှင့် ကုည်းပေးသုံးနှင့် အမှုအရာကို အသုံးပြုရန်။

ဖြစ်ရပ် (၅)

ကျောင်းနှင့် ဆက်နှုတ်နေသူများနှင့် အပြန်အလှန်ရှိသေလေးစားမျှ

- ✓ ကျောင်းတွင် ယာဉ်စည်းကမ်း၊ လမ်းစည်းကမ်းဆိုင်ရာ အသိပညာပေး ဟောပြောပွဲ ကျင်းပနေချိန်တွင် မိမိသူငယ်းချင်းက လိုက်နာမှတ်သားခြင်းမရှိဘဲ အမြားသူငယ်းချင်းနှင့် စကားပြောနေသည့် အပြောမှုကို မလုပ်သင့်ကြောင်း ပြောပြသည့် အခြေအနေဖော်ခြင်းကို သရုပ်ဆောင်ပြပါ။
- ဟောပြောပွဲပြုလုပ်နေစဉ် နားမထောင်ဘဲစကားပြောနေပါက အခြားသူများအတွက် အနောင့် အယုက်ဖြစ်စေကြောင်း သူငယ်းချင်းကို ရှင်းပြီး ဂရုတစိုက်နားထောင်သင့်ကြောင်း ပြောသည့် စာသုံးအနှစ်းနှင့် အမှုအရာကို အသုံးပြုရန်။
- အမိန့်အမျက်များ

- ကျောင်းတွင် အတန်းဖော်သူငယ်းများ သို့မဟုတ် ကျောင်းသားများ အချင်းမျှငဲ့ ဆရာများ၊ ကျောင်းရှိဝန်ထမ်းများ၊ ကျောင်းနှင့် ဆက်နှုတ်နေသူများနှင့်သည်း အပြန်အလှန် ရှိသေလေးစားခြင်းမျှဖြင့် ဆက်ဆံရမည်။
- ရှိသေလေးစားခြင်းဆိုသည်မှာ လူတစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး ဆက်ဆံရတွင် မတူကွဲပြားမှုကို လက်ခံပြီး သူတစ်ဦးအပေါ် အလေးထားခြင်း၊ ဦးစားပေးခြင်း၊ မိမိကိုယ်ကို နှိမ့်ချွှာ ဆက်ဆံခြင်းပင် ဖြစ်သည်။

 အောက်ပါယောက် အသုံးပြု၍ ပေးထောက်သော အခြေအနေတစ်ခုစီအတွက် သရုပ်ဆောင်ထားပုံများကို အကဲဖြတ်ပါ။ (ကောင်း၊ သင့်၊ ညွှဲ၊ ရေတွက်ခြင်းဖြင့်အမှတ်ပေးရန်)

အကဲဖြတ်စံ	ကောင်းမွန်သည်။	သင့်တင့်သည်။	ကြိုးစားရန် လိုအပ်သည်။
ပေးထောက်သည့်အခြေအနေတစ်ခုစီအတွက် မှန်ကန့်စွာသရုပ်ဆောင်နိုင်မှု			
ပေးထောက်သည့်အခြေအနေတစ်ခုစီအတွက် မှန်ကန့်သော စားအသုံးဟန့်နှင့် အမှတ်ပေးရန် အသုံးပြုရန်မှု			
အဖွဲ့ဝင် အချင်းချင်း ညီညွတ်စွာပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်မှု			
အဖွဲ့ဝင် အချင်းချင်း အပြန်အလှန် နားလည်မြှင့် သရုပ်ဆောင်နိုင်မှု			

သင်ခန်းစာ (၁.၃) ဖြောင့်မတ်တည်ကြည် နေထိုင်မည်

ဖြောင့်မတ်တည်ကြည်မှုသည် လူတို့လိုက်နာကျင့်သုံးရမည့် အကျင့်စရိတ်ကောင်းတစ်ခုပါဝင်ဖြစ်သည်။ အကျင့်စရိတ်ဆိုသည်မှာ ကိုယ်၊ နှုတ်၊ စိတ်တို့တွင် သက်ဆိုင်ရာအပြုအမှု တစ်စုံတစ်ရာ သည် ကြိုတင်စဉ်းစားရန်မလိုဘဲ အကြိုမြေအရေအတွက်များစွာ ဖြစ်နေသော အမှုအကျင့်ကို ဆိုလို ခြင်းဖြစ်သည်။ လူတစ်ဦး၏မြတ်နှုန်းဖွယ် အကောင်းဆုံးအရည်အသွေးတစ်ခုမှာ အကျင့်စရိတ်ကောင်းရှိခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ အကျင့်စရိတ်ကောင်းများသည် လူတစ်ဦး၏ဘဝကို ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေသည့် အရာများပင်ဖြစ်သည်။

အောက်ပါတို့ကိုအပ်စေလိုက် ဆွေးနွေးပါ။

- (က) ဖြောင့်မတ်တည်ကြည်မှုကို သင်မည်သို့နားလည်ပါသနည်း။
- (ခ) ဖြောင့်မတ်တည်ကြည်မှုကို မည်သို့လက်တွေ့ကျင့်သုံးမည်နည်း။

ဖြစ်ရပ်လေ့လာခြင်း

ဖြစ်ရပ်(၁)

ဟောင်းမောင်တို့အတန်းတွင် ဆရာမက စာစီစာကုံးရေးနည်း သင်ကြားပေးပြီး အိမ်စာအဖြစ် စာစီစာကုံးတစ်ပုဒ် ရေးသားစေသည်။ မိမိကိုယ်တိုင် စဉ်းစားရေးသားရန် မှာလိုက်သည်။ သို့သော် ဟောင်းမောင်သည် စာစီစာကုံးကို ကိုယ်တိုင် ရေးသားရန် မိမိကိုယ်ကို ယုံကြည်မှုမရှိခဲ့။ ထို့ကြောင့် အိမ်သို့ပြန်ရောက်သောအခါ

ဘစ်စာကုံးဘဏ္ဍာပုံများရှိ စာပိုဒ်များကို အနည်းငယ်စိတ္တုံးယူရေးသားလိုက်သည်။ နောက်တစ်နေ့၊ စာသင်ချိန်တွင် ဆရာမက ဘစ်စာကုံးများကို စစ်ဆေးပေးပြီး “သားတို့သမီးတို့ ကြိုးစားပြီး ရေးသားလာခဲ့တာ ဆရာမ ကျော်မိတယ်။ နောင်လဲ ဒီလိုပဲကြိုးစား ရေးသားရမယ်နော်။ ဘစ်စာကုံးဆိုတာသားတို့သမီးတို့ရဲ့ပင်ကိုဉာဏ်နဲ့ ဖန်တီးရေးသားရမှာ ဖြစ်တယ်။ ထူးထူးခြားခြား စာတွေအများကြေးနဲ့ အရေးအနွဲ ပိုကောင်းတဲ့ ဘစ်စာကုံးတစ်ပုံးတွေ့မိတယ်။ အဲဒီဘစ်စာကုံးကတော့ မောင်မောင်ရဲ့ဘစ် ဘကုံးပဲဖြစ်တယ်။ မောင်မောင်စာစုံစာကုံးက များလဲများလှယ်၊ ကောင်းလဲကောင်းတယ်။ ဒါပေမဲ့ကိုယ်တိုင် ဖန်တီးရေးသားတာဟုတ်ရဲ့လားကွာယ်” ဟုပြောသည်။ ထိစဉ်တစ်တန်းလုံးက မောင်မောင်ကို လူည့်ကြည့်သဖြင့် မောင်မောင် စိတ်မလုံမလဲ ဖြစ်သွားသည်။

[၅] အောက်ပါအေးခွန်းများကိုဖွေ့စွဲးပြီးဖြော်ပါ။

- (က) မောင်မောင်၏လုပ်ရပ်သည် ဖြောင့်မတ်တည်ကြည့်သူတစ်ဦး၏လုပ်ရပ်ဟုထင်ပါသလား။ အဘယ်ကြောင့်နည်း။
- (ခ) သင်သာမောင်မောင်ဆိုလျှင်မည်သို့ဆောင်ရွက်မည်နည်း။
- (ဂ) ဖြောင့်မတ်တည်ကြည့်သူတစ်ဦးဖြစ်ရန် မည်သို့ ပြုမှုနေထိုင်သင့်သနည်း။

ဖြစ်ရပ် (၂)

အောင်အောင်တို့ ကျော်တွင်ကျောင်းစာကြည့်တိုက်တာဝန်ကိုကျောင်းကောင်စီ အသင်းအလိုက် တာဝန်ယူလေ့ရှိရသည်။ နံနက်ကျောင်းမတက်မိ တစ်နာရီနှင့် နောက်မှန်းစားကျောင်းဆင်းချိန်တွင် ကျောင်းစာကြည့်တိုက်၌ စာအုပ်များ ဖတ်ရှု နိုင်ပါသည်။ ကျောင်းစာကြည့်တိုက်လုပ်ငန်း တာဝန်ကျေကျော်သူ ကျော်သားများသည် စာကြည့်လိုက်ရှိစာအုပ်များကို ဖတ်ရှုနိုင်ရန်နှင့် အိမ်သို့ ငှားရမ်းနိုင်ရန် ထုတ်ပေးခြင်း၊ ပြန်လည်လက်ခံခြင်း၊ နေရာတွင်ပြန်လည်ထားရှုခြင်းတို့ကို စနစ်တကျ ဆောင်ရွက်ပေးရသည်။ အောင်အောင်တို့ သူငယ်ချင်တစ်စုံ တာဝန်ယူရသည့်နေ့ စာအုပ်စာရင်းစစ်ချိန်တွင် စာအုပ်တစ်အုပ်ပျောက်နေသည်။ အောင်အောင်တို့ ဘာလုပ်ရမှုးမ မသိဖြစ်နေသည်။ ကျော်သားတစ်ဦးက “ကျော်အုပ်ဆရာကြိုး သိရင် အဆူးရမယ် ထင်တယ်။ ဒီအတိုင်း မသိချင်ပောင်ဆောင်ပြီး ထားခဲ့လိုက်မယ်လေ”ဟု ပြောသည်။ အောင်အောင်က “ဒီလိုလုပ်လိုပေးဘူး ဘယ်ဖြစ်မလဲ ဆရာကြိုး ဆူခါမှ ဆူရောပြောပြုရမယ်။ တို့တွေတာဝန်ယူထားတဲ့ကိုစွဲဖြစ်တော့ တို့တွေမှာ တာဝန်ရှိ တယ်”ဟုဆိုကာ ကျော်အုပ်ဆရာကြိုးကို အကျိုးအကြော်ပြောပြသည်။ ဆရာကြိုးက

အတန်ပိုင်ဆရာများမှ တစ်ဆင့် ယနေ့တော်ဝါယာသူးသော ကျောင်းသုံးများကို ဖော်ပြန်း
စုစုပေါင်းရှာ ထို့အားလုံးသည် ပျောက်သွားခြင်းပဟုတ်က စာအုပ် အငှားတရင်း မသွင်းမိ
ခြင်းသာဖြစ်ပြောကြောင်း သိရှိရလေသည်။ ကျောင်းအုပ်ကြီးက စာကြေည့်တိုက် တာဝန်ကျ
ကျောင်းသုံးများကို နှာင်တွင်သတိထားရန်နှင့် ဖိမ်တာဝန်ကို ကျွွဲနွှာဆောင်ရွက်ရန်
ဆုံးမလိုက်သည်။

အောက်ပါအေးစွန်းများကိုရေးနှုံးဖွံ့ဖြိုးပါ။

- (က) ဖိမ်တာဝန်ယူဆောင်ရွက်ရသော ကိစ္စတစ်ခုကျင့် အများအယွင်းတစ်ခု ပြစ်ပါက သင်မည်သို့
ဆောင်ရွက်မည်နည်း။
- (ခ) အလုပ်တစ်ခုကို ဆောင်ရွက်ရာတွင် အဘယ်ကြောင့် ဖြောင့်မတ်တည်ကြည်စွာ ဆောင်ရွက်
ရန် လိုအပ်ပါသနည်း။
- (ဂ) သင့်ကိုယ်သင် ဖြောင့်မတ်တည်ကြည်သူတစ်ဦးဟု ယူဆပါသလား၊ အဘယ်ကြောင့်နည်း။

ဖြောင့်မတ်တည်ကြည်သူတစ်ဦးတွင် မည်သို့သောအရည်အသွေးများရှိပါသနည်း။ အပ်စလိုက်
အေးနှုံးဖော်ထုတ်ပေါ်ပါ။

ဖြောင့်မတ်တည်ကြည်
သူတစ်ဦး၏
အရည်အသွေးများ

မှန်ကိစ္စ အကျိုးရှိ နှုန်းလိုဖွယ်ကောင်း
စောင့်ကားကိုသာ ပြောဆိုခြင်း။

ဖြောင့်မတ်တည်ကြည်မှန်င့်ပတ်သက်သည့်အောက်ပါအကြောင်းအရာများကိုလေ့လာပါ။

“မမွေမနောက်၊ မကောက်မကျစ်၊ မလိမ့်လစ်ဘဲ၊ မစဉ်းလဲနှင့်၊

စိတ်ထဲဖြောင့်စေ၊ သူ့ကျင့်ကိုလည်းသိတတ်စေ။”

“ဟုတ်သောအကြွေ၊ မှန်သောအကျင့်၊ သင့်သောအယူး၊

ဖြူသောနှုလုံး၊ သူတော်ကုံးကို၊ စွဲသုံးသောထွေ မှန်လှစေး”

(ရှင်မဟာရွှေသာရဓားမခန်း ကောက်နှုတ်ချက်)

တာဝန်ထမ်းရာ ဖြောင့်မတ်ပါ

အောက်ပါဝယ်ကိုအသုံးဖြစ်၍ သင့်အတန်းတွင်းရှိ အများပိုင်ပစ္စည်းအသုံးဖြော် အကြောင်းအရာကို
လေ့လာသုံးသပ်၍ အတန်းသို့ တင်ပြပါ။

အသင်းအမည် .....

အဖွဲ့ဝင်အမည်များ

၁။ .....

၂။ .....

၃။ .....

၄။ .....

၁။ ယခုလက်ရှိစာသင်ခန်းအတွင်းရှိ အများပိုင်ပစ္စည်းများကို ဖော်ထဲတ်ပေးပါ။ ယင်းတို့အနက်
ကျောင်းသူကျောင်းသားများ စောင့်ရွှောက်ပေးနိုင်သော အများပိုင်ပစ္စည်းများကိုဖော်ပြပါ။

.....

.....

၂။ ထိုပစ္စည်းများကိုအသုံးပြုနည်း မှန်ကန်စေရန်နှင့်ထိန်းသိမ်းရန် ပြုလုပ်ရမည့် အမိကအချက်များ
ကို ဖော်ပြပါ။

.....

.....

၃။ ကျောင်းသူကျောင်းသားများသည် တာဝန်ထမ်းဆောင်ရာတွင် အောက်အံနှင့်ကြော်တွေ့
ရသည့်အခါ မည်သို့ ကျော်လွှားမည်နည်း။

.....

.....

 ဖြောင့်မတ်တည်ကြည်မှုနှင့် ပတ်သက်သော ပုံပြင်တစ်ပုံးကို စုပေါင်းဖန်တီးပါ။

အမိကအချက်များ

- ဖြောင့်မတ်တည်ကြည်မှုသည် ရုံးသားခြင်း၊ တည်းမတ်ခြင်း၊ ဖြောင့်မှန်ခြင်းစသည် လူတစ်ဦး
လိုက်နာကျင့်သုံးသင့်သော အကျင့်စရိတ်ကောင်းများပင်ဖြစ်သည်။
- စိတ်ဓာတ်ဖြောင့်မတ် တည်ပြုမြို့၏ ပြောမှု၊ ပြောဆို၊ ကျင့်ကြံနေထိုင်ကြခြင်းဖြင့် ဖြောင့်မတ်
တည်ကြည်သူတစ်ဦး ဖြစ်လာပေမည်။
- ကျောင်းတွင် ကျောင်းသားအချင်းချင်းဖြစ်စေ ဆရာများ၊ ဝန်ထမ်းများ၊ ကျောင်းနှင့်ဆက်စွဲ
နေသောအဖွဲ့အစည်းများမှ တာဝန်ရှိသူများနှင့်ဖြစ်စေ ဖြောင့်မတ်တည်ကြည်စွာ ဆက်ဆံရမည်။

၁၂ အောက်ပါပေးခွန်းများကိုရေးသားဖြစ်စိပါ။

- ၁) ဖြောင့်မတ်တည်ကြည်မှုဆိုသည်မှာအဘယ်နည်း။
- (၃) ဖြောင့်မတ်တည်ကြည်သူတစ်ဦးတွင် တွေ့ရလေ့ရှိသော ဘရည်အသွေးများကိုဖော်ပြပါ။
- (၅) ဖြောင့်မတ်တည်ကြည်စွာနေထိုင်ခြင်းဖြင့်မည်သည့်အကျိုးကျေးဇူးများရရှိရှင်းသနည်း။
- (၇) သင်သိသော ဖြောင့်မတ်တည်ကြည်သူတစ်ဦးအကြောင်းကိုဖော်ပြပါ။

သင်ခန်းစာ (၁.၄) စာနာစိတ်ထား တို့ကျောင်းသား

ကျောင်းသားတိုင်းသည် ငယ်စဉ်ကလေးဘဝမှုဝပြီး ကရဣကာထား၍ ချစ်ခင်စာနာတတ်သူ များပြစ်လာစေရန် ပြီးစားနေထိုင်သင့်သည်။ ကျောင်းတွင် ကျောင်းသားအချင်းချင်း၊ ကျောင်းသားများနှင့် ဆရာဆရာမများ၊ ကျောင်းဝန်ထမ်းများ၊ ကျောင်းနှင့်ဆက်နှုယ်နေသူများနှင့်လည်း ချစ်ခင်ကြောင်နာရမည်ဖြစ်သည်။ ကရဣကာထား၍ ချစ်ခင်စာနာတတ်သူတို့၏ ပြုမှုပြောဆိုနေထိုင်ပုံများကို အတုယူကာ နေစဉ်လွှဲမှုဘဝတွင် လက်တွေ့ကျင့်သုံးနေထိုင်ရမည်။

အမိပ္ပာယ်ဖွံ့ဖို့ရုံက်

၁၃ ကရဣကာထားရှစ်ခိုင်ဗု

ကရဣကာထားရှစ်ခိုင်ဗုဆိုသည်မှာ တစ်စုံတစ်ယောက်၏ ခံစားချက်နှင့်အခက်အခဲကို စာနာနားလည်ပြီး ကူညီရှိရှင်းပေါ်လိုအပ်ပ် ဖြစ်သည်။

၁၄ အောက်ပါတို့ကို စဉ်းစားဆွေးဆွေးပါ။

- ချစ်ခင်ကြောင်နာတတ်သော ရှိုင်းပေါ်ကူညီတတ်သောသူများကို တွေ့ဖူးပါသလား။
- တွေ့ဖူးလျှင် သူတို့သည် အဘယ်ကြောင်း စာနာစိတ်ထား၍ ရှိုင်းပေါ်ကူညီသည်ဟု ယူဆပါသနည်း။
- မည်သို့ပြုမှုဆောင်ရွက်ပါသနည်း။
- မိမိတည်ရှုနေထိုင်ရာ အသိုင်းအပိုင်းတွင် တစ်စုံတစ်ယောက်အတွက် ကရဣကာထား ချစ်ခိုင်ဗုကို ပြသူးပါသလား။

၁၅ ပြန်ရပ်လေ့လာခြင်း

ကျောင်းအပြောပြုပြုပွဲတွင် သတ္တဗုမတန်းကျောင်းသားများ ပြစ်ကြသော တော်နှင့် သူရတို့ ဝင်ရောက်ယူဉ်ပြုပြုရန် စာရင်းပေးထားကြသည်။ တော်က စာအတော်ဆုံး ကျောင်းသားပြစ်ပြီး သူရမှာ အားကစားအထူးခွဲနှင့်ကျောင်းသား ပြစ်သည်။ သူတို့နှစ်ဦးစင်း အပြောသနကြသူများပြစ်သပြုပ် မည်သူပထမရမည်ဟု မခန့်မှန်းရှိုင်းကပ်သော ဤသို့ဖြင့် ပြုပြုပွဲနေသို့ ရောက်ရှိလာသည်။ ကာယဆရာ ဦးအေးမင်းက

အချက်ဖော်လိုက်သည်၏ တစ်ပြိုင်နက် ကျောင်သာများ စတင်ပြောကြသည်။ ပြင်ပွဲဝင်သူအားလုံးကို ဦးဆောင်နေသူများမှာ တော်နှင့် သူရသာ ပြစ်သည်။ ပန်ဝင်ခါနီတွင် တော်ခြေခေါက်ပြီး တလိမ့်ခေါက်ကျွေး လဲကျေသွားသည်။ သူရသည် ပြင်ဘက်မရှိ၍ တစ်ဦးတည်း ပန်ဝင်ပို့ အခွင့်အရေးရသော်လည်း ဆက်မပြေးဘဲ တော်ကို ဆွဲပွေ့လိုက်သည်။ ထို့နောက် သူရသည် ဒက်ရာရသွားသော တော်ကို အားဖြင့် အတူသယ်၍ ဆေးခန်းပို့ရန် ပြင်ဆင် ကြသည်။ ကျွန်းသူများက ဆက်လက်ယဉ်ပြီးကြသည်။

ဤအောက်ပါတို့ကို အော်များပါ။

- (က) သူရ၏ လုပ်ရပ်သည် ကရဣကာတားချစ်ခင်မှုတိ ဖော်ပြရာရောက်ပါသလား။ အဘယ်ကြောင့်နည်း။
- (ခ) သင်သာ သူရဆိုလျှင် မည်သို့ပြုမှုဆောင်ရွက်မည်နည်း။

ဤအောက်ပါယေားတွင် ဖော်ပြထားသော ကရဣကာတားချစ်ခင်တတ်သူ၏ အရည်အသွေးများကို လေ့လာပါ။ သင်၏ နေ့စဉ်ဘဝတွင် ထို့အရည်အသွေးရှိသူကို တွေ့ဖုံးပါသလား။ ပြောပြပါ။ လိုအပ်သည်များကို ထပ်ဖြည့်ပါ။

ကရဣကာတားချစ်ခင်တတ်သူ၏ အရည်အသွေးများ

ချစ်ခင်ကြင်နာမှုရှိခြင်း

စာနာနားလည်ခြင်း

ရှိဝိုင်းပင်းကူညီတတ်ခြင်း

တစ်ပါးသူ၏ စိတ်ခံစားချက်ကို နားလည်ခြင်း

အပ်စွဲ.ဆွေးဆွေးခြင်း

၃။ အောက်ပါတို့ကို ဆွေးဆွေးပါ။

- (က) ကရာကာထားချစ်ခင်မှု၊ စာနာနားလည်မှုသည် ခံစားချက်လား၊ လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်မှုလား၊ အဘယ်ကြောင့်နည်း။
- (ခ) ဒုက္ခရာက်နေသူ၊ အခက်အခဲဖြစ်နေသူကိုမြင်ပြီး ကုညီရန် ဆန္ဒရှိသော်လည်း ကုညီခြင်း မရှိသောသူသည် ရိုင်းပင်ကူညီတတ်သူ စာနာနားလည်သူပြစ်ပါသလား၊ အဘယ်ကြောင့်နည်း။
- (ဂ) ကျောင်းတွင် တစ်စုံတစ်ယောက်က အခက်အခဲနှင့် ရင်ဆိုင်ကြုံတွေ့နေရသူငှာ သင်မည်ဟို၊ လုပ်ဆောင်မည်နည်း။

၁။ အောက်ပါဖြစ်ရပ်များကို လေ့လာ၍ မည်ကဲ့သို့၊ ဆက်လက် ပြုမှုဆောင်ရွက်ရမည်ကို အုပ်စုလိုက်ဆွေးနွေး တင်ပြပါ။

ဖြစ်ရပ် (၁)

ကျောင်းကတော်းကွင်းတွင် သတ္တမတန်း ကျောင်းသားများ ဘောလုံးကန်နေကြ သည်။ သူတို့ ကန်လိုက်သော ဘောလုံးသည် ဆောကဓားနေသော မူလတန်း အဆွယ် ကျောင်းသားတစ်ယောက်၏ ခြေထောက်ကို ထိမှန်သွားသည်။ ထိုကျောင်းသားလေးသည် ဘောလုံးထိမှန်သည့်အတွက် ခြေထောက် တော်တော် နာသွားသည်။ ထိုကြောင့် လမ်းကောင်းကောင်း မလေ့လာက်နိုင်တော့ပေါ့။ ထိုအချိန်တွင် သင်သည် ထိနေရာသို့၊ လမ်းလျောက်ရင်း ရောက်လာပါသည်။ -----

ဖြစ်ရပ် (၂)

သွယ်သွယ်သည် ကျောင်းတက်ရက်တိုင်း ကျောင်းမှန်.ဆွေးတန်းသို့သွားကာ မှန်.စားလေ့ရှိသည်။ တစ်နေ့မှန်.စားဆင်းချိန်တွင် သွယ်သွယ်သည် သစ်သီးရွေးသည် ဆိုက ဖဲသီးဝယ်စားနေသည်။ သွယ်သွယ် ဖဲသီးဝယ်စားနေစဉ် သစ်သီးရွေးသည် သဘောသီးလှိုးရင်း လက်ကို စားထိသွားသည်။ ထိုအချိန်တွင် သင်သည် သစ်သီးရွေးသည် နားသို့ရောက်သွားသည်။ -----

ဖြစ်ရပ် (၃)

သင်တို့ သုတယ်ချင်းတစ်စုသည် ကျောင်းဂိတ်ဝနားတွင် ပြေးတမ်းလိုက် တမ်း ကတားနေကြသည်။ ထိုအချိန်တွင် ကျောင်းဂိတ်ဝသို့ ကျောင်းသားမိဘတစ်ဦး ဖြစ်ဟန်ရှိသော လူပြီးတစ်ဦး ရောက်လာပြီး ကျောင်းအုပ်ကြီးနှင့် တွေ့လိုကြောင်း ပြောသည်။ ကျောင်းဝင်းသည် သူသွားနေကျ နေရာမဟုတ်သဖြင့် ကျောင်းအုပ်ကြီးများခန်း သို့သွားရန် အခက်အခဲဖြစ်နေသည်။

ကျောင်းနှင့်ကျောင်းပတ်ဝန်းကျင်တွင် သင်တွေ့ရှုသော ကရုဏာထားချိစ်ဝင်တတ်သူ တစ်ယောက်အကြောင်းကို ရေးသားပါ။

အမိကအချက်များ

- ကရုဏာထားချိစ်ဝင်မှုသည် တစ်စုတစ်ယောက်၏ ခံစားချက်နှင့် အခက်အခဲကို စာနာနားလည်ပြီး ကုလိပ်ရှိုင်းပင်းလိုမှုပင် ဖြစ်သည်။
- ကရုဏာထားချိစ်ဝှု၊ စာနာထောက်ထားမှုသည် ခံစားချက်ဖြစ်ရှုသာမက လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်မှုလည်းဖြစ်သည်။ ကရုဏာထားချိစ်တတ်သူတစ်ဦးသည် ကိုယ်ချင်းစာမိတ်ရှိသွား စာနာစိတ်ရှိသွားဖြစ်လာပေမည်။
- ကျောင်းတွင် အတန်းဖော်သွေးယွင်း သို့မဟုတ် ကျောင်းသား အချင်းချင်း ပြစ်စေသရာဆရာမများ၊ ကျောင်းရှိုင်နှင့်ထမ်းများ၊ ကျောင်းနှင့် ဆက်နှံယ်နေသူများနှင့် ပြစ်စေဆက်ဆံရာတွင် အချင်းချင်း ကရုဏာထားချိစ်ဝင်မှုပြင့် ဆက်ဆံရမည်။

အောက်ပါပေးခွဲနှင့်များကို ရေးသားဖြေဆိုပါ။

- (a) ကရုဏာထားချိစ်တတ်သူတစ်ဦးတွင်ရှိသော အရည်အသွေးများအနက် သင့်အတွက် အရေးကြီးဆုံး ၃ ခုကို ဖော်ပြပါ။
- (b) ကရုဏာထားချိစ်တတ်သူတစ်ဦး၏ အရည်အသွေးများအနက် သင့်တွင် မည်သည့် အရည်အချင်းများ ရှိပါသနည်း။
- (c) အတန်းဖော် သို့မဟုတ် ကျောင်းသူကျောင်းသားအချင်းချင်း ကရုဏာထားချိစ်ဝှုနှင့် ဆက်ဆံခြင်းဖြင့် မည်သည့် အကျိုးကျေးဇူးများ ရရှိပါသနည်း။

သတ္တမတန်း

တရာ့တ္ထနှင့်ပြည်သူ့နိုတ်

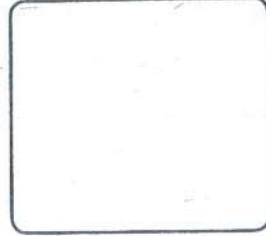
ကျောင်းသုံးစာအုပ်

သတ္တမတန်း

အဆင့် (၁) တွင် သင်ယူခဲ့သည့် အကြောင်းအရာများကို ပြန်လည်သုံးသပ်ပါ။

ယဉ်ကျော်ပိုများ ကျောင်းအတွင်းမှာ

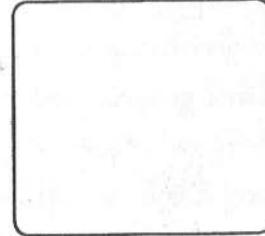
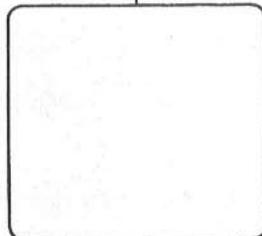
ရှိသေသန တို့ကျောင်းသား

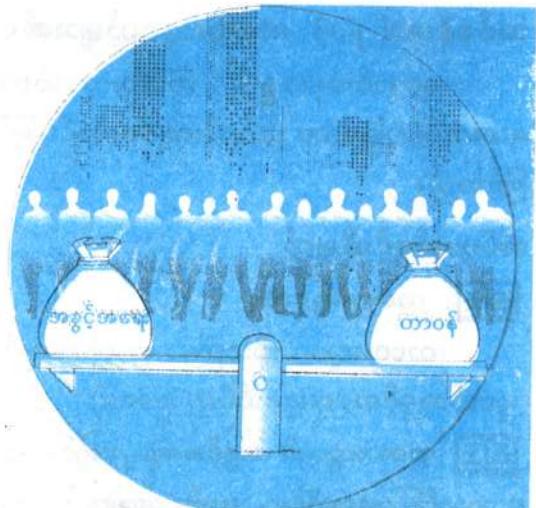
လမ်ကျင့်ဝတ်

ဖြောင့်မတ်တည်ကြည် နေထိုင်မည်

တနားစီတ်ထား တို့ကျောင်းသား

ရယ်
နိုင်
သိမ်
သရိ
တိုင်
လုပ်
စွဲ

အစ်း(၂) အခွင့်အရေးနှင့်တာဝန်

နိုင်ငံသားတိုင်းသည် မိမိတို့၏အခွင့်အရေးများကို သိရှိနားလည် ရယူခဲ့စားပြီး တာဝန်များကိုလည်း ကျေပွန့်စွာထမ်းဆောင်ရမည်။ နိုင်ငံသားတိုင်းသည် မိမိတို့၏ပညာသင်ယူခွင့်ဆိုင်ရာ အခွင့်အရေးများကို သိရှိနားလည်ပြီး ပညာသင်ယူခွင့် ဆုံးရှုံးနေသော ကလေးများ၏ ပညာသင်ယူခွင့် ရရှိစေရန်ကို ကူညီဆောင်ရွက်ပေးရမည်ဖြစ်သည်။ ကျောင်းသားတိုင်းသည် ပညာသင်ယူခွင့် အခွင့်အရေးကို ရရှိသည်နှင့်အမျှ ကျောင်း၏ လုပ်ငန်းတာဝန်များကိုလည်း ကျေပွန့်စွာ ဆောင်ရွက်ရမည်ဖြစ်သည်။ ထို့ပြင် ကျောင်းသားကောင်းတစ်ယောက် ဖြစ်စေရန်ကြီးစားရမည်။

ဤအစ်းပြီးလျှင် ကျောင်းသားများသည် အောက်ပါတို့ကို လုပ်ဆောင်နိုင်မည် ဖြစ်သည်။

- အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ကလေးသူငယ် အခွင့်အရေးများဆိုင်ရာ သဘောတူစာချုပ်ပါ အခွင့်အရေးများကို လေ့လာပြီး အဆိုပါ အခွင့်အရေးများနှင့်အညီ မိမိကျောင်းတွင် ရရှိနေသော အခွင့်အရေးများကို ဖော်ပြုတတ်မည်။
- တာဝန်ယူတတ်သည့် ကျောင်းသားကောင်း ဖြစ်လာနိုင်သော နည်းလမ်းများကို အကြံပြုတတ်မည်။
- အားကိုးအားထားပြနိုင်သူ တစ်ယောက်၏ အရည်အသွေးများကို သိရှိနားလည်လာမည်။

သတ္တမတန်:

ဘရိတ္တနှင့်ပြည်သူနီတိ

ကျောင်းသုံးဘဏ္ဍာ

သင်ဝန်းစာ(၂.၁) ကလေးသူငယ်များ၏ ပညာသင်ယူခွင့်အခွင့်အရေးများ

ကျောင်းနေ့တွေထဲ ကလေးသူငယ်တိုင်း ကျောင်းသုံးရောက်ရှိရပည်။ ကျောင်းသည် ဘေးကင်းလုပ်ခေါ်သော ပတ်ဝန်းကျင်ကောင်း ဖြစ်ရပည်။ သို့မှသာ အေးချမ်းစွာ ပညာသင်နိုင်ပည် ဖြစ်သည်။

အမို့သူငယ်ယူခွင့်ဆိုချက်

ကလေးသူငယ်

ကလေးသူငယ်ဆိုသည်မှာ အသက်ဘက္ကာစ် ပပြည့်သေးသောသူကို ဆိုသည်။ (၂၀၁၉ခုနှစ်) ကလေးသူငယ်အခွင့်အရေးများဆိုင်ရာ ဥပဒေ)

ကလေးသူငယ် အရွင့်အရေးများဆိုင်ရာ ကုလသမဂ္ဂတို့လာစံ သဘောတုစာရှုပ်တွင်ပါရှိသော ပညာသင်ကြားအရေးဆိုင်ရာ အရွင့်အရေးများ

အပိုဒ် ၂။

(၁) ပါဝင်ပက် နိုင်ငံများသည် ကလေးသူငယ် ပညာသင်ကြားမှ အခွင့်အရေးကို အသိအမှတ်ပြုသည်။ ထို့ပြင် ဤအခွင့်အရေးကို တစ်ဆင့်ပြီးတစ်ဆင့် ဖြစ်မြောက်ရရှိစေရန် ရွှေ့ချွေလျက် ညီမျှသော လုပ်ပိုင်ခွင့်များကို အခြေခံခြင်း ငါးတို့အနေဖြင့် အထူးသဖြင့်-

(က) မူလတန်းပညာ သင်ကြားအရေးကို မသင်မနေပြစ်ပြီး၊ လူတိုင်းအဖို့ အခမဲ့ဖြစ်စေရန်။

(ခ) အထွေထွေနှင့် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းပညာရေ အပါအဝင် အလယ်တန်းပညာသင်ကြားမှ အဖို့အမြှာကို တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးစေရန် အားပေးမြှင့်တင်ပြီး၊ ငါးတို့ကို ကလေးသူငယ်တိုင်းအဖို့၊ အကျိုးရှိစေရန် ရရှိနိုင်ရန် လုပ်ဆောင်ခြင်း၊ ထို့ပြင် အခမဲ့ပညာသင်ကြားမှ စတင်စီမံခြင်းနှင့် လိုအပ်သည့်ကိစ္စတွင် ငွေကြေးကူညီပံ့ပိုးမှု ပေးကမ်းခြင်း အာရုံးသည် သင့်တော်သော စီမံမှုများပြုလုပ်ဆောင်ရွက်ရန်။

(ဂ) အဆင့်မြှင့် ပညာသင်ကြားမှုကို အရည်အချင်းအပေါ် မူတည်၍ အားလုံးသော မည်သူ မဆိုအဖို့၊ ရရှိနိုင်ရန် သင့်တော်သော နည်းစနစ်များဖြင့် အသုံးပြု၍ ဆောင်ရွက်ရန်။

(ဃ) ပညာရေးဆိုင်ရာနှင့် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းဆိုင်ရာ သတင်းများနှင့် လမ်းညွှန်မှုများကို ကလေးသူငယ်တိုင်းအတွက် အကျိုးရှိ၍ ရရှိနိုင်ရန် ဆောင်ရွက်ပေးရန်။

(င) ကျောင်းများတွင် ကျောင်းမှုနှင့် မှုနှင့်တက်ရန် အားပေးချိုးမြောက်၍ ကျောင်းထွက်နှုန်းများ လျော့နည်းစေရန် စီမံမှုများ ပြုလုပ်ဆောင်ရွက်ရန်။

ဖြစ်က
ရင်းရေး
သတ္တမ

ရှိပြီး
နိုင်သာ
ထိုအာ

စွေးထွေး
မလေး
လည်း

အနေး
စွာဖြင့်
နိုင်၏

ကျောင်းသွားကြမယ်နိဂုံရယ်

(၁) မြို့မြေခင်ခင်နှင့်နိဂုံတိ၊ သည် အလွန်ချစ်ခင်ကြသည့် အတန်းဖော်သူငယ်ချင်း သုံးယောက်ဖိစ်ကြသည်။ ထိုငယ်ကတည်းက တစ်ကျောင်းတည်း၊ တစ်တန်းတည်းနေလာကြသည့်အတွက် ရင်းရင်းနှီးနှီးရှုကြသည်။ ဆင့်မတန်းအောင်မြင်သောအခါ သူတို့သူငယ်ချင်းသုံးယောက်သည် သတ္တမတန်းကို အတုတုတတ်ကြသည်။

ကျောင်းတက်ရက်ကြာလာသည်နှင့် အမျှ ဆရာတာသင်ချိန်ဗျားတွင် နိဂုံသည် အိပ်ငိုက်လေ့ရှုပြီး တစ်ခါတစ်ရဲငေးငိုင်နေတတ်သည်။ ဆရာတာမေးလျှင်လည်း မဖြော်ဆိုင်သည်ကများသည်။ နိဂုံသည် မဖြော်ဆိုင်သည့်အတွက် ကျောင်းတက်ရမှာရှုက်လာပြီး ကျောင်းသို့မသွားတော့ပါ။ ထိုအခါ နိဂုံကို စိုးရိမ်စိတ်ဖြင့် မြှုမြန်ချင်ခင်သည် နိဂုံအိမ်သို့လိုက်သွားကြသည်။

နိဂုံကိုမေးသည့်အခါ သူ့အဖောက နေမကောင်ဖြစ်ပြီး အိပ်ရာထဲကမထိုင်၊ အမောကလည်း နေ့ထွက်ရောင်းနေရသည်။ အမောနေ့ရသောငွေဖြင့် အဖော်ဆေးဖိုးသာမက၊ မိသားစု စားစွဲတို့ပါ မလောက်ငြှု ညာဘက်တွင် စံယ်ပန် ရောင်းနေရကြောင်း၊ ညာဘက် အိပ်ရေ့ပျက်သည့်အတွက် စာများလည်း မလေ့လာနိုင်ကြောင်း၊ အတန်းထဲတွင်လည်း အိပ်ငိုက်နေကြောင်း မကွယ်မထုတိုက် ပြောပြသည်။

မောင်လေးနှင့်ညီမလေးကလည်း ကျောင်းတက်နေကြသည့်အတွက် သူတို့ကိုဦးစားပေးသည့် အနေဖြင့် သူဒိုက် ကျောင်းမတက်နိုင်တော့ကြောင်း ပြောသည်။ သူငယ်ချင်းနှစ်ယောက် စိတ်မကောင်း စွာဖြင့် ပြန်လာပြီး နိဂုံကိုဘယ်လိုက္ခာညီရမည်ကို တိုင်ပင်ကြသည်။ နောက်တစ်နေ့ မြှုမြန်ချင်ခင်သည် နိန်းအခက်အခဲကို အတန်းပိုင်ဆရာမထဲ အကျိုးအကြောင်း ပြောပြလိုက်သည့်အခါ-----

ဣ အောက်ပါမေးခွန်းများကိုဖွေးစွဲးပါ။

- အတန်းပိုင်ဆရာမကမည်သို့ဆောင်ရွက်ပေးနိုင်မည်ဟု သင်ထင်ပါသနည်း။
- ကျောင်းအုပ်ကြီးအနေဖြင့် မည်သို့ကူညီဆောင်ရွက်ပေးနိုင်မည်ဟု ထင်ပါသနည်း။
- ရပ်ရွှေအာဖွဲ့အစည်းများက မည်သို့ကူညီဆောင်ရွက်ပေးနိုင်မည်ဟု ထင်ပါသနည်း။
- (ယ)လူမှုရေးအသင်းအာဖွဲ့များက မည်သို့ကူညီဆောင်ရွက်ပေးနိုင်မည်ဟု ထင်ပါသနည်း။
- (ဇ) နိုင်ပညာသင်ယူခွင့်ဆုံးရှုံးနိုင်သည်ဟု ထင်ပါသလား။အဘယ်ကြောင့်နည်း။
- (စ) သင်သည်နိုင်ကိုမည်သို့ကူညီပေးနိုင်သနည်း။

၁၅၆ ဖြစ်ရပ်လေ့လာခြင်း

ဖြစ်ရပ်(၁)

ရွှာသာရွှာတွင် နေဘိုင်သော ယုယုသည် သတ္တမတန်းကျောင်းသူတစ်ဦး ဖြစ်ပါသည်။သူတို့ ရွှာတွင် အလယ်တန်းကျောင်းမရှိသည်အတွက် အမြားရွှာသို့သွားရှုံးကျောင်းတက်ရပါသည်။ တစ်ခုသော ညနေခင်းတွင် ကျောင်းမှ စက်ဘီးပြီးပြန်လာရာ စက်ဘီးလဲ၍ ခြေထောက်ကြီးသွားပါသည်။ မကြာခင် အချိန်တွင် စာမေးပွဲဖြစ်ဆုံးရမည် ဖြစ်ပါသည်။ ယုယုသည် ကျောင်းသွားရန် အခက်အခဲဖြစ်နေပါတော့သည်။

- ❖ သင်တို့သည်ယုယုကိုမည်သို့ကူညီပေးနိုင်သည်ဟုထင်ပါသနည်း။
- ❖ အတန်းပိုင်ဆရာက မည်သို့ကူညီပေးနိုင်သည်ဟုထင်ပါသနည်း။
- ❖ ကျောင်းအုပ်ဆရာမကြီးက မည်သို့ကူညီပေးနိုင်ပါသနည်း။
- ❖ ယုယုသည်စာမေးပွဲဖြစ်ဆုံးခွင့် ထိခိုက်နိုင်ပါသလား။အဘယ်ကြောင့်နည်း။

ဖြစ်ရပ်(၂)

ထန်းပင်ကုန်းကျေးရွှာတွင် နေထိုင်သော ကော်ကော်တို့ မိသားပုသည် လယ်ယာလုပ်ငန်းကိုလုပ်ကိုင်၍ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်း ပြုကြပါသည်။ ကော်ကော်သည် သတ္တမတန်းတွင် ပညာသင်ယူနေပါသည်။ သူသည် အင်ဂျင်နယာကြီးတစ်ယောက် ပြုချင်ပါသည်။ သူ၏ ဖောင်မှာ နာတာရှည်ရောဂါသည် တစ်ဦးဖြစ်၍ သေဆုံးသွားပါသည်။ ကော်ကော်သည် သားအကြီးဆုံးဖြစ်၍ မိသားစုဝင်မှားက လယ်ယာလုပ်ငန်းတွင် ဦးစီးလုပ်ကိုင်စေလိုပါသည်။

- ❖ သင်တို့သည်ကော်ကော်တို့ကိုမည်သို့ကူညီပေးနိုင်သနည်း။
- ❖ အတန်းပိုင်ဆရာမက မည်သို့ကူညီပေးနိုင်ပါသနည်း။
- ❖ ကျောင်းအုပ်ဆရာကြီးက မည်သို့ကူညီပေးနိုင်ပါသနည်း။
- ❖ ရပ်ရွှေအာဖွဲ့အစည်းများက မည်သို့ကူညီပေးနိုင်ပါသနည်း။
- ❖ ကော်ကော်သည်ပညာသင်ယူခွင့်ဆုံးရှုံးနိုင်ပါသလား။ အဘယ်ကြောင့်နည်း။

 အောက်ပါတို့ကို ဆွဲးစွဲးပါ။

ကျောင်းသားများသည် ကျောင်းမှ ပညာသင်ယူခွင့်နှင့်ဆိုင်သော မည်သည့်အခွင့်အရေး များ ရရှိသနည်း။ အောက်ပါပုံတွင်ဖြည့်စွဲကိုပါ။

 ကျောင်းမှရရှိသော အခွင့်အရေးများ ရယူခံစားသည်နှင့်အညီ ထမ်းဆောင်သင့်သည့်
တာဝန်များကို အောက်ပါပေါ်ယားတွင် ယူဦးစွဲဖော်ပြုပါ။

စဉ်	အခွင့်အရေး	တာဝန်
၁။	အေးချမ်းစွာပညာသင်ယူခွင့်	ကျောင်းသားအချင်းချင်း ချစ်ခင်စွာ နေထိုင်ရမည်။

- မိမိတို့ ပတ်ဝန်းကျင်တွင် ကျောင်းမနေနိုင်သောကလေးများရှိပါသလား။
အဘယ်ကြောင့် ကျောင်းမနေနိုင်ကြသနည်း။ ထိုသူတို့အတွက် ပညာသင်ယူခွင့် မဆုံးရှုံး
စေရန် မည်သို့ကူညီပုံးပိုးပေးနိုင်ပါသနည်း။
- ကျောင်းမနေနိုင်သောကလေးများ ကျောင်းမောက်ရှိရေးအတွက် ကူညီပုံးပိုးပေးနိုင်မည်
နည်းလမ်းများကိုဆွဲးစွဲးဖော်ထုတ်ပါ။

အဓိကအချက်များ

- ❖ ကလေးသူငယ်တိုင်းသည် အခြေခံပညာအဆင့်များတွင် ပညာသင်ယဉ်ခွင့်ရှိသည်။
- ❖ ကျောင်းမနေနိုင်သော ကလေးများရှိနေပါက ထိုကလေးများအတွက်ကျောင်းနေနိုင်သော အခွင့်အရေးများကို ဖန်တီးပေးရမည်။

၁၅ အောက်ပါဖော်စွန်းများကို ရေးသားပြုဆိုပါ။

- (၁) ကလေးများအတွက် ပညာသင်ယဉ်ခွင့်ဆိုင်ရာ အခွင့်အရေးနှင့်ပတ်သက်၍ နိုင်ငံတကာ သဘောတုစာချုပ်တွင် မည်သည့်အခွင့်အရေးများပါရှိပါသနည်း။
- (၂) ကလေးတစ်ဦး ကျောင်းမနေနိုင်ခြင်းကြောင့် သူ၏ကျိုးမာရေး၊ လူမှုရေးဆိုင်ရာ တိုးတက် ဖွံ့ဖြိုးမှုများ မည်သို့ထိခိုက်နိုင်ပါသနည်း။ အဘယ်ကြောင့်နည်း။
- (၃) ကလေးများသည် ကျောင်းမှ မည်သည့်အခွင့်အရေးများ ရရှိပါသနည်း။ အခွင့်အရေးနှင့် ညီမှုသော တာဝန်ယူမှုကို ဖော်ပြပါ။
- (၄) ကလေးသူငယ်အခွင့်အရေးများဆိုင်ရာ ကမ္မာ့ကုလသမဂ္ဂညီလာခံ သဘောတုစာချုပ်တွင် ပါရှိသော ပညာသင်ကြားရေးဆိုင်ရာ အခွင့်အရေးများနှင့် ကျောင်းမှုရရှိသော အခွင့်အရေးများကို ဖော်ပြပါ။

သင်စန်းစာ (J.J) တာဝန်ကျေအောင် ၆၃:စားပါ

အတုတက္ခစာပေါင်းနေထိုင်ကြသော လူအဖွဲ့အစည်းတွင် လူတိုင်းကိုယ်စီတာဝန်ကိုသိပြီး တာဝန်ယူမှုမျှရှိရန် များစွာလိုအပ်ပါသည်။ အိမ်တွင် မိသားစုဝင်တစ်ယောက်အဖြစ် တာဝန်ကိုကျော်စွာ ထမ်းဆောင်ရမည် ဖြစ်သကဲ့သို့ ကျောင်းတွင်လည်း ကျောင်းသားတစ်ယောက်အဖြစ် တာဝန်ကျော်စွာ ထမ်းဆောင်ရမည် ဖြစ်သည်။ သို့မှသာ မိမိတို့နေထိုင်ရာရပ်ဆာမှ တိုင်းပြည်အတွက် နိုင်ငံသား တစ်ဦးအဖြစ် တာဝန်အသီးသီးကို ကျော်စွာထမ်းဆောင်တတ်လာမည်ဖြစ်သည်။

အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုချက်

၁၆ ကျောင်းသားတာဝန်ကျော်စွာ

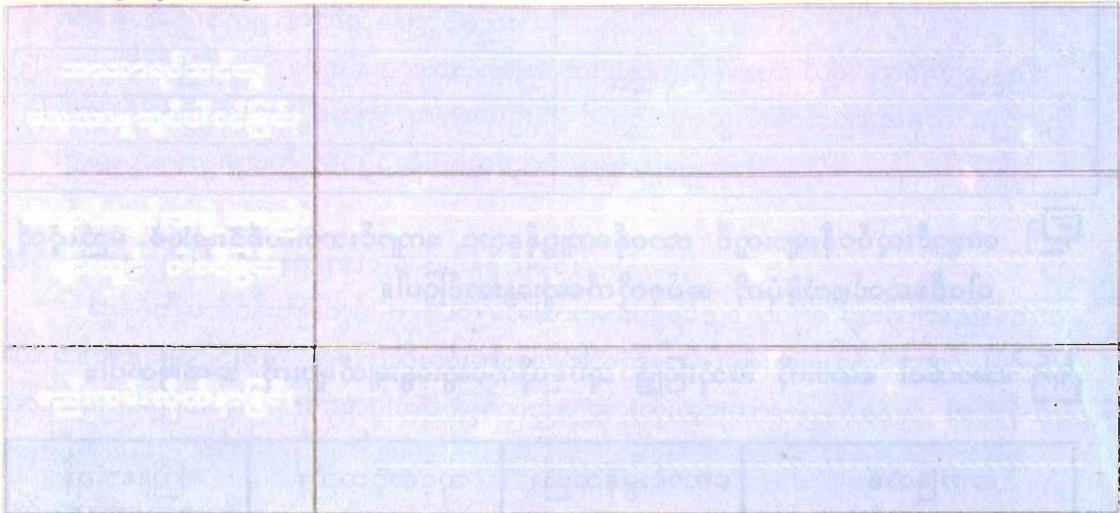
ကျောင်းသားတာဝန်ကျော်စွာမှုဆိုသည်မှာ ကျောင်းသားများသည် သူတို့၏သင်ယူလေ့လာခြင်း အောင်မြင်စေရန်အတွက် သူတို့ကွဲပော်သာဝန်ရှိသည်ဟု သတ်မှတ်ခံယူ၍ သင်ယူခြင်းဖြစ်စဉ်တွင် တက်ကြွားပါဝင်ခြင်းဖြစ်သည်။ ပ သူရေးရည်မှန်းချက်ဆိုသို့ ရောက်အောင် ကျောင်းသားများက ကိုယ်တိုင် ရွေးချယ်ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ ကျောင်းတွင်းအဖွဲ့အစည်းများတွင် တက်ကြွားပါဝင်ခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ စည်းကမ်းလိုက်နာ၍ စာရိတ္ထကောင်းခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း တာဝန်ကျော်စွာသော ကျောင်းသားများအဖြစ် အသီအမှုက်ပြနိုင်သည်။

သတ္တမတန်း

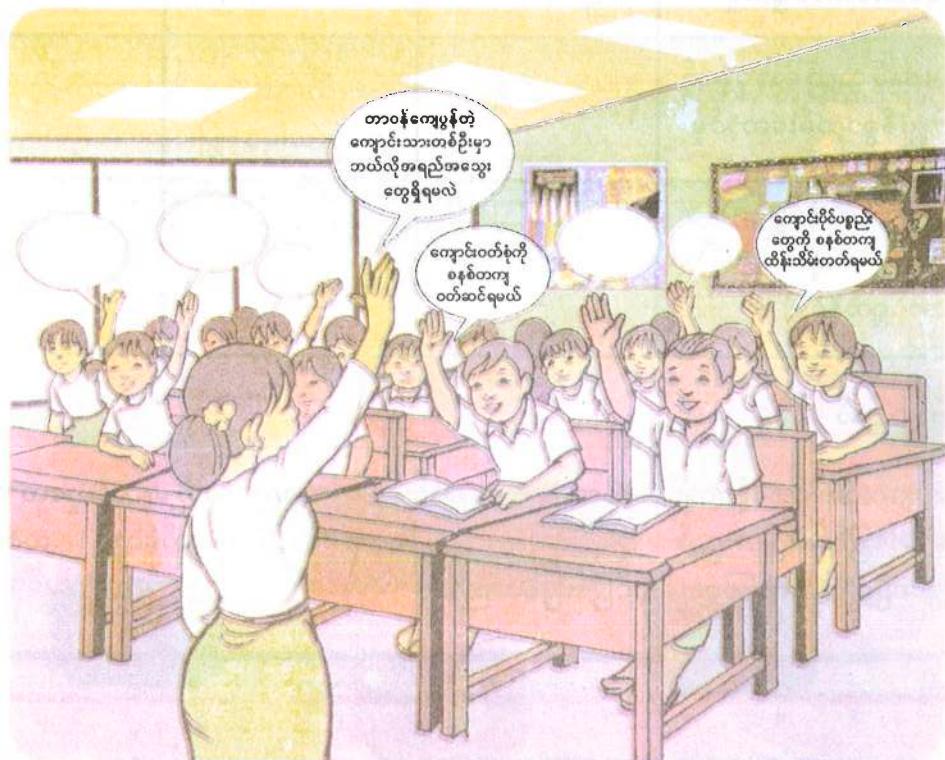
တရိတ္ထနှင့်ပြည်သူနိုင်

ကျောင်းသုတေသန

 တာဝန်ကျော်သာ ကျောင်းသားတစ်ဦး လုပ်ဆောင်သင့်သည်ဟု ယူဆသောအချက်များကို အသွေးဖွေးဖော်ထုတ်ပါ။

 တာဝန်ကျော်သာ ကျောင်းသားတစ်ဦးတွင်ရှိရမည့် အရည်အသွေးများကို ဖော်ထုတ်၍ အောက်ဖော်ပြုပါပုံတွင် ဖြည့်စွက်ပါ။ ထိုအရည်အသွေးများ အဘယ်ကြောင့်ရှိရန် လိုအပ်ကြောင်း အကြောင်းပြရှုက်ပေးပါ။

စဉ်	အရည်အသွေး	အကြောင်းပြချက်
၁။	ကျောင်းဝတ်စုံကို စနစ်တကျ ဝတ်ဆင်ခြင်း	ကျောင်းမှ သတ်မှတ်ထားသော ဝတ်စုံကို ဝတ်ဆင်ခြင်းဖြင့် ကျောင်း၏ ဂုဏ်ကိုဆောင်နိုင်ရန်

ကျောင်းလုပ်ငန်းများတွင် တာဝန်ကျေပွန်သော ကျောင်းသားတစ်ဦးအဖြစ် မည်ကဲ့သို့၊ ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခဲ့ပုံကို အပ်စလိုက်ဆွေးနွေးချက်များကို အကဲဖြတ်ပါ။

အောက်ပါ စယားကို အသုံးဖြေ၍ အပ်စလိုက်ဆွေးနွေးချက်များကို အကဲဖြတ်ပါ။

အကဲဖြတ်စုံ	ကောင်းမွန်သည်။	သင့်တင့်သည်။	ကြိုးစားရန် လိုအပ်သည်။
ကျောင်းသားအချင်းချင်း ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု			
ပေးအပ်သည့် တာဝန်ကို ကျေပွန်စွာထမ်းဆောင်မှု			
တိထိုင်ဖန်တီးနိုင်မှု (အများ နှင့်မတူ ထူးထူးခြားခြား ဆောင်ရွက်နိုင်မှု)			

အမိတ်အရှက်

မကျောင်းသားတာဝန်ကျေပွန်မှုဆိုသည်မှာ ကျောင်းသားများသည် သူတို့၏သင်ယူလေ့ဟာခြင်း အောင်မြင်စေရန်အတွက် သူတို့တွင်သာတာဝန်ရှိသည်ဟု သတ်မှတ်ခံယူ၍ သင်ယူခြင်း ဖြစ်စေ၍တွင် တက်ကြွား ပါဝင်ခြင်းဖြစ်သည်။

အောက်ပါမေးခွန်းများဖြင့် ဖိမိကိုယ်ကို သုံးသပ်ပါ။

- (က) တာဝန်တစ်ခုထမ်းဆောင်ရာတွင် မည်သို့သောအရည်အချင်းရှိသူကို အဖွဲ့ခေါင်းဆောင်အဖြစ် ရွှေချယ်မည်နည်း။ အဘယ်ကြောင့်နည်း။
- (ဂ) တာဝန်ကျော်နှင့်သော ကျောင့်သားတစ်ဦးအဖြစ် သင်မည်ကဲသို့ ကြိုးဟာ လုပ်ဆောင်ခဲ့ပါသနည်း။
- (ရ) တာဝန်ကျော်နှင့်သော ကျောင်းသားတစ်ဦး၏ အရည်အသွေးကောင်းများအနက် မည်သည့် အရည်အသွေးများကို သင်ပိုင်ဆိုင်ပါသနည်း။ နမူနာပြုဖြစ်ဆိုပါ။

သင်ခန်းစာ(၂.၃) အားကိုးအားထားပြုနိုင်ခြင်း

ကျွန်ုပ်တို့ပတ်ဝန်းကျင်တွင် ကျွန်ုပ်တို့လေးစားအားကျရသော လူပုဂ္ဂိုလ်များရှိပါသည်။ ထိုသို့ လေးစားအားကျရခြင်းတွင် အကြောင်းရင်းများစွာရှိပါသည်။ လေးစားအားကျခြင်းသည် အားကိုးအားထားပြုနိုင်ခြင်းတွင် တစ်ဦးအပါအဝင်ဖြစ်သည်။ အားကိုးအားထား ပြုနိုင်ရန်မှာ တာဝန်ယူမှု တာဝန်ခံမှုရှိရမည်ဖြစ်သည်။

အဓိပ္ပာယ်ပွဲနှင့်ဆိုချက်

အားကိုးအားထားပြုနိုင်ခြင်း

အားကိုးအားထားပြုနိုင်ခြင်းဟူသည် တာဝန်ယူမှု တာဝန်ခံမှုရှိပြီး ကိုယ်ကျင့်သိက္ခာနှင့် ပြည့်စုံ၍ လမ်းမှန်ရောက်အောင် ဦးဆောင်ပေးနိုင်မှုကို ဆိုလိုပါသည်။

အောက်ပါတို့ကိုစဉ်းစားဆွေးဖော်ပါ။

သင့်ပတ်ဝန်းကျင်တွင် အားကိုးအားထား ပြုနိုင်သောသူရှိပါသလား။ အဘယ်ကြောင့် အားကိုးအားထားပြုနိုင်ပါသနည်း။

အောက်ပါတို့ကို စဉ်းစားဆွေးဖော်ပါ။

အားကိုးအားထားပြုနိုင်သူတစ်ဦးဖြစ်လာစေရန် မည်သို့သော အရည်အသွေးများရှိသင့်ပါသနည်း။ အောက်ပါပုံတွင်ဖြည့်စွာကြပါ။

ဒီပဲခန်းခွဲ့မှု
ကောင်းရမည်

အားကိုးအားထား ပြုနိုင်သူ
အရည်အသွေးများ

ဦးဆောင်နိုင်
ရမည်

ကိုယ်ကျင့်
တရာ့ကောင်း
ရမည်

- အများက အားကိုအားထား ပြုခိုင်သူတစ်ယောက်ဖြစ်သည်ဟု သင့်ကိုယ်သင် ယူဆပါသလား၊ အဘယ်ကြောင့်နည်း။

ခရီးသည်နှစ်ဦး

တစ်ခါသော် ခရီးသည်နှစ်ဦးသည် တော့အုပ်တစ်ခုကို ဖြတ်သန်း၍ အတူတကွ ခရီးသွားကြလေ၏။ လမ်း၌ သူတို့သည် တစ်စုံတစ်ရာ ဘေးအန္တရာယ်ကြုံလာခဲ့သော် တစ်ဦးကိုတစ်ဦး စောင့်ရှောက်ကြစတမ်းဟု ကတိထားကြလေသည်။ သို့နှင့်မကြာမိ သူတို့သည် ခရီးလမ်း၌ တော့အုပ်တစ်ခုအတွင်းမှ ပြေးထွက်လာသော ဝက်ဝံတစ်ကောင်ကို တွေ့ကြလေ၏။

ခရီးသည်နှစ်ဦးအနက် တစ်ဦးမှာ သစ်ပင်အတက်ကျင်လည်သူ ဖြစ်လေသည်။ သူသည် ဝက်ဝံကို မြင်လျှင်မြင်ချင်းပင် နီးရာသစ်ပင်တစ်ပင်သို့ ပြေးသွားကာ တက်ရောက် ပုံစံးအောင်းနေလိုက်လေ၏။ ကျွန်ုတ်ဦးမှာကား သစ်ပင်လည်းမတက်တတ်သဖြင့် မြေပေါ်သို့ ရှုတ်တရက် ဝမ်းလျားမြှောက်ချုလိုက်ကာ အသက်မရှိဘဲ ပြုမြတ်စွာ လူသေဟန်ဆောင်၍ နေလေ၏။

ဝက်ဝံသည် ထိုသူ့အနီးသို့ လာရောက်၍ ဟိုမှုသည်မှ နမ်းဆုံးကြည့်သည်။ အကယ်ပင် သေဆုံးနေပြီဟု မှတ်ထင်ကာ ရန်မပြုဘဲ တော့တွင်းသို့ ပြန်လည် ဝင်ရောက်သွားလေ၏။

ဘေးရန်လွှာတ်မြောက်လေသော် သစ်ပင်ပေါ်မှ ခရီးသည်သည် ဆင်းသက်လာပြီးနောက် မြေပေါ်၍လှုံးနေသော အဖော်ဖြစ်သူအား “စောစောကဝက်ဝံသည် အနားသို့ကပ်၍ ဘာများပြော သွားပါသနည်း”ဟု မေးလေ၏။

ထိုအခါ မြေပေါ်၍လှုံးနေသော ခရီးသည်က “တဗြားမဟုတ်ပါ သူက အကျိုးပို့အား သင်ကဲ့သို့ တစ်ကိုယ်ကောင်းကြုံ၍ ဘေးကိုအလွှာတ်ရှုန်းတတ်သော သူမျိုးအား ရွှေအဖို့ ဘယ်ခါမှ ပုံကြည် စိတ်ချေခြင်း ပပြုပါနော်။ သို့မဟုတ်က ကျွန်ုပ်သာလျှင် ဒုက္ခာကြုံရလိမ့်မည်ဟု၍ အကြံပေးဝကား ပြောကြားသွားပါသည်”ဟု ဆိုလိုက်လေသတည်း။

ငွေတာရိ

၅၃။ အောက်ပါမေးခွန်းများကိုစဉ်းစားဆွေးပါ။

- သစ်ပင်ပေါ်တက်သွားသောခရီးသည်သည် အားကိုအားထားပြုခိုင်သူ ဖြစ်ပါသလား။
  - အားကိုအားထားပြုခိုင်သူ တစ်ယောက်ဖြစ်ကြောင်း မည်သို့သောအခြေအနေမျိုးတွင် သိရှိနိုင်မည်နည်း။
  - ဝက်ဝံက စကားမပြောသော်လည်း ဝကားပြောသည်ဟု အဘယ်ကြောင့်ပြောပါသနည်း။
  - အားကိုအားထားပြုခိုင်သူတစ်ဦးပြစ်စေရန် မည်သို့ကျင့်ကြုံ နေထိုင်ရမည်နည်း။
- အမိကအရျက်

- အားကိုအားထားပြုခိုင်သူတစ်ဦး၏ အရည်အသွေးများကို သိရှိနားလည်ပြီး နောက်ဘဝတွင် ကျင့်သုံးတတ်လာမည်။

အောက်ပါမေးခွန်းများကိုရေးသားဖြစ်ပါ။

- (၁) အားကိုးအားထားပြုခိုင်ခြင်းကို သင်မည်သို့နားလည်ပါသနည်း။
- (၂) အားကိုးအားထားပြုခိုင်သုတစ်ဦးဖြစ်စေရန် မည်သို့သောအပြုအမှုများကို ရွှေ့ကြည်ရ မည်နည်း။
- (၃) အများကအားကိုးအားထားပြုခိုင်သုတစ်ယောက်ဖြစ်စေရန် မည်သို့ပြုမှုကျင့်ကြံနေထိုင် မည်နည်း။

အစိုး(၂)တွင် သင်ယူခဲ့ရသည် အကြောင်းအရာများကို ပြန်လည်သုံးသပ်ပါ။

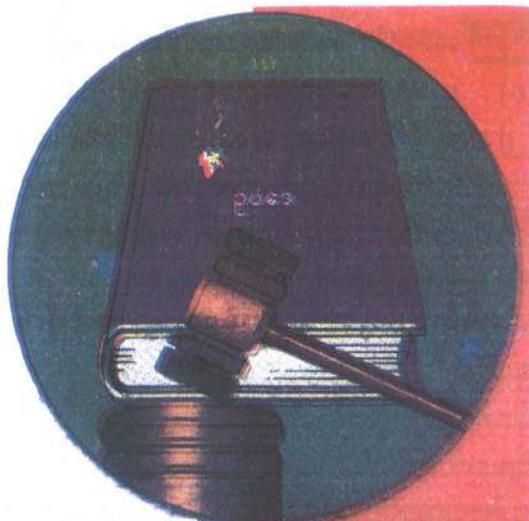
အခွင့်အရေးနှင့်တာဝန်

ကလေးသာထုတ်များ၏ပညာဆင်
ယူခွင့် အခွင့်အရေးများ

တာဝန်ကျေအောင် ကြီးစားပါ

အားကိုးအားထားပြုခိုင်ခြင်း

သင့်
ချုပ်
ရပ်
ည်
ပြု

အခန်း(၃) စည်းကမ်းနှင့်ဥပဒေ

နိုင်ငံသားတိုင်းမိမိနိုင်ငံကို ချုပ်မြှတ်နီးတန်ဖိုးထားပြီး နိုင်ငံတော်က ချမှတ်ထားသော စည်းကမ်းနှင့်ဥပဒေကို လေးစားလိုက်နာရန် တာဝန် ရှိသည်။ နိုင်ငံသားများကို အကာအကွယ်ပေးရန် စည်းကမ်းနှင့်ဥပဒေကို ပြဋ္ဌာန်းထားခြင်းဖြစ်သည်။ နိုင်ငံသားတိုင်းသည် ဥပဒေအရ သတ်မှတ် ပေးထားသော နိုင်ငံသားအခွင့်အရေးနှင့် နိုင်ငံသားများ ထမ်းဆောင်ရ မည့်တာဝန်ကို သိရှိလိုက်နာပြီး အကူအညီလိုအပ်ပါက တောင်းခံနိုင်ရန် ဥပဒေအရ အကူအညီပေးနိုင်သော အဖွဲ့အစည်းများကို သိရှိထားရန် လိုအပ်သည်။ ဤအခန်းတွင် နိုင်ငံသားတစ်ဦး သိရှိလိုက်နာရမည့် စည်းကမ်းနှင့်ဥပဒေများ၊ ရပ်စွာရေးရာ သိမှတ်စရာများနှင့် ဥပဒေအရ အကူအညီပေးနိုင်သော အဖွဲ့အစည်းများအကြောင်းကို လေ့လာသင်ယူ ရမည်။

ဤအခန်းပြီးလျှင် ကျောင်းသားများသည် အောက်ပါတို့ကို လုပ်ဆောင်နိုင်ပည် ဖြစ်သည်။

- ရပ်စွာဒေသအလိုက် ချမှတ်ထားသော စည်းကမ်းနှင့်ဥပဒေများကို လိုက်နာတတ်မည်။
- ဥပဒေအရ အကူအညီပေးနိုင်သော ရပ်စွာဒေသရှိအဖွဲ့အစည်းများကို သိရှိပြီး လိုအပ်ပါက အကူအညီရယူတတ်မည်။

သင်ခန်းစာ (၃.၁) စည်းကမ်းလေးစား နိုင်ငံသား

စည်းကမ်းနှင့်ဥပဒေများသည် လွှာဖွဲ့အစည်းကို စနစ်တကျ ခိုင်မာစွာ တည်ဆောက်ရေး အတွက် အရေးပါသောအခန်းကဏ္ဍတွင် ပါဝင်ပါသည်။ နိုင်ငံသားတိုင်းသည် မိမိနိုင်ငံကို ချုစ်ခင်မြတ်နိုင်း တန်ဖိုးထားရမည်ဖြစ်သကဲ့သို့ နိုင်ငံတော်က ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် ဥပဒေများ ရပ်စွာအသေဆုံးလိုက် ချမှတ်ထားသော စည်းကမ်းများကို လိုက်နာကြရမည်။ နိုင်ငံသားများကို ဥပဒေက ကာကွယ်စောင့်ရှောက် ပေးထားသကဲ့သို့ နိုင်ငံသားများကလည်း ဥပဒေကို လေးစား လိုက်နာရန် တာဝန်ရှိသည်။

အောက်ပါတို့ကို အောက်ပါတို့ပါ။

- (က) နိုင်ငံသားဟူသော စကားရပ်ကို သင်မည်သို့နားလည်ပါသနည်း။
  - (ခ) ကျွန်ုပ်တို့၏ နိုင်ငံတော်ကို မည်သို့ခေါ်ဆိုပါသနည်း။
  - (ဂ) နိုင်ငံသားတစ်ဦးကို ဥပဒေအရ မည်သည့်အခွင့်အရေးများ ပေးထားသနည်း။
  - (ဃ) နိုင်ငံသားတစ်ဦးသည် မည်သည့်တာဝန်များကို ထမ်းဆောင်ရမည်နည်း။
- အောက်ပါအကြောင်းအရာကို မိမိအားလပ်ချိန်တွင် ကြိုတင်ဖတ်ရှုလေ့လာပါ။

နိုင်ငံသား

မိသားစုသည် နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ၏ အသေးငယ်ဆုံးလူမှုအဖွဲ့အစည်းပင်ဖြစ်သည်။ မိသားစု တစ်စုတွင် အခြေခံအားဖြင့် မိဘ၊ သား၊ သမီးနှင့် ရှင်းတို့၏ ညီအစ်ကိုမောင်နှုများပါဝင်ကြသည်။ မိသားစုတစ်စုတွင် မိသားစုဝင်မဟုတ်သော်လည်း အကြောင်းအမျိုးမျိုးဖြင့် အတူလာရောက် နေထိုင်သူများလည်း၊ ရှိုကောင်းရှိနိုင်သည်။ ထိုကြောင့်မိသားစုတစ်စုတွင် မိသားစုဝင်များနှင့် အတူလာရောက်နေထိုင်သူများဟု၍ ပါဝင်ပါသည်။

နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံတွင်လည်း ထိုနည်းတူပင်ဖြစ်သည်။ နိုင်ငံတော်တွင် ခေတ်အဆက်ဆက် မြှုတင်းနေထိုင်ကြသော တိုင်းရင်းသားညီအစ်ကိုမောင်နှုများ ရှိသကဲ့သို့ အကြောင်းအမျိုးမျိုး ကြောင့် မိမိတို့နိုင်ငံတွင် လာရောက်နေထိုင်သူများလည်းရှိုကြသည်။ နိုင်ငံအတွင်းနေထိုင်ကြသူ အားလုံးသည် နိုင်ငံသားဖြစ်သည်ဟု မဆိုနိုင်ပေး။ ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော်၏ တိုင်းရင်းသားမီဘနှစ်ပါးမှ မွေးဖွားသူနှင့် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအတည်ပြုပြဋ္ဌာန်းသည်နေ့တွင် ဥပဒေအရ နိုင်ငံသားဖြစ်ပြီးသူတို့သည် ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော်၏ နိုင်ငံသားများ ဖြစ်ကြသည်ဟု ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် ဖော်ပြထားသည်။ နိုင်ငံသားဖြစ်ခြင်း၊ နိုင်ငံသား ပြခြင်းနှင့် နိုင်ငံသားအဖြစ်မှ ရပ်စွဲခြင်းတို့ကို ဥပဒေဖြင့်ပြဋ္ဌာန်းဆောင်ရွက်ကြရသည်။

အောက်ပါလေးများကို ဖွေးစွေးပြုဆိုပါ။

- (က) နိုင်ငံသားဆိုသည်မှာအဘယ်နည်း။
 (ခ) ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော်၏ နိုင်ငံသားတစ်ဦးဖြစ်သည့်အတွက်သင်မည်သို့ ခံစားရပါသနည်း။

နိုင်ငံသားကောင်းပြစ်ရရှိလိုအပ်သောအဆည်းများ

လုပ် ယဉ်ကျေမှုပွဲတို့တက်ရာတို့တက်ကြောင်းနှင့် နိုင်ငံ၏ တို့တတ်ရာတို့တက်ကြောင်း ဆောင်ရွက်နိုင်သူကို နိုင်ငံသားကောင်းဟု ခေါ်ဆိုထိုက်ပေသည်။

နိုင်ငံသားကောင်းတစ်ယောက်၌ ပညာအမြော်အမြင် ရှိရမည်၊ ပိမိကိုယ်တို့ ပိမိချုပ်တည်း ထိန်းသိမ်းတတ်ရမည်၊ နိုင်ငံဝန်ထမ်းလုပ်ငန်များတွင် ပိတ်ပါဝင်စားရမည်၊ လျေစာများကောင်းကို သိမဟုတ် ပိမိလျှပ်စီးကောင်းကို သိမဟုတ် ပိမိနိုင်ငံသားကောင်းကိုယ်တို့ ပိမိကိုယ်ကို အနုစ်နာ ခံနိုင်ရမည်၊ ပိမိတာဝန်ထုတ္ထရားဆောင်ရွက်သောအခါ ကိုယ်ကိုယ်ပဲ့တဲ့ ပဏောက်ပျော် မှန်ကန်စွာ ဆောင်ရွက်နိုင်သော သတ္တုရှိရမည်၊ နိုင်ငံ၏သွားကို စောင့်ထိန်းရှိသော် နိုင်ငံတော်၏အမိန့်အကောများကို နာခံရမည်။

ဒွဲစည်းပုံစံအမြော်ပဇ္ဇာတွင် နိုင်ငံသားများ လိုက်နာစောင့်ထိန်းရမည် တာဝန်များနှင့် ပတ်သက် ပြီ ပြောန်ထားသည်။

နိုင်ငံသားတိုင်းသည် ပြည်ထောင်စု ပိတ်စာတ်လိုအပြောင်း၍ တိုင်းရုံးသား လုပ်ချုပ်ချင်းချင်း စည်းလုံးညီညွတ်နေရှင် ပြည်သူတစ်ရှင်လုံး အေးချမ်းသာယာရေ့တို့အတွက် ကြိုးပမ်းအားထုတ် ဆောင်ရွက်ရမည်၊ အော်မြို့ပြိုတို့တက်သော နိုင်ငံတော်ကြိုးပေါ်တွန်းစေရောသည် နိုင်ငံသားတိုင်း တာဝန်ပြုစ်သည်။

နိုင်ငံသားတိုင်းသည် အောက်ဖော်ပြပါကိုရှုပ်များတွင် နိုင်ငံတော်အား ကုလိပ်ရရှိတာဝန်ရှိသည်။

(က) အမျိုးသား ယဉ်ကျေမှုမာ့မွေ့အားလုံးကို ထိန်းသိမ်းစောင့်ရောက်ပြု၏

(ခ) သာဘာဝပတ်ဝန်ကျင်ကို ထိန်းသိမ်းစောင့်ရောက်ပြု၏

(ဂ) လွှာမျှေးအားအရင်အမြစ် ဒွဲဖြိုးတို့တက်ရော ပြု့မှုအလာစေရန် ကြိုးပမ်းခြင်း၏

(ဃ) အများပြည်သူပိုင် ပစ္စည်းများကို ထိန်းသိမ်းစောင့်ရောက်ပြု၏

နိုင်ငံသားတိုင်းသည် ဒွဲစည်းပုံစံအမြော်ပဇ္ဇာန်များကို လိုက်နာစောင့်ထိန်းမြှင့်ပြု့ နိုင်ငံသားကောင်းများ ပြု့လာပေမည်၊ ပိမိကိုယ်ကိုယ်ထက် အိမ်ထောင်၏အကျိုးကို ဆောင်ရွက်ရ မည်။ အိမ်ထောင်စု အကျိုးထက် ရုပ်ရွာ၏အကျိုးကို ဆောင်ရွက်ရမည်၊ ရုပ်ရွာ၏ အကျိုးထက် နိုင်ငံအကျိုးကို ဆောင်ရွက်ရပေမည်။ နိုင်ငံ၏အတို့ထက် လျှပ်စာကျိုးကို ဆောင်ရွက်ရပေမည်။

အောက်ပါမေးခွန်းများကို ဖွေးဖွေးပြုဆိုပါ။

- (က) နိုင်ငံသားကောင်းဖြစ်ရန် မည်သိမြှုမှုကျင့်ပြုသင့်သနည်း။
- (ခ) မိမိကိုယ်ကျိုးနှင့် အများအကျိုးယဉ်လာပါက မည်သည်ကို ရွေးချယ်ရမည့်နည်း။
အထူယ်ကြောင့်နည်း။

အဓိကအချက်များ

- နိုင်ငံအတွင်း နေထိုင်သူတိုင်းကို နိုင်ငံသားဟု မှတ်ယူ၍ မရပေ၊ နိုင်ငံသားဖြစ်ခြင်း၊ မဖြစ်ခြင်း ကို ဥပဒေဖြင့် ပြောန်းထားရှိသည်။
- လူအခွင့်အရေးကို လူသားတိုင်း ရပိုင်ခွင့်ရှိသော်လည်း နိုင်ငံသားအခွင့်အရေးကိုမူ နိုင်ငံသားများသာ ရပိုင်ခွင့်ရှိသည်။
- နိုင်ငံသားများသည် နိုင်ငံတော်ကပေးသော အခွင့်အရေးများကို ရယူခံစားခွင့်ရှိပြီး နိုင်ငံတော်က သတ်မှတ်ထားသော တာဝန်များကိုလည်းထမ်းဆောင်ရမည်။
- နိုင်ငံသားတစ်ဦးချင့်စိက နိုင်ငံတော်ကချုမှတ်ထားသော ဥပဒေနှင့်စည်းကမ်းများကို လိုက်နာခြင်း ပြင့် နိုင်ငံသားကောင်းပါသလာမည်။

(၁) စည်းကမ်းလေးစား နိုင်ငံသား သင်ခန်းစာများကို ရရှိလိုက်သော အကြောင်းအရာများကို အောက်ပါ ဒေါင်းစဉ်များဖြင့် ဖွေးဖွေးပါ။

- (က) နိုင်ငံသား
- (ခ) နိုင်ငံသားများ၏တာဝန်များ
- (ဂ) နိုင်ငံသားကောင်း

(၂) အောက်ပါတို့ကို မှန်မမှန် အကြောင်းပြုချက်ဖြင့် ဖွေးဖွေးပြုဆိုပါ။

- (က) နိုင်ငံအတွင်းနေထိုင်သူအားလုံးကိုနိုင်ငံသားအဖြစ်သတ်မှတ်သည်။
- (ခ) အစိုးရသည် နိုင်ငံသားအားလုံးကိုတန်းတွေ့ညီမှုဆက်ဆံရမည်။
- (ဂ) နိုင်ငံသားတစ်ဦးသည် နိုင်ငံတော်က သတ်မှတ်ထားသော တာဝန်များကို ထမ်းဆောင်ရမည်။

ကျောင်းသုံးဘဏ်

တရို့အိုးပြည်သူနှစ်

သတ္တမတန်း

သင်ဓန်း၁၁ (၃.၂) ရပ်စွဲရေးရာ သီမှတ်ဝန်

ကျောင်းသုံးများသည် ကျေးဇွာနှင့် ရပ်ကွက်အသီးသီးတွင် နေထိုင်ကြသော ရပ်သူရွာသားများ ပြစ်ကြပါသည်။ ထိုကြောင့် ကျောင်းနေစဉ်ကတည်းက ရပ်စွဲရေးရာ သီမှတ်စရာများကို သိရှိနားလည်ထားသင့်ပါသည်။ ကျောင်းသုံးများသည် မိသားစုတွင်းချုပ်ဖြစ်စေ ကျောင်းတွင်း၌ ပြစ်စေ ပြုမှုပြောဆိုနေထိုင်ရာတွင် မိသားစုစဉ်းကမ်း၊ ကျောင်းစဉ်းကမ်းများကို လေးစားလိုက်နာကျင့်သုံးခြင်းအားပြုင့် လူကောင်းလူမွန်များဖြစ်လာကြပါသည်။ ထိုမှတ်စွာ ရပ်စွဲစဉ်းကမ်းဥပဒေများကို သိရှိနားလည်ပြီး လေးစားလိုက်နာကျင့်သုံးသော ရပ်သူရွာသားကောင်းများဖြစ်အောင် ကြိုးစားနေထိုင်ကြရမည် ဖြစ်ပါသည်။

အမိပွာယ်စွဲငွေ့ဆိုရှုက်

ရပ်ကွက်

ရပ်ကွက်ဆိုသည်မှာ သက်ဆိုင်ရာမြို့၏ နယ်နိမိတ်အတွင်း ရပ်ကွက်အဖြစ် နယ်နိမိတ် သတ်မှတ်ဖွဲ့စည်းသည့်အောင် ဆိုသည်။

ကျေးဇွာ

ကျေးဇွာဆိုသည်မှာ သက်ဆိုင်ရာမြို့၏ နယ်နိမိတ်အတွင်း ပါဝင်ခြင်းမရှိသည့် နယ်မြေတွင် ကျေးဇွာအဖြစ် နယ်နိမိတ်သတ်မှတ်ဖွဲ့စည်းသည့်အောင် ဆိုသည်။

ကျေးဇွာအုပ်စွဲ

ကျေးဇွာအုပ်စွဲဆိုသည်မှာ ကျေးဇွာတစ်ရွာကိုဖြစ်စေ ကျေးဇွာအများကိုဖြစ်စေ စုစဉ်း၍ ကျေးဇွာအုပ်စွဲအဖြစ် နယ်နိမိတ်သတ်မှတ်ဖွဲ့စည်းသည့်အောင် ဆိုသည်။

မြို့

မြို့ဆိုသည်မှာ သက်ဆိုင်ရာရပ်ကွက်များကို စုစဉ်း၍ မြို့အဖြစ် နယ်နိမိတ်သတ်မှတ်ဖွဲ့စည်းသည့်အောင် ဆိုသည်။

မြို့နယ်

မြို့နယ်ဆိုသည်မှာ သက်ဆိုင်ရာ ရပ်ကွက်များကိုဖြစ်စေ သက်ဆိုင်ရာ ကျေးဇွာအုပ်စွဲများနှင့် မြို့ကိုဖြစ်စေ စုစဉ်း၍ မြို့နယ်အဖြစ် နယ်နိမိတ်သတ်မှတ်ဖွဲ့စည်းသည့်အောင် ဆိုသည်။

အိမ်ထောင်စုကိုယ်စားလှယ်

အိမ်ထောင်စုကိုယ်စားလှယ်ဆိုသည်မှာ ရပ်ကွက် သို့မဟုတ် ကျေးဇွာအုပ်စွဲ အုပ်ချုပ်ရေးများကို ပဲပေးအေးချုပ်နိုင်ခွင့်ရှိသည့် အိမ်ထောင်စုတစ်ခု၏ အိမ်ထောင်းစီး သို့မဟုတ် (၁၈) နှစ်ပြည့်ပြီးသော မိသားစုဝင် တစ်ဦးဦးကို ဆိုသည်။

ဆယ်အိမ်များ

ဆယ်အိမ်များဆိုသည်မှာ ရာအိမ်များရွှေးချယ်ရန်အတွက်လည်းကောင်း၊ ရပ်ကွက်သို့မဟုတ် ကျေးဇားအုပ်စု အုပ်ချုပ်ရေးမှုးကို အထောက်အကွဲပြုရန်အတွက်လည်းကောင်း၊ သက်ဆိုင်ရာ ဆယ်အိမ်စု အစုအဖွဲ့က ရွှေးချယ်သည့်သူကို ဆိုသည်။

ရာအိမ်များ

ရာအိမ်များဆိုသည်မှာ ရပ်ကွက် သို့မဟုတ် ကျေးဇားအုပ်စု အုပ်ချုပ်ရေးမှုးရွှေးချယ်ရန် အတွက်လည်းကောင်း၊ ရပ်ကွက် သို့မဟုတ် ကျေးဇားအုပ်စု အုပ်ချုပ်ရေးမှုးကို အထောက်အကွဲပြုရန်အတွက်လည်းကောင်း၊ သက်ဆိုင်ရာ ရာအိမ်စု အစုအဖွဲ့က ရွှေးချယ်သည့်သူကို ဆိုသည်။

ကျေးဇားတာဝန်စု

ကျေးဇားတာဝန်စုဆိုသည်မှာ ကျေးဇားအုပ်စုအုပ်ချုပ်ရေးမှုးအား အထောက်အကွဲပြုရန် အတွက် သက်ဆိုင်ရာ ရာအိမ်များက ရွှေးချယ်သည့်သူကို ဆိုသည်။

ရပ်ကွက် သို့မဟုတ် ကျေးဇားအုပ်စု အုပ်ချုပ်ရေးစုံး

ရပ်ကွက် သို့မဟုတ် ကျေးဇားအုပ်စု အုပ်ချုပ်ရေးမှုးဆိုသည်မှာ သက်ဆိုင်ရာ ရပ်ကွက် သို့မဟုတ် ကျေးဇားအုပ်ချုပ်ရေးလုပ်ငန်းများကိုဆောင်ရွက်ရန် ဥပဒေအရ ခန့်အပ်တာဝန်ပေးခြင်းခံရသောပုဂ္ဂိုလ်ကို ဆိုသည်။

အောက်ပါစကားလိုင်းဆွေးနွေးပွဲကို လေ့လာပါ။

ရပ်ကွက် သို့မဟုတ် ကျေးဇားအုပ်စု အုပ်ချုပ်ရေးမှုး ရွှေးချယ်တင်မြောက်ခြင်း ညီးနှိမ်းဆွေးနွေးသူ - ဆရာမကော်လွှင်လွှင်မာ (အလယ်တန်းစာရိတ္ထနှင့် ပြည်သူနှစ်တို့ ဦးဆောင်ဆွေးနွေးသူများ - ဦးကျော်ကိုကိုယ်ရင် (ရပ်ကွက်အုပ်ချုပ်ရေးမှုး) ဦးချမ်းပြီးအအောင် (ရပ်မိမိရပ်မှု) ဒေါ်ချိုးချိုးမြှင့် (ရပ်မိမိရပ်မှု)

သတ္တမတန်း

ဟရိတ္ထနှင့်ပြည်သူနိတိ

ဝက္ခာင်းသုံးဘအုပ်

ဆရာမဒေါ်လွင်လွင်မှာ - စကားပိုင်းဆွေးနွေးပွဲကို တက်ရောက်လာသူအားလုံးကို မင်္ဂလာပါလို့ နှုတ်ခွန်းဆက်ပါတယ်။ ဒီစကားပိုင်းဆွေးနွေးပွဲမှာ ကျွန်းမက ညီးနှုန်း ဆွေးနွေးသူအနေနဲ့ဆောင်ရွက်မှာပြစ်ပါတယ်။ ဒီကနေ့စကားပိုင်းမှာ ကျွန်းမတို့ ဆွေးနွေးမဲ့ အကြောင်းအရာကတော့ ရပ်ကွက် သို့မဟုတ် ကျေးရွာအုပ်စု အုပ်ချုပ်ရေးမှာ ရွှေးချယ်တင်မြောက်ခြင်းဆိတဲ့ အကြောင်းပဲပြစ်ပါတယ်။ ပထမဆုံးအနေနဲ့ ရပ်မိခပ်ဖတ်ရှုံးဖြစ်တဲ့ ဒေါ်ချိုးချိုးမြင်းက စပြီးဆွေးနွေးပေးပါအေး။

ဒေါ်ချိုးချိုးမြင်း - အားလုံးပဲ မင်္ဂလာပါရှင်။ ကျွန်းမကတော့ ဒေါ်ချိုးချိုးမြင်းဖြစ်ပါတယ်။ ရပ်မိခပ်ဖတ်ရှုံးပါရှင်။ ကျွန်းမကို စပြီးဆွေးနွေးခွင့်ပေးလို့လဲ ဝမ်းသာ ပါတယ်ရှင်။ ရပ်ကွက် သို့မဟုတ် ကျေးရွာအုပ်စု အုပ်ချုပ်ရေးမှာ ရွှေးချယ်တင်မြောက်ရာမှာ ကျွန်းမတို့ ရပ်မိရပ်ဖတွေက ကြိုးကြုံပေး အနေနဲ့ တာဝန်ယူဆောင်ရွက်ရပါတယ်ရှင်။ ရပ်ကွက် သို့မဟုတ် ကျေးရွာအုပ်စုအတွက် ရပ်ကွက် သို့မဟုတ် ကျေးရွာအုပ်စုအတွင်း နေထိုင်သူတွေက ရွှေးချယ် ပေးတဲ့ အဲဒိတာဝန်ကို ထမ်းဆောင်ဖို့ ဆန္ဒရှိတဲ့ ရပ်မိရပ်ဖ ငါးရီးကို ကြိုးကြုံပေးအဖွဲ့အဖွဲ့အဖြစ် မြို့နယ်အုပ်ချုပ်ရေးမှားက ဖွဲ့စည်းတာဝန် ပေးအပ်ပါတယ်။

ဆရာမဒေါ်လွင်လွင်မှာ - ဟုတ်ကဲ့ပါရှင်။ ကြိုးကြုံပေးအဖွဲ့က ဘာတာဝန်တွေ ထမ်းဆောင် ရတယ်ဆိတာ ဦးချမ်းပြီးအောင်က ရှုံးပြပေးပါအေး။

ဦးချမ်းပြီးအောင် - ကြိုးကြုံပေးအဖွဲ့ဟာ ရပ်ကွက် သို့မဟုတ် ကျေးရွာအုပ်စုအတွင်းရှိ အိမ်ထောင်စုစာရင်းတွေရယူပြီး သတ်မှတ်ထားတဲ့ နည်းလမ်းတွေနဲ့အညီ ရပ်ကွက် သို့မဟုတ် ကျေးရွာအလိုက် တစ်ဆက်တစ်စင်တည်း အစဉ်လိုက်ဖြစ်တဲ့ ဆယ်အိမ်စုအဖွဲ့နဲ့ ရာအိမ်စု အစုအဖွဲ့တွေကို ဖွဲ့စည်းရပါမယ်။ ဆယ်အိမ်စု အသီးသီးမှာနေထိုင်ကြတဲ့ အိမ်ထောင်စု ကိုယ်စားလှယ် တွေကို စုစုပေါင်းပြီး အရည်အချင်းတွေနဲ့ပြည့်စုသူတစ်ဦးကို အများဆန္ဒနဲ့အညီ ဆယ်အိမ်မှာအဖြစ် ရွှေးချယ်ရပါမယ်။ ရာအိမ်စု အသီးသီးမှာ ရွှေးချယ်ခံရတဲ့ ဆယ်အိမ်မှာ တွေ့တဲ့ ရာအိမ်မှာတစ်ဦးကို သက်ဆိုင်ရာ ရာအိမ်စု အတွင်းရှိ အိမ်ထောင်စု ကိုယ်စားလှယ်တွေက အများဆန္ဒနဲ့အညီ ရွှေးချယ်ရပါမယ်။ ရွှေးချယ်ခံရတဲ့ ရာအိမ်မှာ တစ်ဦးတည်းပဲရှိတယ်ဆိုရင် အဲဒီပုဂ္ဂိုလ်ကို ရပ်ကွက် သို့မဟုတ် ကျေးရွာအုပ်စု

အုပ်ချုပ်ဒေမူး အဖြစ် ခန့်အပ်တာဝန်ပေးနိုင်ပို့မြို့နယ်အုပ်ချုပ်ဒေမူးထံ
ဆက်လက် တင်ပြရပါမယ်။ ဧည့်ချယ်ခံရတဲ့ ရာအိမ်မူး တစ်ဦးထက်ပို့
နေရင်တော့ အဲဒီပုဂ္ဂိုလ်တွေကို -

- (၁) ရပ်ကွက်များတွင် ရပ်ကွက်အုပ်ချုပ်ဒေမူးလောင်းများ အဖြစ်
လည်းကောင်း၊ ကျေးဇူးအုပ်စုများတွင် ကျေးဇူးအုပ်စု အုပ်ချုပ်
ရေးမူးလောင်းများအဖြစ်လည်းကောင်း အမည်စာရင်း ပြုစုစမည်။
- (၂) ရပ်ကွက် သို့မဟုတ် ကျေးဇူးအုပ်စု အုပ်ချုပ်ရေးမူးလောင်းများ
အဖြစ် အမည်စာရင်း ပြုစုရာတွင် အုပ်ချုပ်ဒေမူး တာဝန်ထမ်း
ဆောင်ရန် ဆန္ဒပြုသည့် ရာအိမ်မူးရှိပါက ယင်းတို့၏
အမည်ကို ရပ်ကွက် သို့မဟုတ် ကျေးဇူးအုပ်စု အုပ်ချုပ်ရေးမူး
လောင်း အမည်စာရင်းတွင် ခုန်လုပ်ရမည်လို့ ရပ်ကွက် သို့မဟုတ်
ကျေးဇူးအုပ်စု အုပ်ချုပ်ရေးမူး ဥပဒေမှာ ဖော်ပြထားပါတယ်။

ဆရာမဒေါ်လွင်လွင်မှာ -

ဟုတ်ကဲ ကျေးဇူးပါရှင်။ ပြုစုထားတဲ့ အမည်စာရင်းပါ ပုဂ္ဂိုလ်တွေထက်
ရပ်ကွက် သို့မဟုတ် ကျေးဇူးအုပ်စု အုပ်ချုပ်ရေးမူးတစ်ဦးကို ဘယ်လို့
ဧည့်ချယ်တင်မြောက်ကြတယ်ဆိုတာ ဒေါ်ချီချီမြင့်က ဆက်လက်ဆွဲနေး
ပေးပါအေး။

ဒေါ်ချီချီမြင့် -

သက်ဆိုင်ရာ ရပ်ကွက် သို့မဟုတ် ကျေးဇူးအုပ်စု အတွင်းမှာရှိတဲ့
အိမ်ထောင်စု ကိုယ်စားလှယ်တွေက သတ်မှတ်ထားတဲ့ နေ့ရက်မှာ
လျှို့ဝှက်ဆန္ဒမဲပေးပြီး ဧည့်ချယ်ရပါမယ်။ ရရှိတဲ့ ဆန္ဒမဲတွေကို ရေတွေက်ပြီး
ဆန္ဒမဲအများ အနည်းဆုံးက အမည်စာရင်းပြုစု ကြေညာရပါမယ်။
ကျေးဇူး တစ်ရွာထက် ပိုမိုဖွဲ့စည်းထားတဲ့ ကျေးဇူးအုပ်စုတွေမှာ သက်ဆိုင်
ရာ ကျေးဇူးတာဝန်ခံအဖြစ် ဆယ်အိမ်မူး၊ ရာအိမ်မူးတွေက မိမိတို့ထက်
တစ်ဦးကို အများဆန္ဒအာညီ ရွှေးချယ်ရပါမယ်။ ရပ်ကွက် သို့မဟုတ်
ကျေးဇူးအုပ်စု အုပ်ချုပ်ရေးမူး ဧည့်ချယ်ပဲပြီးတဲ့အခါ အဲဒီပွဲနဲ့ စပ်လျဉ်းတဲ့
အချက်သုံးချက်ကို မြှို့နယ်အုပ်ချုပ်ရေးမူးထံ တင်ပြရပါမယ်။

- (၁) ရပ်ကွက် သို့မဟုတ် ကျေးဇူးအုပ်စု အုပ်ချုပ်ရေးမူး၊ အဖြစ်
ဧည့်ချယ် တင်မြောက်ခြင်းခံရသူ့၏ အမည်စာရင်းနှင့် ကိုယ်ရေး
အချက်အလက်များ။
- (၂) ကျေးဇူးတာဝန်ခံများ၊ ရာအိမ်မူးများ၊ အဖြစ် ဧည့်ချယ်ခြင်းခံ
ရသူများ၏ အမည်စာရင်းနှင့် ကိုယ်ရေးအချက်အလက်များ။

(၃) ဆယ်ဆိမ်မှုပူးများ၏ အမည်စာရင်းနှင့် ကိုယ်ရေးအချက်အလက်များ ပဲ ဖြစ်ပါတယ်ရင်။

ဤဗြိုပ်ရေးအဖွဲ့က တင်ပြလာတဲ့ အမည်စာရင်းပါ ပုဂ္ဂိုလ်တွေကို စိစစ်ပြီး သတ်မှတ်ထားတဲ့ အရည်အချင်းတွေနဲ့ ပြည့်စုံခဲ့ရင် ရပ်ကွက် သို့မဟုတ် ကျေးရွာအုပ်စု အုပ်ချုပ်ရေးမှုပူးအဖြစ် ခန့်အပ်ပါတယ်။ သက်ဆိုင်ရာ ကျေးရွာတာဝန်ခံ၊ ရာအိမ်မှုပူး၊ ဆယ်ဆိမ်မှုပူးတွေကိုလဲ တာဝန်ပေးအပ်ရပါမယ်။

ဆရာမဒေါ်လွင်လွင်မှ - အခုလို ပြည့်ပြည့်စုံစုံ ရှင်းပြပေးတာ ကျေးဇူးတင်ပါတယ်ရင်။ ရပ်ကွက် သို့မဟုတ် ကျေးရွာအုပ်စု အုပ်ချုပ်ရေးမှုပူး၊ ကျေးရွာတာဝန်ခံ၊ ရာအိမ်မှုပူး၊ ဆယ်ဆိမ်မှုပူးတွေမှာ ပြည့်စုံရမဲ့ အရည်အချင်းတွေက ဘာတွေလဲဆိုတာ ဥက္ကဋ္ဌဗြိုပ်ကိုကိုယ်တင်က ပြောပြပေးပါအဲ့ရှင်။

ဦးကျော်ကိုကိုယ် - ရပ်ကွက် သို့မဟုတ် ကျေးရွာအုပ်စု အုပ်ချုပ်ရေးမှုပူး၊ ကျေးရွာတာဝန်ခံ၊ ရာအိမ်မှုပူး၊ ဆယ်ဆိမ်မှုပူးတွေမှာ ပြည့်စုံရမဲ့ အရည်အချင်းတွေကတော့ ?

(၁) နိုင်ငံသားမိဘနှစ်ပါးက မွေးဖွားသော နိုင်ငံသားဖြစ်ခြင်း၊

(၂) အသက် ၂၅ နှစ်ပြည့်ပြီးသူဖြစ်ခြင်း၊

(၃) သက်ဆိုင်ရာ ရပ်ကွက် သို့မဟုတ် ကျေးရွာအုပ်စုအတွင်း တစ်ဆက်တည်း အနည်းဆုံးငါးနှစ် နေထိုင်လျက်ရှိသူဖြစ်ပြီး လက်ရှိတာဝန်ထမ်းဆောင်ချိန်တွင် သက်ဆိုင်ရာရပ်ကွက် သို့မဟုတ် ကျေးရွာအုပ်စု တွင် အမှန်တကယ်နေထိုင်မည့်သူဖြစ်ခြင်း၊ (ခြင်းချက် - ဒေသခံ အငြိမ်းစားဝန်ထမ်း ဖြစ်ပါက သက်ဆိုင်ရာရပ်ကွက် သို့မဟုတ် ကျေးရွာအုပ်စုအတွင်း တစ်ဆက်တည်း ၂၅ နှစ် နေထိုင်သူကို ထည့်သွင်းစဉ်းစား နိုင်သည်။)

(၄) ရပ်ရွာက ဤည်ညိုလေးစားပြီး သိက္ခာသမာစိရှိသူဖြစ်ခြင်း၊

(၅) ပေးအပ်သည့် တာဝန်ကို ထမ်းဆောင်နိုင်စွမ်းရှိသူဖြစ်ခြင်း၊

(၆) နိုင်ငံတော်နှင့် ရပ်ရွာအေးသားအကျိုးကို စေတနာထက်သန်စွာ တာဝန်ထမ်းဆောင်ရန် ဆန္ဒရှိသူဖြစ်ခြင်း၊

(၇) အတူနေမြို့သားစုဝင်မှုပူးသည်လည်း အကျင့်စာရိတ္ထ ကောင်းမွန်ပြီး ရှိုးသားဖြောင့်မတ်သူများ ဖြစ်ခြင်း၊

(၈) တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့ နိုင်ငံဝန်ထမ်းမဟုတ်ခြင်းတို့ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

ရပ်ကွက် သို့မဟုတ် ကျေးရွာအုပ်စုအုပ်ချုပ်ရေးမှုပူးရဲ့ရာထူးသက်တမ်းဟာ သာမန်အားဖြင့် နိုင်ငံတော်သမွှာတရဲ့ ရာထူးသက်တမ်း အတိုင်းပါပဲ။ သက်တမ်းဟာ တစ်ဆက်တည်း နှစ်ကြိမ်းထက် မပို့စေရပါဘူး။ ရပ်ကွက် ပို့ဆုံးတော်ကျေးရွာအုပ်စုအုပ်ချုပ်ရေးမှုပူးဟာ နိုင်ငံတော်သမွှာတရဲ့ သက်တမ်းသစ်

ကာလအတွင်း ရပ်ကွက် သို့မဟုတ် ကျေးရွာအုပ်စု အုပ်ချုပ်ရေးမှုး အသစ် ဇွဲချယ်ခန့်အပ် တာဝန်ပေးပြီးတဲ့ အချိန်ထိ တာဝန်ထမ်း ဆောင်ရွက်ပြစ်ပြီး လုပ်ငန်းတာဝန်တွေကို စနစ်တကျ လွှဲပြောင်းပေး ရပါမယ်။ နောက်ပြီးတော့ ရပ်ကွက် သို့မဟုတ် ကျေးရွာအုပ်စု အုပ်ချုပ်ရေးမှုးဟာ နိုင်ငံရေပါတီတစ်ခုခုခဲ့ အဖွဲ့ဝင်ပြစ်နေရင် ရပ်ကွက် သို့မဟုတ် ကျေးရွာအုပ်စု အုပ်ချုပ်ရေးမှုးအဖြစ် ခန့်အပ်တာဝန်ပေးတာ ခံရတဲ့နောက်ပြီး မိမိတာဝန်ထမ်းဆောင်စဉ် သက်တမ်းအတွင်း အမြိတ်ပါတီ အဖွဲ့အစည်းရဲ့ ပါတီလုပ်ငန်းတွေမှာ ပါဝင်ဆောင်ရွက်တာမျိုး မလုပ်ရ ပါဘူး။

မြတ်မတော်လွင်လွင်မာ - ရပ်ကွက် သို့မဟုတ် ကျေးရွာအုပ်စု အုပ်ချုပ်ရေးမှုး ဇွဲချယ်တင်မြောက် ခြင်းနဲ့ ပတ်သက်ပြီး သိသင့်သိတိကိုတာတွေကို ဆွေးနွေးပေးတဲ့ ရပ်ကွက် အုပ်ချုပ်ရေးမှုးနဲ့ ရပ်မိရပ်ဖတွေကို အထူးကျေးဇူးတင်ပါတယ်ရှုံး။

(၁) အောက်တွင် ဖော်ပြထားသော ရပ်ကွက် သို့မဟုတ် ကျေးရွာအုပ်စု အုပ်ချုပ်ရေးမှုး၏ လုပ်ငန်းတာဝန်အရှို့ကို လေ့လာရေးနေးပါ။

၁။ လုပ်ချေး တရားဥပဒေမြို့မြို့ရေး၊ ရပ်ရွာအေးချမ်းသာယာအေးနှင့် ပြည်သူ့အကျိုးပြု စောင်ရွက်ရေး၊
၂။ ရပ်ကွက် သို့မဟုတ် ကျေးရွာအုပ်စုအတွင်း နေထိုင်သူများ၏ စည်းကမ်းထိန်းသိမ်းရေးမှုးနှင့် လုပ်ငန်းတာဝန်များ ဆောင်ရွက်ခြင်း၊

၃။ ရပ်ကွက် သို့မဟုတ် ကျေးရွာအုပ်စုအတွင်း နေထိုင်သူများ၏ အခွင့်အရေးကို ကာကွယ် စောင့်ဆောက်ခြင်း၊
၄။ မှုခေါင်းမှားနှင့် ခွစ်ရှိကိုမှုမှား ဖော်ထုတ်ခြင်း၊ သတင်းပေးတိုင်းကြေားခြင်း၊ ဖမ်းဆီးအရေးယူမြှင်းမှားနှင့် စပ်လျဉ်း၍ သက်ဆိုင်ရာ အစိုးရငွားနှင့်အဖွဲ့အစည်းမှားအား သတင်းပို့ခြင်းနှင့် ကူညီခြင်း၊

၅။ အသုချွေစက် ပွင့်ခွင့်တောင်းခံခြောက်ကို စည်းကမ်းချက် သတ်မှတ်၍ ခွင့်ပြုခြင်း၊ ခွင့်ပြုချက်မရှိဘဲ အသုချွေစက်ဆွင့်သူ သို့မဟုတ် စည်းကမ်းရောက်ဖျက်သူအား အရေးယူမြှင်း အရေးယူရန်အကြောင်းကြေားခြင်း၊
၆။ ကူးစက်ရောဂါး ကြိုတင်ကာကွယ်ရေး၊ မိုးဘေးကာကွယ်ရေးနှင့် မီးဌြိမ်းသတ်ရေး၊ အမှားပြည်သူ တို့အား နောင့်ယူက်မှုမှာ တားဆီးရေးတို့ကို ညွှန်ကြေားချက်နှင့်အညီ ဆောင်ရွက်ခြင်း၊

၇။ ဖွားသေမှတ်ပုံတင်စာရင်းနှင့် အိမ်ထောင်စုပြောင်းခွဲထွက်ခွာခြင်း၊ ပြောင်းခွဲရောက်ရှိခြင်းနှင့် လူဦးရေစာရင်းမှားကို အချိန်နှင့် တစ်မြေးညီပြုခြင်း၊

၈။ မိုးဘေးရေား၊ လေဘေး၊ လေဘေး၊ လေယေား၊ စသည် သဘာဝဘေးအန္တရာယ်မှားကြိုတင်ကာကွယ်ရေးနှင့် သဘာဝဘေးအန္တရာယ် ကျေရောက်ပါက ကယ်ဆယ်ရေး၊ ပြန်လည်နေရာချေသားရေး လုပ်ငန်းမှား ဆောင်ရွက်ခြင်း၊

၉။ ရပ်ကွက် သို့မဟုတ် ကျေးရွာအုပ်စုအဆင့် ဌာနဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းမှား၏ လုပ်ငန်းတာဝန်မှားကို ပေါင်းစပ်ညီးနှင့် ပုံပါးကူညီခြင်း၊

၁၀။ သက်ဆိုင်ရာမြို့နယ် အုပ်ချုပ်ရေးမှုးက ဥပဒေနှင့်အညီ ပေးအပ်သော လုပ်ငန်းတာဝန်မှား ဆောင်ရွက်ခြင်း။

﴾ ଅକ୍ଷାଙ୍ଗିତ ଫେର୍ପ୍ରିତ୍ୟାଃଦେଵା ରହୁନ୍ତ ଯୁଦ୍ଧାଭୂତ କ୍ଷେତ୍ରାଧିକାରୀଙ୍କରେ ଏହାଙ୍କିମାତ୍ରାଙ୍କ ଦେଲାଭ୍ୟାଃଦେଶଃପି ॥

သတ္တမတန်း

ဘရိတ္ထနှင့်ပြည်သူနိဂု

ကျောင်းသုံးစာအုပ်

 အောက်ဖော်ပြပါ ရပ်စွာအလု ကဗျာကို ဖတ်ရှုလေ့လာဆွေးဖွေပါ။

ရပ်စွာအလု

ငါညီပြောင်ဝင်း၊ မောင်သစ်ဆင်း
ပင်း၏သားဝယ်၊ သက်နှစ်ဆယ်သည်
ဘယ်ရပ်စွာကို ဤက်သနည်း။

သူ့ဝင်းသူ့အိမ်၊ သူ့ဂုဏ်ရှိနှင့်
ငါအိမ် ငါဝင်း၊ ငါဂုဏ်တင်း၏
ဝင်းအိမ် ဘယ်ညာ၊ နီးကြော်လည်း
မလာမသွား၊ မာန်စည်းတား၍
မကြားမမြင်၊ မခေါ်ချင်သည်
မခင် သော့ခတ် ထိုအရပ်။

သူ့အိမ် ငါဝင်း၊ အချင်းချင်းတည့်
သူ့ဝင်း ငါအိမ်၊ အကြံမ်းကြံမ်းတည်
သူ့အိမ်ကိစ္စ၊ ငါအိမ်ကတည်
ငါဝင်းကိစ္စ၊ သူ့ဝင်းကတည်
ထိုမှ စွာမှာ၊ အရပ်မှာကို
ပေါင်းစုတိုင်ပင်၊ လုပ်ငန်းတွင်သည်
ခင်မင် လွတ်လပ် ထိုအရပ်။

အော်ရှု

အဓိကအရျက်များ

- ရပ်စွာအော်သတွင်း ကျင့်သုံးသည့် စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းဥပဒေများကို နားလည်ကျင့်သုံး
ပြုးဖြင့် ရပ်စွာစွာသားကောင်းများ ဖြုတ်လာပေမည်။
- ရပ်စွာအော်သဆိုင်ရာ စည်းကမ်းဥပဒေများကို လိုက်နာဆောင်ရွက်ပြုးဖြင့် လုံခြုံအေးချမ်း
သော ရပ်စွာကို ဖန်တီးဖော်ဆောင်နိုင်သည်။

 အာက်ပါမေးဇွန်းများကို ရေးသားခြေဆိုပါ။

- (၁) ရပ်တွက် သို့မဟုတ် ကျေးဇူးအပ်စု အပ်ချုပ်ရေးများ၊ ကျေးဇူးတာဝန်ခံ၊ ရာအီပိုများ၊ ဆယ်တိပိုများတို့တွင် ပြည့်စုစုပေါင်း အချဉ်းအချင်းများကို ဖော်ပြပါ။
- (၂) ရပ်ကွက် သို့မဟုတ် ကျေးဇူးအပ်စု အပ်ချုပ်ရေးများ၏ လုပ်ငန်းတာဝန်များကို စာရင်းပြုစုပါ။
- (၃) ရပ်ကွက် သို့မဟုတ် ကျေးဇူးအပ်စုအတွင်း နေထိုင်သွေ့တွင် ရှိသင့်သည့်တာဝန်ဝှက်ရားများကို ဆွဲးနွေးပါ။

သင်စန်းစေ(၃.၃) အကုအညီလိုကျင် ပြောစေချင်

လူတို့သည် အစုအပွဲပြုင်နေထိုင်ကြရသည်။ ထိုသို့နေထိုင်ရာတွင် ပြစ်ပေါ်လာတတ်သည့် ပဋိပက္ခများ၊ ပြဿနာများ၊ အာက်အခဲများကို ပြုတိုင်းချမ်းစွာ ပြုရှင်းနိုင်ရမည်။ ပဋိပက္ခများ၊ ပြဿနာများကို ပြုရှင်းခြင်းထက် မပြစ်စေရန် ကြိုးတင်ကာကွယ်ပေးခြင်းက အကောင်းဆုံးပြစ်သည်။ ထိုကြောင့် လူသားတို့ကို အကုအညီပေးသော ကာကွယ်ပေးသော အပွဲ့အစည်းများကို ဖွဲ့စည်းထားကြသည်။ ထိုအပွဲ့အစည်းများကလည်း ကိစ္စပုံများကို အရာအားလုံးတစ်ပြီးညီ ပြုရှင်းဆောင်ရွက်နိုင်နေအတွက် စည်းကမ်း၊ ဥပဒေများ၊ သတ်မှတ်ထားရှိကြသည်။

- အာက်အခဲတစ်စုံတစ်ရာနှင့် ကြုံဖွဲ့ပါသလား၊ ထိုကဲ့သို့ တွေ့ကြုံရသောအခါ မည်သည်။ အပွဲ့အစည်းကို အကုအညီ တောင်းခဲ့ပါသနည်း။

ဖြစ်ရပ်လုလာခြင်း

ဖြစ်ရပ် (၁)

မျိုးမျိုးတို့အိမ်တွင် မိသားစုင်းယောက်သာရှိသည်။ အဘွား၊ ဖေဖော် မေမေ၊ မျိုးမျိုးနှင့် မောင်လေး ထွန်းထွန်းတို့ဖြစ်သည်။ အဘွားသည် အသက်ကြီးပြုဖြစ်၍ လမ်းမလျောက်နိုင်တော့ပါ။ တစ်နှင့် ဖေဖေနှင့်မေမေ ခန့်သွား၍ မျိုးမျိုး ထမင်းဟင်းချက်ရလေသည်။ မျိုးမျိုးဟင်းချက်ရန် ဆီအိုး တည်ထားသော အချိန်တွင် ဖုန်းဝင်လာ၍ ဖုန်းပြန်ဖြေနေသည်။ မျိုးမျိုးပျော်ရောင်း ဆီအိုးမှ မိုးတောက်နေသည်ကို တွေ့လိုက်ရသည်။ အိမ်ထဲတွင်လည်း အဘွားနှင့်မောင်လေးသာရှိသည်။

- (၁) မျိုးမျိုး၏စိတ်ထဲတွင် မည်သို့ခဲ့စားရ၍ မည်သို့ ပြုမျှမည်ကဲ သင်ထင်ပါသနည်း။
- (၂) မျိုးမျိုးသည် မည်သို့ ဆောင်ရွက်သင့်ပါသနည်း။
- (၃) မျိုးမျိုးသည် မည်အညွှန်နေရာကို အကုအညီတောင်းသင့်ပါသနည်း။

ဖြစ်ရပ်(၂)

ရပ်ကျက်ထဲတွင် တစ်ခါမှမမြင်ဖူးသည် လုပ်မိတ်တစ်ယောက်သည် ညနေတိုင်းရောက်လာပြီး ကလေးများ ကစားနေသောနေရာသို့ သွားကာ ကလေးများကို မုန်ဝယ်ကျွေးပြီး အရှပ်များ လက်ဆောင် ပေးသည်။ အစိုင်းတွင် ကလေးများသည် ကြောက်ခွဲနေသော်လည်း ရက်ကြောလာသည့်နှင့်အမျှ ရင်းနှီးလာသည်။ ထိုအခါ လုပ်မိသည် “သူနှင့်လိုက်ခဲ့ပါက မုန်အများကြီးဝယ်ကျွေးမည်။ လိုချင်တာ တွေလည်း ဝယ်ပေးမည်။ အရှပ်တွေလည်း အများကြီးဝယ်ပေးမည်။ မုန်ဖိုးလည်းပေးမည်” ဟု ပြောနေ သည်ကို ဝေဝေက ကြေားလိုက်သည်။

(၁) ဝေဝေ မည်သို့ဆက်လုပ်သင့်ပါသနည်း။

(၂) လိုအပ်ပါက မည်သည့်အဖွဲ့အစည်းများသို့ အကုအညီတောင်သင့်သနည်း။

ဖြစ်ရပ်(၃)

ပပသည် သတ္တမတန်းတွင် ပညာသင်ယူနေပြီး သည်းခံအားနာတတ်သူဖြစ်သည်။ သူဇာသည် ခန္ဓာကိုယ် ထွားကျိုင်းပြီး အတန်းဖော်သူငွေယ်ချင်းတိုကို အနိုင်ကျင့်တတ်သူဖြစ်သည်။ တစ်နေ့တွင် သူဇာသည် ဖိနပ်အသစ်လိုချင်၍ သူ၏ပြတ်ခါနီးဖိနပ်ကို ပပကို ပိုးခိုင်းသည်။

ပပစီးလိုက်သောအခါ ဖိနပ်ပြတ်သွားသည်။ သူဇာသည် ဖိနပ်ပြတ်သွားသောကြောင့် ပပကို အလျော်တောင်းသည်။ ပပသည် သူခကလေးသာစီးကြည့်ကြောင်း၊ ပိုးခိုင်းမှာ နဂိုတဲည်းက ပြတ်ခါနီးဖြစ်နေကြောင်း ပြောသည်။ သူဇာသည် ပပ၏အားနာတတ်မှာ သည်းခံမှုကို အခွင့်တောင်း ယူကာ ပပ၏မုန်ဖိုးများကို လျော်ကြေးအဖြစ် တောင်းယူသည်။ ပပသည် သူဇာနှင့် ခင်မင်မှာ ပပျက်စေချင်၍ ပါသမျှမုန်ဖိုးများကို ဖြင်းဆန်းလဲ လျော်ကြေးအဖြစ် နေ့တိုင်းပေးရသည်။ ဤသို့ဖြင့် နှစ်ပတ်ခန့် ကြောမြင့်သွားခဲ့သည်။

အောက်ပါမေးစွန်းများကို ဆွေးဖွေးပါ။

- ပပသည် ပည်သူကိုဖူး မတိုင်ပင်ဘဲ သူ၏ပြသာကို ဖြေရှင်းနေသည်မှာ မုန်သည်ဟုထင် ပါသလား။
- သင်သည် ဤကဲ့သို့ အဖြစ်မျိုးနှင့် တွေ့ကြုံရသူ မည်ကဲ့သို့ ဖြေရှင်းမည်နည်း။
- သူဇာသည် ထိုကဲ့သို့သော လုပ်ရပ်မျိုးကို လုပ်သင့်ပါသလား။

အမိန့်အချက်

- မိမိပတ်ဝန်းကျင်တွင် ဥပဒေအရလည်းကောင်း၊ လူမှုဓာတ်အရလည်းကောင်း အကုံးအညီ ပေးနိုင်သော ဘွဲ့အစည်းများ၊ အကားအကွယ်ပေးနိုင်သော ဘွဲ့အစည်းများကို သိရှိထားရပည်။

 အောက်ပါအေးစွဲနှင့်များကို ရေးသားဖြစ်ပါ။

- မိမိတစ်ဦးတည်း ဖြေရှင်းရှုမရနိုင်သော ပြဿနာများကို မည်သို့ဖြေရှင်းမည်နည်း၊
- အခက်အခဲ ရင်ဆိုင်နေရသူတစ်ဦးက သင့်အားအကုံးအညီတောင်းလာပါက မည်သို့ ဆောင်ရွက်မည်နည်း။

အစိုး(၃)တွင် သင်ယူခဲ့ရသည့် အကြောင်းအရာများကို ပြန်လည်သုံးသပ်ပါ။

•ည်းကမ်းနှင့်ဥပဒေ

ည်းကမ်းလေးတား နိုင်ငံသား

ရပ်စွာရေးရာ သိမှတ်စရာ

အကုံးအညီလိုက် ပြောစေခဲ့ပါ

အစိုး (၄)

ဌီမ်းချမ်းစာအတူယူဉ်တွဲဓမ္မထိုင်ခြင်း

လူအများနှင့် ဆက်ဆံရာတွင် တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး
လူမျိုး၊ ဘာသာ၊ ဆင်းခဲချမ်းသာ အဆင့်အတန်း ခွဲခြားမှ
ပရှိဘဲ တန်းတူဆက်ဆံမှသာ လူသား အချင်းချင်း ဌီမ်းချမ်းရေး
တည်ဆောက်နိုင်ပည်။ ထိုအတူ လူတစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး မတူညီသော
အတွေးအခေါ်၊ အယုံအဆနှင့် သဘောထားများကို နားလည်လက်ခဲ
နိုင်စေရန် ညီးနှင့်ဆွေးနွေးခြင်းဖြင့်ဖြင့်လည်း ဌီမ်းချမ်းသော လူမှုဝန်းကျင်ကို
ရရှိနိုင်ပါသည်။ ဤအခန်းတွင် ရပ်စွာအတွင်း တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦးဖြင့်ဌီမ်းစာ
နေထိုင်ခြင်း၊ ဌီမ်းချမ်းရေး တည်ဆောက်ရာတွင် လိုအပ်သည့်စိတ်ရှည်
သည်ခံခြင်း၊ တစ်ဦးအပေါ်တစ်ဦး မေတ္တာ၊ ကရာဏာဖြင့်ရှိုင်းပင်းကုည်ခြင်း၊
စာနာနားလည်ဖြင်း၊ ကရုတ်စွာင့်ရှောက်ခြင်း၊ အငြင်းပွားမှု
သို့မဟုတ် ပဋိပက္ခတို့ကို ညီးနှင့်ဆွေးနွေး အဖြောက်ခြင်းဖြင့်ဌီမ်းချမ်း
သော လူမှုဝန်းကျင်တစ်ဦး ဖန်တီးခြင်းတို့ကို လေ့လာရမည်ဖြစ်သည်။

**ဤအစိုးပြီးလျှင် ကျောင်းသားများသည် အောက်ပါတို့ကို
လုပ်ဆောင်နိုင်ပည်ဖြစ်သည်။**

- ပိမိရပ်စွာအသာတွင်း ဌီမ်းချမ်းညီညွတ်စွာ နေထိုင်ခြင်း၏ အကျိုး
ရလင်ကို ဖော်ပြတတ်လာမည်။
- ရပ်စွာအသာတွင်း စည်းလုံးညီညွတ်စွာ နေထိုင်ခြင်းဖြင့် ဌီမ်းချမ်း
ညီညွတ်ရေးကို အထောက်အကွဲဖြစ်ကြောင်း ဖော်ပြတတ်လာမည်။
- စည်းလုံးညီညွတ်စွာ နေထိုင်ခြင်းဖြင့် နိုင်ငံတည်ပြုမှုနှင့်တိုးတက်ရေး
ကို အထောက်အကွဲဖြစ်ကြောင်း ဖော်ပြတတ်လာမည်။
- ဖန်တီးတတ်ခြင်း ဆက်သွယ်ပြောဆိုတတ်ခြင်း၊ ဖူးပေါ်လုပ်ဆောင်ခြင်း
တို့ကို ရပ်စွာလုပ်ငန်းများတွင် လက်တွေ့အသုံးချတတ်လာမည်။

သင်ခန်းစာ(င.၁) ဌ်မ်းချမ်းစွာနေထိုင်ရေး

လူတိုင်းသည် ဌ်မ်းချမ်းဇောက် တည်ဆောက်နိုင်စွမ်း ရှိကြသည်။ လူအချင်းချင်း လူမျိုး၊ ဘာသာ၊ ဆင်းရဲချမ်းသာ အဆင့်အတန်ခွဲခြားမှုပူရှုသဲ တန်းတုဆက်ဆံရမည်။ ထိုသို့ တန်းတုဆက်ဆံမှ သာ ရပ်စွာအတွင်း သံသယများ၊ မတရားမှုများ၊ အကြမ်းဖက်မှုများ တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦးမယုံကြည်မှုများ က်င်းစင်ပြီး ညီညွတ်မျှတစ္ဆောင် အတူနေထိုင်နိုင်မည်ဖြစ်သည်။

အောက်ပါဖော်ပြုချက်များကိုသော်တူလက်စံပါသလား။

- ပဋိပက္ခကင်းစင်ခြင်းသည် ဌ်မ်းချမ်းခြင်းပင်ဖြစ်သည်။
- တစ်ခိုက် ရန်သွေ့ဖြစ်စေကော် ညီးစီး ဆွေးနွေးခြင်းအားဖြင့် မိတ်ဆွေ ပြန်ဖြစ်လာနိုင်သည်။
- သင်တို့နေထိုင်ရာ ရပ်စွာသည် ဌ်မ်းချမ်းသော လူအဖွဲ့အစည်းအပြစ် တည်နိုင်ပါက ဤကဗ္ဗားပြီး သည် ပိုမိုကောင်းမွန်သောနေရာတစ်ခု ဖြစ်လာလိမ့်မည်။

ဖြစ်ရပ်များလွှဲလာခြင်း

ဖြစ်ရပ်(၁)

လောင်းနှင့်နောင်နောင်တို့သည် ကျောင်းစာသင်ခန်းထဲတွင် ဘေးချုပ်းကပ်ထိုင်ကြပြီး ကျောင်းဆင်းချိန်တွင် ဘေးလုံးအတူကုန်ကြသည်။ တစ်နေ့သောအခါ လောင်းစာသည် ဘာသာရပ်ထူးဆွဲန် စာမေးပွဲ ပြောရန်အတွက် စာကြည့်နေသည်။ နောင်နောင်သည် ဘေးလုံးကတော်းလို၍ လောင်းကို လာခံ့သည်။ လောင်းက စာမေရသေး၍ ဘေးလုံး မကတော်းလိုပေး၊ ထိုအခါ နောင်နောင်က ဘေးလုံးကတော်းရန် မသွားတော့ဘဲ လောင်းစာသွေ့အသံကုန်ဟစ်၍ သိချင်းအော်ဆိုနေသည်။ လောင်းမိတ်တို့လာသည်။

- နောင်နောင်၏လုပ်ရပ်မှန်ကန်ပါသလား၊ အဘယ်ကြောင့်နည်း။
- သင်သာလောင်းပြစ်လျှင်မည်သို့ဆုံးပြတ်မည်နည်း။
- လောင်းနှင့်နောင်နောင်ကို ဌ်မ်းချမ်းစွာအတူယှဉ်တွဲနေနိုင်ရန်မည်သို့ကူညီးသနည်း။

ဖြစ်ရပ်(၂)

မော်လော်၊ နှင်းဖြူ၊ ချို့ချို့ ခိုင်ခိုင်နှင့်လဲလဲတို့ သူငယ်ချုင်းတစ်စုသည် နောင်းကျောင်းဆင်းချိန်တွင် ထုပ်ဆီးတို့တမ်း ကတော်းကြသည်။ တစ်နေ့၌ နှင်းဖြူသည် ထုပ်ဆီးတို့တမ်း မကတော်းမည်၌ ဤကြော်းချိန်မည် ပြောလေသည်။ လဲလဲကမူ ကြက်ဖခွပ်တမ်းကတော်းမည်ဟု ပြောလေသည်။ သူတို့နှင့်သူတို့ ကြော်းချိန်မည် ကြက်ဖခွပ်တမ်း ကတော်းမည်ဟု ဌ်မ်းချမ်းစွာ ကြော်းချိန်မည်။ ကျော်းချိန်ချုင်းများ၊ မည်သို့ ဖျော်ပြေရမှန်း၊ မသိပြစ်နေသည်။

- နှင်းဖြူနှင့်လဲလဲတို့၏ ဌ်မ်းချမ်းဆက်သည်မည်သို့ဖြစ်လာနိုင်သနည်း။
- သင်သာဆိုလျှင် ဌ်မ်းချမ်းရပ်တန်သွားစေရန် မည်သို့ညီးစီးပေးမည်နည်း။ အကြောင်းပြချက်ပေးပါ။
- ဌ်မ်းချမ်းသော ဆက်ဆံရေးနှင့် ပဋိပက္ခအသွင်ဆောင်သော ဆက်ဆံရေး မည်သို့ကွားခြားသနည်း။
- မည်သည့်အကျိုးသက်ရောက်မှုဖြစ်စေနိုင်သနည်း။

ဖြစ်ရပ်(၃)

သူဇာနှင့်အေးခိုင်သည် ကျောင်းဝင်းအတွင်းရှိစက်ဘီးထားရာနေရာတွင်တွေ့ဆုံးပြီး

အေးခိုင် । သူဇာရေဂါစာအုပ်ငှားထားတာပြန်ပေးအုံးလေ

သူဇာ । ပြန်ပေးမှာပါအေး

အေးခိုင် । နှင့်ငှားထားတာကြောပြီးလေ

သူဇာ । ခုပါမလာသေးဘူး၊ နောက်နေ့မှုပေးနိုင်မယ့်ကွဲယ်

အေးခိုင် । နှင့်ကသူများပစ္စည်းယူပြီး ပြန်ပေးချင်စိတ်မှုမရှိတာ

သူဇာ । ဝကားကိုအလွယ်မပြောပါနဲ့သူငယ်ချင်းရယ်၊ ပါပြန်လေးမှာပါ

အေးခိုင် । ဝါစာအုပ်ခုချက်ချင်းလိုချင်တယ်

သူဇာ । ဒု ပါမလာသေးဘူး၊ မနက်ပြန်မှ ယူလာပေးမယ်

အေးခိုင် । ခုချက်ချင်း ဒီမိပြန်ယူပေး

သူဇာ । မယုပေးနိုင်ဘူး

အေးခိုင် । အခုမယုပေးနိုင်ရင်နင့်စာအုပ်တွေငါလွှင့်ပစ်မယ်

- အထက်ပါ အကြောင်းအရာတွင် ပဋိပက္ခအရှိန်အဟုန် အဘယ်ကြောင့်မြင့်တက်လာရသနည်း။

- ပဋိပက္ခအရှိန်အဟုန် လျှော့နည်းစေရန်မည်သို့ပြုမှုပြောဆိုသင့်သနည်း။

- ပဋိပက္ခသည်မည် အကြောင်းအရာပေါ်တွင် မူတည်၍ မည်သူတွင် တာဝန်ရှိသနည်း။

အောက်ပါအပြုအမူများကိုလေလာရှုအပြုသဘာဆောင်သည်သို့မဟုတ်အပျက်သဘာဆောင်သည်ကို အမှတ်အသားပြုပါ။

စဉ်	အပြုအမူများ	အပြုသဘောဆောင်သည်	အပျက်သဘာဆောင်သည်
၁။	အခြေအနေတစ်ရပ်နှင့်ပတ်သက်၍ ပိုပိုက်ခဲ့တေးချက်ကို မျှဝေခြင်း။		
၂။	လုအချင်းချင်း အော်ငောက်၍ ပြောဆိုခြင်း။		
၃။	ပုံမှန်လေသံပြင်ပြောဆိုခြင်း။		
၄။	အခြားသူများ၏ထင်မြင်ယူဆချက်ကိုလျောင်ပြောင်ခြင်း။ မထေ့မြင်ပြုခြင်း။		
၅။	ပိုပိုက်ခဲ့တေးနှင့်မျှကြောင့်ပစ္စည်းများကို လွှင့်ပစ်ခြင်း။		
၆။	ပြင်းခုံမှုတွင် ပိုပိုး၍ တော်အပါအဝင်တွေ့သည်ပစ္စည်းများကို ကန်ခြင်း။		
၇။	ပိုပို့နှင့် အဆင်မပြေသော သူဇာတွင်ပစ္စည်းများအေး ညင်သာစွာ ကိုင်တွယ်အသုံးပြုခြင်း။		
၈။	ပိုပို့နှင့်အဆင်မပြေသော သူဇာတွင်ပစ္စည်းများအေး ထွေငြေားပြုခြင်း။		
၉။	ပိုပို့ထင်မြင်ချက်ကို အပြုအသားရာတွေ့၍ ပြစ်တင်ပြောဆိုခြင်း။		
၁၀။	ပိုပို့အထဲနှင့်လုရာတွေ့၍ ပြစ်တင်ပြောဆိုခြင်း။		

အမိန့်အမျက်

- ြိမ်းချမ်းသော ဆက်ဆံဖော်နှင့် ပဋိပက္ခအသွင်ဆောင်သော ဆက်ဆံရေး ကွာခြားပုံကို သိရှိပြီး ြိမ်းချမ်းညီညွတ်စွာနေထိုင်သင့်သည်။

 အောက်ပါပေးဒွန်းများကို ဧရာသာ၊ မြို့ပြို့တို့ပါ။

- ၁) ြိမ်းချမ်းရေးဟန်သော ဝါဟာရ၏ အမိပ္ပါယ်ကို ဖည်သိနားလည်သနည်း။
- (၂) ပိမိတို့ကျောင်း၊ ရပ်စွာအဖွဲ့အစည်းအတွင်း ြိမ်းချမ်းမှုရရှိစေရန် ဖည်သိမြို့ပြို့မြို့ပြို့အို ဆက်ဆံရမည်နည်း။
- (၃) ပိမိတို့ကျောင်း၊ ရပ်စွာအဖွဲ့အစည်းအတွင်း ပိုမိုြိမ်းချမ်းလာပါက ပဋိပက္ခကင်းစင်သော ပတ်ဝန်းကျင် ဖြစ်နိုင်၊ မဖြစ်နိုင်ကိုဆွေးနွေးပါး။

သင်ခန်းစာ (၄.၂) မိတ်ရှည်သည်းစံ ြိမ်းချမ်းရန်

လူတစ်ဦးနှင့်တစ်ဦးမတူညီသော အတွေးအခေါ်၊ အယုံအဆနှင့်သဘောထား မျှော်လှိုက်ပါသည်။ မတူကွဲပြားမှုများကို သဘောပေါက်နားလည်လက်ခံပြီး တစ်ဦးစိုက်မတူညီသော စွမ်းရည်နှင့် လုပ်ကိုင် နိုင်စွမ်းကို အသိအမှတ်ပြုကာ ပါဝင်ဆောင်ရွက်နိုင်စေခြင်းဖြင့် လူအချင်ချင်း ဆက်ဆံရာတွင် ပဋိပက္ခများမပေါ်ပေါ်တော့ဘဲ တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး ြိမ်းချမ်းသော ဆက်ဆံဖော်ကို ရရှိနိုင်ပါသည်။ လူအချင်ချင်း ြိမ်းချမ်းသောဆက်ဆံဖော်ရရှိရန် မိတ်ရှည်သည်းခံပြီး သဘောထားကြီးခြင်းသည် အဖော်ပြီးသော လိုအပ်ချက်တစ်ရပ်ပင် ဖြစ်သည်။

 လူတစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး မတူကွဲပြားမှုများကို ဆွေးနွေးဖော်ထုတ်ပို့ပါ။

အကြောင်းအရာ	ကွဲပြားချက်များ
လူမှုဖော်	
ပညာရေး	
ယဉ်ကျေးမှုဓလေထုးစံ	
နှစ်သက်မှု	

 କ୍ରିଏଟିଭ୍ ଅର୍ଥାତ୍ ଲେଖନ କାର୍ଯ୍ୟରେ ପରିମାଣିତ କରିବାକୁ ପରିଚାଳନା କରିବାକୁ ଆବଶ୍ୟକ କରିଛି ।

မြတ်ရပ်လေးလာမြင်း

ဦးကျော်သည်ရပ်ကွက်ထဲတွင် ဒေါသကြီးစိတ်တို့လွယ်သူတစ်ဦးဖြစ်သည်။ တစ်နေ့
ရပ်ကွက်ထဲတွင် ဦးကျော် လမ်းလျှောက်လာစဉ် ဖော်ဖော်တို့အိမ်ရွှေ သရက်ပင်အောက်သို့၊
အရောက် ရှုတ်တရက် ခဲမှန်ခံရလေသည်။ ထိုအခါ ဦးကျော်က 'ဂိုဏ်ပိုင်' ပေါက်တာ ဘယ်သူလဲကဲ့
ဟုဒေါသသံဖြင့်ပြောပြီး အနီးတစ်ဝိုက်တွင် အပြစ်ကျူးလွန်သူကို ရှာလေသည်။ထိုအချိန်တွင်
ဒေါသဖြစ်နေသော ဦးကျော်၏ ရွှေသို့ ဖော်ဖော်သည် မော့မရဲဖြင့်ရောက်လာပြီး သူပစ်လိုက်
သောခဲဖြစ်ကြောင်း ဝန်ခံလေသည်။ ဖော်ဖော်က သရက်သီးမှည့်များကို ညွှန်ပြ၍ အမေက
သရက်သီးများစားချင်ကြောင်း ပြောသည့်အတွက် သရက်သီးများကိုခဲနှင့်ပေါက်၍ ခုးနေခြင်း
ပြုသည်။ ဦးကျော်၏ ခေါင်းကိုမတော်တဆ ခဲထိမှန်ခြင်းသာဖြစ်ကြောင်း ဖော်ဖော်က သူ၏
များကို အကျိုးသင့်အကြောင်းသင့် သေချာစွာရှင်းပြ၍ တောင်းပန်လေသည်။ ထိုအခါ ဒေါသ

ဖြစ်နေသော ဦးကျော်သည် သရက်ပင်ကိုမေ့ကြည့်၍ ‘ဒီအပင်ဟာ လူတစ်ဦးလို အသိဉာဏ်မရှိသော်လဲ သူ.ကိုထိခိုက်ပေါ်ပြီး သူ.အသီးကိုစားရန် ကြံ့ဝည်တဲ့လူတွေအတွက် ချိမြတ်သရက်သီးတွေကို ပုံမှန်သီးပွင့်ပြီး လူသားတွေကို အကျိုးပြုပေးနေတယ်၊ ဇော်ဇော်က ငယ်ရွယ်သော်လဲ မိခင်စားချင်တဲ့ သရက်သီးများကို ခုံပေးပြီး မိဘကို သိတတ်တယ်၊ ငါလဲပဲ ငါကို အနည်းငယ်ထိခိုက်မိရဲ့နဲ့ အလွယ်တကူ အမျက်ထွက်နေတဲ့စိတ်ကို ဖြေဖျောက်ကာ သူတစ်ပါးအပေါ် နားလည်သည်းခံစိတ်ထားပြီး အကျိုးအကြောင်း စဉ်းစားပေးသင့်တယ်’ ဟု ပိမိကိုယ်ကိုသုံးသပ်၍ သရက်သီးများကို ဇော်ဇော်နှင့်အကူ ပိုင်းကု၍ ခုံပေးလိုက်ပါသည်။

မြို့အောက်ပါပေးစွန်းများကိုအေးလျေားလျေားဖြေဆိုပါ။

- (က) ဦးကျော်သည် သူ၏ဒေါသကို မည်သို့ဖြေဖျောက်ခဲ့ပါသနည်း။
- (ခ) ဦးကျော်၏ သဘောထားများ အဘယ်ကြောင့်ပြောင်းလဲသွားသည်ဟု ထင်ပါသနည်း။
- (ဂ) သင်သည် အလွယ်တကူ စိတ်ဆုံးဒေါသထွက်တတ်ပါသလား။
- (ဃ) အလွယ်တကူ စိတ်ဆုံးဒေါသထွက်လျှင် သင်မည်သို့ဖြစ်ပါသလားသနည်း။

အမိကအရှင်

- စိတ်ရှည်သည်းခံ သဘောထားကြီးခြင်းသည် သဘောထားကွဲလွှဲများကို ဖြေရှင်းရာ တွင် အရောက်း၍ ဤမြို့ခြင်းများကို ရရှိနိုင်သည် အခြေခံအချက်ဖြစ်သည်။

လက်တွေ့ဘဝတွင် သင်ကြံ့တွေ့ရှုံးသော စိတ်ရှည်သည်းခံ သဘောထားကြီးခြင်းနှင့် ဆက်စပ်သည့် အခြေခံအပါက်နှင့် ရလဒ်များကို ခုံပါသင့်ပါသည်။

သင်စန်းစာ (၄.၃) စောင့်ရွှောက်ကူညီ ဤမြို့ခြင်းများမည်

မိမိဖြေလုပ်လိုက်သော ကိစ္စအကြောင်းအရာတစ်ခုသည် မိမိအတွက် အဆင်ပြောသော်လည်း အခြားသူများကို စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာဖြစ်ပေါ် ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာဖြစ်ပေါ် ထိခိုက်နာကျင် ပေါ်က ထိခိုက်မှုများကို မပြုလုပ်သင့်ပေါ် မိမိသာ သွေ့နေရာများဆိုလျှင်ဟူသည် စိတ်မျိုးပြင် တစ်ဖက်သား စိတ်ခံစားချက်ကို နားလည်ပေးခြင်းသည် ကိုယ်ချင်းစာစိတ်ထားခြင်းပင် ဖြစ်ပါသည်။ လူအချင်းချင်း ကိုယ်ချင်းစာစိတ်ထားရှိပြီး တစ်ဦး၏လိုအပ်ချက်များကို တစ်ဦးက ရှိင်းပင်းကူညီ သင့်ပါသည်။ တစ်ဦးအပေါ်တစ်ဦး မေတ္တာ၊ ကရာကာဖြင့် ရှိင်းပင်းကူညီခြင်း၊ စာနာနားလည်ခြင်း၊ ဂရာတစိုက် ပြုစုစောင့်ရွှောက်ခြင်းဖြင့် ဤမြို့ခြင်းသော လူ.အဖွဲ့အစည်းကို ဖန်တီးတည်ဆောက် နိုင်ပါသည်။

ဖြစ်ရပ်လဲလာမြင်း

ဖြစ်ရပ် (၁)

အခြား အချစ်ဆုံးသွင်းယူင်း သဲဆုသည် သု၏ပါဝင်နေမကောင်းဖြစ်နေ၍ အိမ်အလုပ်များကို ကူညီလုပ်ကိုင်နေရင်း ကျောင်းချိန်နောက်ကျပည်ကို စိုးရိုးရောင်းသည်။ ထိုအချိန်တွင် အခြားရောက်လာပြီး သဲဆု၏အလုပ်များကို စိုးဝန်းကူညီလုပ်ကိုင်သဖြင့် ကျောင်းသူ့ အချိန်မိသွားရောက်နိုင်သည်။

(က) သင်သာ သဲဆုဖြစ်ခဲ့လျှင် မည်သို့ခံစားရမည်နည်း။ မည်သို့တဲ့ပြန်မည်နည်း။

(ခ) သင်သာ အခြားဖြစ်ခဲ့လျှင် မည်သို့ပြုလုပ်မည်နည်း။ အဘယ်ကြောင့်နည်း။

ဖြစ်ရပ် (၂)

သိဟနှင့် ပြိုမ်းချမ်းသည် အိမ်နှင့် သွင်းသွင်းသည်။ သူတို့နှစ်ဦးသည် ကျောင်းတက် ကျောင်းဆင်း အတူတူသွားကြသည်။ တစ်နေ့ ဘောလုံးပွဲကိစ္စနှင့်ပတ်သက်၍ ရန်ဖြစ်ကာ တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦးမခေါ်ကြပေး၊ ထိုနေ့ ကျောင်းဆင်းချိန် အိမ်အပြန်လမ်းတွင် ကလေး ငယ်တစ်ဦးလဲကျပြီး သတိလတ်နေသည်ကို သိဟက စတော်သည်။ ကျိုးမာရေး၊ ဓာတ်ပစ္စာ၊ သို့ပုံးသင့်သည်ဟု ပြိုမ်းချမ်းက အကြောင်းပြုသည်။ သို့သော် ကလေးငယ်ကို တွေ့သောစနစ်ရာနှင့် ဆေးခန်းရှိရာနေရာသည် အနည်းငယ်ဝေးနေသည်ဟု သိဟက ပြန်ဝြောသည်။

(က) သိဟနှင့် ပြိုမ်းချမ်းတဲ့ မည်သို့ဆက်လုပ်မည်ဟု ထင်သနည်း။

(ခ) သင်သာဆိုလျှင် ကလေးငယ်ကို မည်သို့ ကူညီမည်နည်း။

၅၅: သင်တွေ့ကြော်ချိန်းသော ဂရတနိုက်ပြုစာတော်ဝရာက်ပြေားနှင့် သက်ဆိုင်သည့် အကြောင်းအရာ၊ အဖြစ်အမျက်များကို စွေ့ဝေ့စေဖို့တော်ပါ။

အမိန့်အမျက်များ

- ပိုမိုနေထိုင်ရာ ပတ်ဝန်းကျင်တွင် တစ်ဦးအပေါ်တစ်ဦး၊ ဂရတနိုက်ပြုစာတော်ဝရာက်ပြေား၊ ပြုင့်ပြိုမ်းသော လူတောင်အဖွဲ့၊ အစည်းတစ်ခုကို တည်ဆောက်နိုင်ပါသည်။
- အခြားသွားအပေါ် မျှမျှတတ် စာနာနားလည်ပေးပြေား၊ မေးကြား ကရာကာပြန် ရှိခိုးပေါ်၊ ကူညီခြင်း သည် ပိုမိုပတ်ဝန်းကျင်နှင့် လိုက်သော်လို့ အစာမ်းပြုခြင်းပြိုမ်းချမ်းသွားရေးနှင့် နေထိုင်နိုင်မည်နည်းလမ်းတစ်ခုပုံးပေါ် ဖြစ်ပါသည်။

 အောက်ပါမေးခွန်းများကို ရေးသားဖြေဆိုပါ။

- (က) သူတစ်ပါးကို ကိုယ်ချင်းစာစိတ်ဖြင့် ကူညီခဲ့ဖူးပါသလား။ မည်သိုကူညီခဲ့သနည်း။
- (ဂ) သင်သည် အန္တရာယ်ဖြင့် ရင်ဆိုင်နေသူ တစ်ဦးဦးကို တွေ့ပါက မည်သို့ ကူညီဖြေရှင်းပေးမည်နည်း။
- (ဃ) ပြိုမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်အတွက် ဝရုတစိုက်ပြုစုစောင့်ရွှေ့က်ခြင်းကို ကျင့်သုံးသွင် မည်ကဲသို့ဖြစ်လာနိုင်သနည်း။

သင်ခန်းစာ (င.င) ပြိုမ်းချမ်းရေးအတွက်ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်း

လူတိုင်းတွင် မတူညီသော သဘောထားခံယူချက်အမျိုးမျိုးရှိနိုင်သည်။ ဖြစ်ပိုပိုစာစိချုပ်များကို ပေါ်လိုက်လာနိုင်ပေသည်။ အထူးသတိပြုရမည့်အချက်မှာ မိမိ၏ထင်မြင်လူဆောင်များကို တင်ပြသည့်အခါ အပြုသဘောဆောင်ပြီး တစ်ဖက်သား နားလည်စေရန် သိမ်မွေ့စွာတင်ပြုကြရမည်။ အငြင်းပွားမှု သို့မဟုတ် ပဋိပက္ခတိကို ညီးစွာနေ့နေ့အား အဖြော်ပြုခြင်းဖြင့် ပြိုမ်းချမ်းသော လူမှုဝန်းကျင်တစ်ခုကို ဖန်တီးနိုင်မည်ဖြစ်သည်။

 အောက်ပါတို့ကို အပ်စွဲ၊ ဆွေးနွေးပြီးစေယားတွင် ဖြည့်ပါ။

- (က) သင့်ကျောင်းတွင်ဖြစ်စေ၊ ရပ်စွာတွင်ဖြစ်စေ ကြုံတွေ့ရသော အငြင်းပွားမှုတစ်ခုကို ဖော်ထုတ်ပါ။
- (ခ) အဆိုပါအငြင်းပွားမှုတွင် အမိကပါဝင်နေသူများကို ဖော်ထုတ်ပါ။
- (ဂ) အဆိုပါအငြင်းပွားမှုတွင် ပါဝင်နေကြသူများဆောင်ရွက်သင့်သည်များကို ဖော်ထုတ်ပါ။

အငြင်းပွားမှုအမည်	
ပါဝင်ပတ်သက်သူများ	
ပြဿနာအကြောင်းရင်း	
ဆောင်ရွက်သင့်သည်နည်းလမ်းများ	

ဝါဝံပိည့်နှင့်ဆွဲလျှော်ခြင်း

ပဋိပက္ခ သို့မဟုတ် အငြင်းပွားမှုရှင် ဉာဏ်တွေ၊ ရသည့်အခါ စောင်ညိုနှင့်ဆွဲနေ့မြိုင်းပြုးပြင်သာ အကောင်းဆုံး ရလဒ်တစ်ခုကို ရရှိစေနိုင်သည်။ စောင်ညိုနှင့်ရာတွင် အောက်ပါအချက်များ အတိုင်း ဆောင်ရွက်နိုင်ပါသည်။

- (၁) ပဋိပက္ခ သို့မဟုတ် အငြင်းပွားမှုကို ပြောရင်းစောင်ညိုနှင့်ဆွဲနေ့မြိုင်းပြုးရန် အစိအစဉ်ကို အစဉ်း တည်ဆောက်ပါ။
- (၂) စောင်ညိုနှင့်ဆွဲနေ့မြိုင်းပြုးဖြစ်စဉ်တွင် ပါဝင်သူများကို စနစ်တကျဝေညှုံးပါ။
- (၃) စောင်ညိုနှင့်ခြင်းသည် အပြန်အလှန် ငြင်းခဲ့ခြင်းမဟုတ်ကြောင်းသတိပြုပါ။
- (၄) စောင်ညိုနှင့်ရာတွင် တစ်ဖက်သားပြောဆိုသည်ကို အလေးယားနားထောင်ပါ။
- (၅) တစ်ဖက်သား လက်ခံနိုင်လောက်အောင် ဆွဲဆောင်မှုရှိသည့် အဆိုပြုချက်များပြင် ကမ်းလှမ်းဆွဲနေ့ပါ။
- (၆) စောင်ညိုနှင့်ရာတွင် တစ်ဦးအပေါ်တစ်ဦး စိတ်ရှည်သည်းခံပါ။
- (၇) စောင်ညိုနှင့်ရာတွင် တစ်ဖက်သားအတွက် ပိမိမည်သူ့ဆောင်ရွက်ပေးနိုင်သည်ကို ထည့်သွင်း စဉ်းစားပါ။
- (၈) နှစ်ဦးနှစ်ဖက်လက်ခံနိုင်သည့် ဘုံသဘောတူညီချက်တစ်ခုကိုဖော်ထုတ်ပါ။
- (၉) အဆိုပါဘုံသဘောတူညီချက်တစ်ခုကို ရေရှည်ထိန်းသိမ်းနိုင်ရေးအလေးတားပါ။
- ဤ:** အောက်ပါတို့ကို သဘောတူညီပျော်အကြောင်းပြုချက်ပြင်ဆွဲးပါ။
- (က) လူတိုင်းတွင် မတူညီသော သဘောယားခံယူချက် အမျိုးမျိုးရှိခြင်းသည် ပြီးချမ်းစွာ အတူယူဉ်တဲ့နေထိုင်နေ့အတွက် အနောင့်အယုက်ဖြစ်သော်။
- (ခ) စောင်ညိုနှင့်ရာတွင် ပိမိကိုယ်ပြင်ယူဆချက်ကို ခိုင်မာစွာ စွဲကိုင်ယားသင့်သည်။
- (ဂ) စောင်ညိုနှင့်ရာတွင် အင်အားကြီးသုကသာ အနိုင်ယူရမည်။
- (ဃ) စောင်ညိုနှင့်ရာတွင် ပိမိကိုယ်ပြင်ယူဆချက်ကို အပြုသဘောဆောင်ပြီး သိမ်းမွေ့စွာ တင်ပြုရမည်။

တွေ့ဆုံးမြန်းခြင်း

သင်တို့ကျောင်းရှိကျောင်းအုပ်ကြီးကိုဖြစ်စေ ဆရာဆရာများကိုဖြစ်စေ အတန်းခေါင်းဆောင်၊ အသင်းခေါင်းဆောင်ကိုဖြစ်စေ အငြင်းပွားမှုများ ဉာဏ်တွေဖူးခြင်းရှိမရှိ ပေးပြန်းဆွဲနေ့မြိုင်းပြုးပါ။

(၅)
(၆)
(၇)
(၈)

၁၉

အငြင်းပွားမှု	
ပါဝင်ပတ်သက်သူများ	
ဖြစ်ပေါ်ရသည့်အကြောင်းရင်း	

အထက်ပါ ထွေ့ဆုံးမြန်းများကို ဖို့အခြားအတွင်း ပြန်လည်သုံးသပ်ဆွဲဖော်ပြု ထောင်းရှုက်သင့် သည့် အရာက်များကို ပြန်လည်အကြော်ပြုပါ။

အငြင်းပွားမှု	
အငြင်းပွားမှုဖြစ်ပေါ်ရသည့် အကြောင်းရင်းများ	
ဖြေရှင်းရန်နည်းလမ်း(၁)	
ဖြေရှင်းရန်နည်းလမ်း(၂)	
ဖြေရှင်းရန်နည်းလမ်း(၃)	

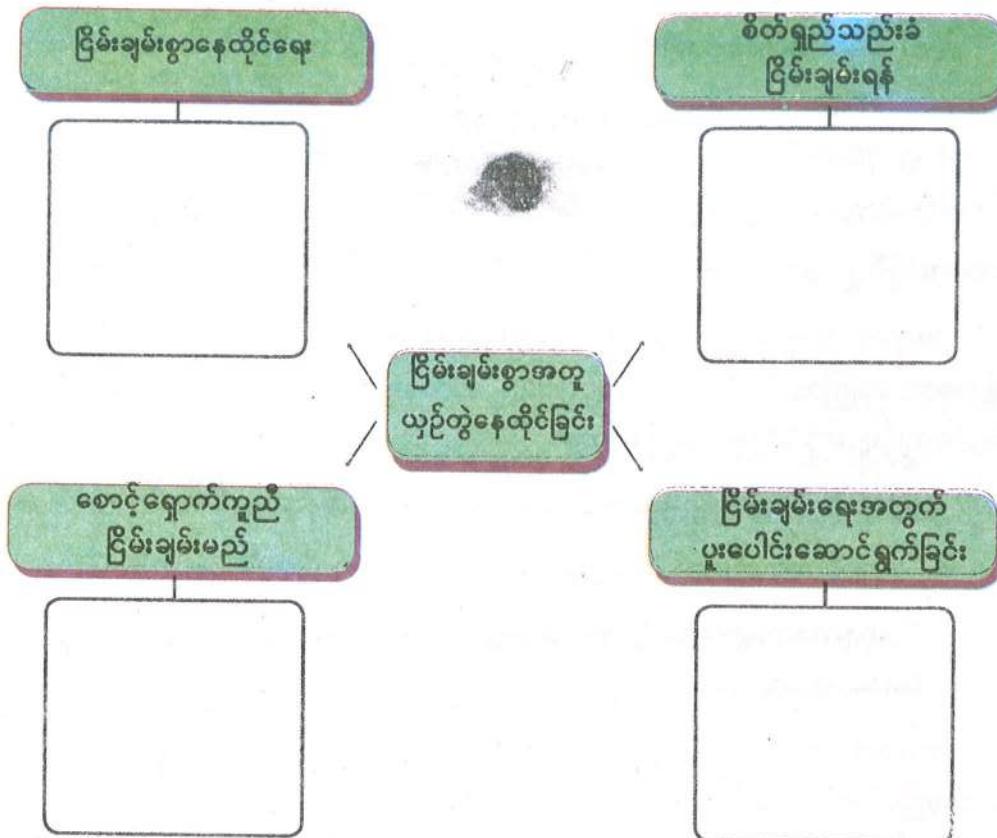
အမိန့်အရာက်များ

- ပဋိပက္ခ သို့မဟုတ် အငြင်းပွားမှုနှင့် ကြုံတွေ့ရသည့်အခါ စောင်ညီနှင့် ဖြေရှင်းသင့်သည်။
- စောင်ညီနှင့်ရာတွင် အပြုသဘောဆောင်ပြီး သိမ်မွေ့စွာအေားဇွဲးနေ့းရမည်။
- တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး မတူညီသည့် သဘောထားနှင့် အမြင်များကို လေးစားရမည်။

မှုပ်: အောက်ပါတို့ကို ဆွဲဗွဲဗြို့ဖို့ပါ။

- ယင်၏စာသင်းတွင် အငြင်းပွားမှုများနှင့်ကြော်တွေ့ရသည့်အခါ ပည်ကဲသို့ ဖြေရှင်းပည်နည်း။
- အငြင်းပွားမှုများကို ရန်လိုသည့်အပြုံးမှုဖြင့်တွေ့ပြန်သင့်ပါသလား၊ အဘယ်ကြောင့်နည်း။
- အငြင်းပွားမှုများကို စောင်ပြီးဆိုင်းပြင်းပြင် ပည်သို့သောအကျိုးကျေးဇူးရရှိပည်နည်း။

အဓိက: (c) တွင် သင်ယူနဲ့သည့် အကြောင်းအရာများကို ပြန်လည်သုံးသပ်ပါ။

မိမိကိုယ်တိုင်နှင့် အခြားသူ/လူအဖွဲ့အစည်းအား တာဝန်ယူမှုရှိခြင်း

ပညာပေးအစီအစဉ် (၆)

“မိမိကိုယ်တိုင်နှင့် အခြားသူ/လူအဖွဲ့အစည်းအား တာဝန်ယူမှုရှိခြင်း”

ရည်ရွယ်ချက်

- ၁။ (က) တာဝန်ယူမှုရှိခြင်းဟုဆော စကား၏ အမိပ္ပါယ်ကို သိရှိနားလည်ရန်၊
- (ခ) မိမိကိုယ်တိုင်နှင့် အခြားသူတို့အား တာဝန်ယူမှုရှိခြင်းအကြောင်း နားလည်သောပေါက် စေရန်၊
- (ဂ) မိမိကိုယ်တိုင်နှင့် အခြားသူတို့အား တာဝန်ယူမှုရှိခြင်းသည် ဗောင်းသောအပြုံမှ အလေ့အကျင့်ဖြစ်ကြောင်း သိရှိရန်။

ပညာပေးလုပ်ရားမှုအဆင့်ဆင့်

- ၂။ ဆရာက ကျောင်းသားတို့အား အသိပညာပေးစာအောင်(၁) “အလုပ်ဘွက်ကတ်သော ယုန်ကလေးအကြောင်း” ပုံပြင်ကို ပြောပြီး တာဝန်ယူတတ်ခြင်းနှင့်ပတ်သက်၍ ရှိသင့်သည့် အလေ့အကျင့်များကို သိရှိနားလည် လိုက်နာလိုစိတ်ရှိလာစေရန် ပြောပြုရမည်။
- ၃။ ဆရာက ပုံပြင်ပြောပြီးနောက် ကျောင်းသားတို့ကို မေးခွန်းမေးရန်
  - “ကျောင်းသားတို့သည် ယုန်ကလေး၏ နေရာတွင် မည်သိပ္ပါမှုမည်နည်း”။
  - “ ယုန်ကလေးများနည်းတူ ပြဿနာမဖြစ်အောင် မည်ကဲ့သို့ ဆောင်ရွက်မည်နည်း” ဟူ၍ မေးရန်ဖြစ်ပါသည်။

- ၄။ ကျောင်းသားတို့အား အဖွဲ့(၃) ဖွဲ့စွဲပါ။ အသိပညာပေးစာအောင် (၂) “တာဝန်ယူခြင်းဆိုသည်မှာ အဘယ်နည်း”အား ပေါ်ပါ။ ကျောင်းသားတို့အား အသိပညာပေး စာအောင်ကို ဖတ်ရှုစေရှိးနောက် စာရွက်လွှာတ်ပေါ်တွင် အကျဉ်းချုပ်ရေးသားစေပြီး အတန်းရှုတွင် အဖွဲ့တစ်ဖွဲ့ချင်း၏ ကိုယ်စားလှယ် အသီးသီးမှ ဆွေးနွေးတင်ပြကြစေရန် ဖြစ်ပါသည်။

- ၅။ ဆရာနှင့်ကျောင်းသားတို့ စပေါင်းပြီး အကျဉ်းချုပ် ပြုလုပ်ဖော်ပြရန်မှာ “ပေးအပ်ခြင်း ခံရသော တာဝန်အားမေ့လော့ပျက်ကွက်ခြင်း၊ လျှော့လျှော့ခြင်းမပြုဘဲ တာဝန်ထမ်းဆောင်ရန် ဖြစ်သည့် တာဝန်ယူခြင်းဟုဆိုရေးကိုတာဝန်ယူခြင်းနှင့် အခြားသူများနှင့် လူအဖွဲ့အစည်းအား တာဝန်ယူခြင်းဟူ၍ရှိပါသည်။ လူအဖွဲ့အစည်းမှ လူတိုင်းသည် မိမိတာဝန်အား တာဝန်ယူကြ မည်ဆိုလျှင် နိုင်ငံသည် တိုးတက်နေမည်ဖြစ်ပြီး နိုင်ငံသားတို့လည်း ဌိမ်းချမ်းသာယာမှုများ ရရှိလိမ့် မည်ဖြစ်သည်”။

ဒီကိုယ်တိုင်နှင့် အခြားသူ /လူအဖွဲ့အစည်းအား တာဝန်ယူမှုရှိခြင်း

၆။ ကျောင်းသားတို့အား အပ်စ(၂) စွဲပါ။ အပ်စ (၂) ရုံး အဖွဲ့ခေါင်းဆောင်တစ်ဦးစိုက အောက်ပါ ဇူးစဉ် (၂)နှင့် မဲနှင့်ရှုံးချွဲပါ။

ခေါင်းစဉ်များမှာ-

- မိမိကိုယ်ကိုတာဝန်ယူခြင်း
- လူအဖွဲ့အစည်းမှ အခြားသူတို့အား တာဝန်ယူခြင်း

၇။ ကျောင်းသားအဖွဲ့(၂) ဖွဲ့မှ မိမိတို့ရွှေးချယ်ရရှိသော ဇူးစဉ်အဖွဲ့ မဲနှင့် လူများ ဘဝကွင် မည်သည့်ကိစ္စရပ်များအား မည်သို့တာဝန်ယူမည်ကို အဖွဲ့အလိုက် စိုင်းဝန်းစဉ်းစား၍ တွေးတော်ဝင်မြင်ရှုက်များကို ရေးချပါစေ။

၈။ အဖွဲ့(၂) ဖွဲ့မှ တစ်လျှော့စီ အတန်းရှုံးထွက်၍ ဆွေးနွေးတင်ပြပါ။

၉။ အသိပညာလုပ်စာတောင်(၃) နိုင်ငံနှင့်လူအဖွဲ့အစည်းမှလူငယ်တို့၏ တာဝန်နှင့်ဝတ္ထားများကို ကျောင်းသားတို့အား ပြန်လည်ရွှေ့ပါစေ။ ထိုမှာက်အပ်စ (၂) စွဲ၍ အောက်ပါဇူးစဉ် အသီးသီး အနေက် ဇူးစဉ်တစ်စုစုပါ၍ အပ်စတစ်စုစုပါ၍ ကိုယ်စားလှယ်ကျောင်းသားများမှ အတန်းရှုံးတွင် အကျဉ်းချုပ်ဆွေးနွေးတင်ပြပါစေ-

(က) လူငယ်လူကောင်းတို့၏ လက္ခဏာပုံစံများ၊

(ခ) လူငယ်နှင့်မိသားစုဝင်ကောင်းဖြစ်ခြင်း၊

(ဂ) လူငယ်နှင့်ကျောင်းသားကောင်းဖြစ်ခြင်း၊

(ဃ) လူငယ်နှင့်အဖွဲ့အစည်း၏ အဖွဲ့ဝင်ကောင်းဖြစ်ခြင်း၊

(င) လူငယ်နှင့် နိုင်ငံသားကောင်းအဖွဲ့ဝင်ဖြစ်ခြင်း။

၁၀။ ဆရာနှင့်ကျောင်းသားတို့ စုပေါင်းပြီး အထက်ပါဇူးစဉ်များနှင့် ပတ်သက်၍ အကျဉ်းချုပ် ဆွေးနွေးပြောဆိုကြရန်ဖြစ်သည်။

အသိပညာဆေးစာစောင် (၁)

တာဝန်ယူတတ်သောအကျင့်ရှိရန်ပုံပြင်

၆၇။

အလုပ်တွက်ကတ်သောယုန်ကလေး

၁။ ယုန်မိသားစုတစ်စုသည် တော့အုပ်ကြီးတစ်ခုအတွင်း စစ်ဆောင်းရေးကြီးတစ်ခုအား အမို့ပြု၍နေထိုင်ကြသည်။ ယုန်ဖေဖေသည် တော့အုပ်ဘုရင် ခြေသံမှင်း၏ ကျွန်းမာရေး အတိုင်ပင်ခံဖြစ်ပြီး ယုန်မေများလည်း တော့တွင်းရှိ အမြဲးသိုးရေးရာ ဆွဲးစွဲးရန် ကိစ္စများအတွက် အစည်းအဝေးများသို့သွားရသည်။ ထို့ကြောင့် ယုန်ဖေဖေနှင့် ယုန်မေများလည်း အလုပ်လုပ်ရန်အတွက် နေ့တိုင်းအပြင်ထွက်ကြရပြီး သားနှင့်သမီးဖြစ်သော ယုန်ကလေးနှစ်ကောင် အား သစ်ခေါင်းအသိုက်ထဲတွင် ထားခဲ့ရသည်။

၂။ တစ်နှေ့သောအခါ ယုန်ဖေဖေနှင့်မေများလို့သည် ငှုံးတို့နေထိုင်သောနေရာသည် စနစ်တကျ မရှိဘဲ ဖရိုဖရဲ့ ဖြစ်နေသည်ဟု မြင်ကြသောကြောင့် အပိုပုံရေး စကားပြောဆိုကြရှုံးရှင် -

၃။ “မော်ကြီးရေး စုတို့အမြဲးကလောက် စနစ်တကျ သေသပ်မှု မရှိတော့ဘူးဆို”

၄။ “အိုး... ဟုတ်တယ်၊ အခုက္ခလာ အလုပ်တွေများနေလို့ အမြဲးကို စောင့်ရောက်ဖို့ အချိန် မရလိုပါ။ နောက်ဆိုရင် ကျွန်းမတို့ အမြဲးကလေးအောင် ပြုပြင်ပါမယ်ရှင်..”ဟု ရှုက်စိတ်ဖြင့် ပြန်ပြောလေသည်။

၅။ “ဖေကြီးက မော်ကြီးကို အပြစ်ပြောနေတာ မဟုတ်ပါဘူး။ တကေသာ အမြဲးကလေး ပင်ပန်းတဲ့အလုပ်ပါပဲ။ ဖွဲ့ကြီးကိုယ်တိုင်လဲ အမြဲးအလုပ်တွေကို ပျက်ကွက်ခဲ့လို့ ရှုက်မိပါတယ်။ ဖေကြီးကလဲ အလုပ်များတယ်ဆိုတော့ ဖေကြီး စဉ်းစားမိတာရှိတယ်။ တို့ကလေးတွေကို အမြဲးကို စောင့်ရောက်ခိုင်းရမယ်။ သူ့ကိုယ်လဲ ဖွဲ့လှုကြီးလာကြပြီ။ တို့ကလေးတွေကို တဗြားသူတွေ အကျိုးအတွက် အလုပ်လုပ်ဖို့ မသင်ပေးရသေးဘူးလဲ။ ဖေကြီးကတော့ ဒီလိုသင်ပေးသင့်တယ် လို့ထင်တယ်။ တို့ရဲ့ အမြဲးအလုပ်ကစပြီးတော့ သင်ပေးရမယ်။”ဟု ယုန်ဖေဖေကြီးက ဘူး၏ အယူအဆကိုပြောပြုသည်။

၆။ “ဒါကသိပ်ကောင်းတဲ့အတွေးပဲ။ သူ့ပေမဲ့ ကျွန်းမတို့ကလေးတွေက အလုပ်မလုပ်ဖူးဘူးသေးလို့ သူ့ဟို ကောင်းကောင်းလုပ်နိုင်ပါမလားရှင်”...။

ဒီကိုယ်တိုင်နှင့် အခြားသူ/လူအစွဲအစည်းအား တာဝန်ယူမှုရှိခြင်း

- ၁။ “ပထမတော့ သူတို့ ကောင်းကောင်း မလုပ်နိုင်လောက်သေးဘူး။ သူတို့အတွက် ပင်ပန်းမှာ လုပ်၍ ဒါကြောင့် သူတို့နဲ့သင့်တော်တာလေးတွေကို အရင်တာဝန်ပေးရမယ်။ မှန်ကန့်အောင် လုပ်တတ်ဖို့သေးမရမယ်။ အခုချိန်ကတည်းက မစတင်ရင် သူတို့ ဘာမှမလုပ်တတ်ဘဲမဖော်မယ်။ ကြိုးလာတဲ့အခါ ဘာမှမလုပ်တတ်တဲ့သူကို လူအသိုင်းအဝိုင်းက နှစ်သက်မှာမဟုတ်ဘူး။ လက်ခံချင်မှာမဟုတ်ဘူး။ ဟုတ်တယ် မဟုတ်လား” ဟု ယုန်ဖော်ပြောသည်။
- ၂။ မနက်နိုးထလာဆောအခါ ယုန်မေမေက ကလေးနှစ်ယောက်ကို၏၍ ပြောကြားသည့်မှာ “မောင်နှမနှစ်ယောက်လုံး အိမ်အလုပ်တွေကို တစ်ခါမှမလုပ်ပူးဆေးဘူး။ အလုပ်လုပ်ရင် ပင်ပန်းမှုတော့ ရှိတယ်။ ဒါပေမဲ့ကလေးတို့က အိမ်အလုပ်တွေကိုကျလုပ်မယ်ဆိုရင် အိမ်မှာစနစ်တကျနဲ့ ပို့ကော်းလာလိမ့်မယ်” ဟု ပြောလိုက်သောအခါ ကလေးနှစ်ယောက်က ဖော်ဖော်တို့ကိုယ်စား အိမ်အလုပ်တွေ ကို ကူညီလုပ်ပေးပါမည်ဟု ကတိပြုကြလေသည်။
- ၃။ ယုန်မေမေက ကလေးများ တဖြည့်ဖြည့်နှင့် တစ်ခုချင်းလုပ်တတ်လာစေရန် ပထမဆုံး အလုပ်အဖြစ် ပန်းကန်ဆေးခြင်းနှင့် ဒီဇိုင်းချောင်သန်ရှင်းရေး အလုပ်ကို တာဝန်ပေးအပ်လေသည်။
- ၄။ ယုန်မောင်နှမနှစ်ယောက်သည် မေမေပေးသောအလုပ်အား ကူညီ၍လုပ်ကြရာ သုံးရက် မြောက်သောအခါ “ကိုယ်ကသူထက် ပိုလုပ်ရသည်ဟူသော တွက်ကတ်သည့်စိတ်များ” ကိုယ်စိ ဖြစ်ပေါ်လာသည်။
- ၅။ နောက်ဆုံးတွင် အစ်မဖြစ်သူယုန်မလေးက အလုပ်အားလုံးအား အတိအကျခဲ့ပေရန် အကြပြု ပြီး မောင်ဖြစ်သူကလည်းသဘောတူသည်။ မောင်နှမနှစ်ယောက်လုံး မည်သူက မည်သည့်အလုပ်ဟူ၍ တာဝန်ခွဲကြသည်။
- ၆။ တာဝန်ခွဲပောင့်မှာ ဥပမာအားဖြင့် အစ်မဖြစ်သူက ထမင်းစားပွဲပြင်ဆင်ရန် တာဝန်ယူပြီး မောင်ဖြစ်သူက စားပွဲသိမ်းဆည်းရန် တာဝန်ယူလိုက်သည်။ အစ်မဖြစ်သူ ပန်းကန်ဆေးလျှင် မောင်ဖြစ်သူက ပန်းကန်များကိုသုတေသနနှင့် ပန်းကန်စင်တွင် သိမ်းဆည်းရန်ဖြစ်သည်။ ထို့အကို အိမ်မှုကိစ္စများကို မောင်နှမနှစ်ယောက် ခွဲပောင့်လုပ်ကိုင်ကြသည်။
- ၇။ ထိုကဲ့သို့ တာဝန်ခွဲ၍ အလုပ်လုပ်သည့်မှာ ကောင်းသော်လည်း တကယ်တမ်းတွင်မူ အလုပ် ပြီးသင့်သည့်အချိန်တွင် အလုပ်ပြီးမြောက်ခြင်းမရှိပါ။ အကြောင်းရင်းမှာ နှစ်ယောက်လုံးက တစ်ဦးဦး အောင့်ကြည့်နေကြပြီး မိမိအလုပ်ကို မြန်မြန်ပြီးစီးအောင် မလုပ်နိုင်ကြသောကြောင့် ဖြစ်သည်။
- ၈။ တစ်နေ့သောအခါ အစ်မဖြစ်သူက ယုန်မေမေကို တိုင်ကြားလေသည်။
- ၉။ “မေမေရေ... စားပွဲပေါ်မှာ ပန်းကန်ပြားတွေကျန်နေသေးတယ်၊ မောင်လေးက အေးဖို့ယူပြီး လာမပေးသေးဘူး။ ဒါဆို သမီးက ဘယ်လိုလုပ်ဆေးရမလဲ အောင့်နေရတယ်။”

၁၀။ ယုန်မေမေက အရေးမကြီးသည်ပုံစံပြင် “ဒါဆိုလဲ ကိုယ့်ဘာသာသွားယျှော်း ဆေးလိုက်ပေါ့ သမီးရယ်...”ဟု ဆိုလေသည်။

၁၁။ “အိုး... မေမေကလဲ အဲဒီအလုပ်က သမီးနဲ့မဆိုင်ဘူးလေ၊ အဲဒါ မောင်လေးလုပ်ရမဲ့ အလုပ်ပါ။ သမီးတို့ တာဝန်တွေခွဲထားပြီးသားလေ၊ သဘောတူထားတဲ့အတိုင်း သူလုပ်ရမှာ ပေါ့...”ဟု ပြန်ပြောသည်။

၁၂။ ထိုနောက် ယုန်မောင်လေးမှ ထမင်းစားပွဲသိမ်းဆည်းပြီး၍ ပန်းကန်ဆေးသည် နေရာသို့ လာထားသည်တိုင်အောင် စောင့်နေသည်။ ပန်းကန်အားလုံး ဆေးသည့်နေရာသို့ ရောက်လာသည့် အချိန်တွင် ဆေးရမည့်ပန်းကန်မှာများသောကြောင့် အချိန်အတော်ကြောကြော ဆေးရလေသည်။ ထိုကြောင့် ယုန်မောင်လေးမှာလည်း ပန်းကန်သုတေရန် အစ်မဖြစ်သူ ပန်းကန်ဆေးပြီးသည်အတိ စောင့်ရလေသည်။ အစ်မဖြစ်သူ ဝန်းကန်ဆေးပြီးမှ ပန်းကန်သုတေရန်၍ စင်ပေါ်သွားထားရသည် အတွက် ညာနေစင်းရောက်သည်အတိ အရှိန်ကြောမြင်းစွာ အလုပ်လုပ်ပြီးမှ အလုပ်မှား ပြီးစီးလေ သည်။

၁၃။ အစ်မဖြစ်သူကလည်းအလုပ်တွက်ကတ်ပြီး မောင်ဖြစ်သူကလည်း အလုပ်တွက်ကတ်သည်။ မောင်လေးသည် မီးပိုရွောက်တွင် တဲ့မြေကိုစည်းလှည်းနေစဉ် ပန်းကန်ဆေးရာမှ ထမင်းနှင့် ဟင်းများ လည်းစိတ်ကျေနေသည်ကိုမြင်သော်လည်း အစ်မဖြစ်သူ၏တာဝန်ဖြစ်သောကြောင့် မမြင်ချင်ယောင်အောင် နေလိုက်သည်။ ထမင်း၊ ဟင်းစက် အဆိုက်ကျေသည့်နေရာတွင် ဝိတ်ဆိုမှုဖြစ်သောကြောင့် ယုန်လေမှ ခဏခဏသွား၍ ပြင်ဆင်လေးနေရသည်။

၁၄။ ကလေးနှစ်ယောက်မှာ အလုပ်တွက်ကတ်နေသောကြောင့် ယုန်မေမေနှင့်လေသည် ကလေးတို့ အပြုအမျှ အခြေအနေကို အရှိန်တို့ပေး၍ စောင့်ကြည့်နေရသည်။ အခြေအနေ တိုးတက်ရန် မမြင်ဘေးသည်အခါ ယုန်ဖောက ယုန်မေမေအား တစ်စုစုစိတ်ရှင်း အရှိန်ရောက်ပြီဟု အသိပေးလေ သည်။

၁၅။ တစ်နေ့သာအခါ ယုန်မေမေက ကလေးနှစ်ယောက်ကိုခေါ်၍ ပြောပြရသည်မှာ-

“ ကလေးတို့ အလုပ်ခွဲလုပ်တာကောင်းပေမဲ့ အရာရုံးနေတဲ့နည်းလမ်းကတော့ မဟုတ်သေးဘူး။ ဘာဖြစ်လိုလဲဆိုတော့ မေမေတို့က ဒီသားစုတွေဖြစ်တယ်ကွဲ၊ ကိုယ့်မိသားစုကို ချုပ်ရမယ်၊ အပြုအလုန်ကူညီရမယ်။ တစ်ဦးကိုတစ်ဦး အလုပ်ခွဲပြီး လှည့်မကြည့်ဘဲလုပ်တာတော့ မဟုတ်သေးဘူး။ သားနဲ့သမီးက ဒီဂိုသာဆက်လုပ်နေမယ်ဆိုရင် မကြောခင် မေမေတို့ ရှေ့နေရားပြီး ဘယ်သွားဘာလုပ်ရမယ်၊ ဘယ်အရှိန်မှာလုပ်ရမယ်၊ သူလုပ်တာမဟုတ်ရင် သူကိုအပြစ်ပေးရမယ်လို့ အဆုံးအဖြတ် ပေးရတဲ့အခြေအနေကို ရောက်သွားလိမ့်မယ်။ တကယ်တော့ ဒါကမေမေတို့အိမ်ဖြစ်တယ်။ သမီးနဲ့သားက ဖေဖေမေတို့ရဲ့ သားသမီးတွေဖြစ်တယ်။ မောင်နဲ့မတွေဖြစ်တယ်။ မေမေတို့မိသားစုချုပ်ခံကြတဲ့အတွက် မောင်တို့ တစ်ယောက်ကိုတစ်ယောက် ကူညီကြရင် မကောင်းဘူးလား ”

ဒီကိုယ်တိုင်နင့် အခြားသူ/လူအစွဲအဝည်းအား တာဝန်ယူမှုရှိခြင်း

- မောင်လေး။ “ဒီလိုသာဆိုရင် မမက သားလိုမတွေးဘဲ ဘာမှမလုပ်တော့ဘဲနေရင် သားတစ်ယောက်တည်း ဒါတွေကိုလုပ်ရမှုလား မေးမှ”ဟု မောင်လေးဖြစ်သူက ညည်းသူ့လေ သည်။
- မေမေ။ “ ဒီလိုလဲမဟုတ်သေးဘူးလေ...၊ သားက အားလုံးကိုလုပ်ဖို့မလိုပါဘူး။ မမကသားကို ချုပ်ပါတယ်။ သားတစ်ယောက်တည်း ပင်ပန်းအောင် အလုပ်မနိုင်းပါဘူး။ သားကလဲ မမကို ကုည်ရမယ်၊ မမကလဲသားကိုကုည်ရမယ်။ ဘယ်သူက ဘယ်သူထက် ပိုလုပ်နေရတယ် ဆိုပြီး မစဉ်းစားရဘူး။ သမီးနဲ့သားစဉ်းစားရမှာက ဘယ်လိုလုပ်လိုက်ရင် အလုပ်ကို ကုည်ပဲ့အရာက်သလဲ၊ အလုပ်ပေါ့သွားစေမလဲ ဆိုတာပဲဖြစ်တယ်။ သမီးနဲ့ သားတို့ရဲ့ သဘောထားနဲ့ ခံယူချက်တွေကို ပြောင်းမယ်ဆိုရင် နှစ်ယောက်လုံးရဲ့ အလုပ်ဟာ စည်းစနစ်တကျနဲ့ မြန်မြန်ဆန်ဆန်ပြီးသွားလိမ့်မယ်။
- ၁၅။ ယုန်မောင်နှစ်မှသည် တစ်ဦးမျက်နှာတစ်ဦးကြည့်ပြီး စေတွင် ယုန်မမက ပြောလေသည်မှာ-
မမ။ “ရပါတယ်မေမေ၊ သမီးကြိုးစားပြီး လုပ်ကြည့်ပါမယ်။ သမီးက မောင်လေးနဲ့လဲ ရန်မဖြစ်ချင် ပါဘူး”
- ၁၆။ ယုန်မေမေက သားဖြစ်သူဘက် လွှာည့်ကြည့်လိုက်သည်။ ယုန်မောင်လေးက “သားလဲ စမ်းကြည့် ပါမယ် မေမေ...”ဟု ပြန်ပြောလေသည်။
- ၁၇။ ယုန်မေမေက ကလေးနှစ်ယောက်အား ရင်စွင်ထဲထည့်ကာ ပျော်ဖော်ထားလိုက်ပြီး “ကောင်းပါပြီ သမီးနဲ့သားတို့ရယ်...”ဟု ပြောလေသည်။ “တို့အားလုံး ဒီနှစ်ဦးလမ်းအသစ်နဲ့ အလုပ်လုပ်ကြမယ်။ တစ်ယောက်အလုပ်ကို တစ်ယောက်က ကုည်ကြမယ်။ ဒါအားပေး ခိုင်းစေတာမျိုး မဟုတ်ဘဲ ချုပ်ခြင်း မေတ္တာနဲ့ကုည်ရမယ်။ တို့မိသားစုအတွက် အလိုအပ်ဆုံးအရာကတော့ ချုပ်ခြင်းမေတ္တာသာဖြစ်တယ်။ ကလေးတို့မှတ်ထားကြရမယ်နေ့...”ဟု ရယ်မောပြောဆိုလိုက်သည်။ ကလေးများကလဲ သဘောပါက် နားလည်ကြကာ မိသားစုအားလုံး ပြု့ပြုတူရယ်မောလိုက်ကြလေသည်။
- ၁၈။ တို့နောက်တွင် မောင်နှစ်ယောက်လုံး ယုန်မေမေပေးသောနည်းလမ်းအတိုင်း လိုက်နာပြီး လုပ်ကြသည်။ တို့နည်းလမ်းအားဖြင့် ငှင့်တို့အလုပ်လုပ်ရာတွင် စနစ်တကျ မြန်မြန်ဆန်ဆန်ပြီးစီးပြီး မိသားစုတွင်လည်း ပျော်ပျော်ရွှေင်းဖြစ်လာတော့သည်။

ပုံပြင်လေးမှရယူရမည့် သင်ခန်းစာ

- ၁၉။ အလုပ်လုပ်ကြရာတွင် လုပ်ငန်းတာဝန်ခွဲစေ၍ လုပ်ကိုင်းခြင်းသည် ကောင်းမွန်သည့် လုပ်ရပ် ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် မိမိ၏အလုပ်အား မိမိကိုယ်တိုင်တာဝန်ယူမှုရှိရမည်။ အခြားသူတို့အား တွက်ကတ်ခြင်းဖြင့် လုပ်ငန်းကြိုးတစ်ခုလုံးကို ကော်မားနောင့်နော်များပါ။

မိမိကိုယ်တိုင်နှင့် အမြားသူ/လူအဖွဲ့အစည်းအေး တာဝန်ယူမှုရှိခြင်း

၈၇၆

အလုပ်တွက်ကတ်ခြင်းသည် မိတ်သဘောထားသေးသိမ်းမှုကို ဖော်ပြရာရောက်သည်။ မိမိအတွက်
လည်း အလုပ်လုပ်ရင်းရရှိနိုင်သော အထွေအကြံ၊ အသိအမြင်၊ ဗဟိသုတော်းတက်မည့် အခွင့်အလမ်းနှင့်
အလုပ်ပြီးမြောက်မှုတို့ကို မိမိကိုယ်တိုင် ပိတ်ပင်ရာရောက်သည်။ အလုပ်တာဝန်များကို တစ်ဆင့်ပြီး
တစ်ဆင့် ကောင်းစွာလုပ်ဆောင်ခြင်းမှ မိမိအတွက် အကျိုးရလဒ်ကောင်း ရရှိမည်မှာ အသေအချာဖြစ်
သည်။ တစ်ဆင့်တိုး၍ စဉ်းစားကြည့်သောအခါ အမြားသူတို့ထံမှ အကုအညီမယူဘဲ မိမိ အလုပ်အေး
ကောင်းအောင် အဘယ်မြှုပြုလုပ်နိုင်ပါစေ မိမိမလုပ်နိုင်သော အမြားကိစ္စရပ်များလည်း ရှိနေနိုင်ပါသည်။ စုလောင်းလုပ်ဆောင်ခြင်းမှ ရလဒ်ကောင်းများ ရရှိနိုင်ပြီး ထိုသို့လုပ်ဆောင်ခြင်းပြင့် မိမိအတွက် ဆုံးဖုံး
သွားခြင်း မရှိပေ။

၂၀။ အချုပ်အားဖြင့် မိမိတွင် အမြားသူတို့အား အချိန်တိုင်းတွင် ကူညီရန်အတွက် မိတ်ခွဲန်အား၊
လူအင်အေးရှိရမည်။ ဆိုလိုသည်မှာ မိမိ၏အလုပ်ကို အကောင်းဆုံး လုပ်ဆောင်ပြီး တာဝန်
ကျေပွန်ရမည်။ အမြားသူတို့ထံမှ အကုအညီယူနိုင်ပြီး သူတို့အမှန်တကယ်လိုအပ်သည့် အချိန်တွင်
ပြန်လည်ကူညီနိုင်ရမည်။ အရေးကြီးဆုံးမှာ မိမိ၏ အကုအညီသည် ကူညီလိုစိတ်ကြောင့်သာ ဖြစ်ရ
မည်။ ကြောက်၍ကူညီခြင်း၊ မိမိအား ပြန်မကူညီမှာစိုး၍ ကူညီခြင်းမျိုးမဖြစ်သင့်ပါ။ မိမိ၏ တာဝန်
ကျေပွန်အောင် အမြဲတစ်း ကြိုးစားနေလျှင် အမြားသူများကလည်း မိမိအားဟိုကဲ့သို့ပင် ကူညီလို့
မည်။ မိမိတွင်လည်း အထွေအကြံများမှတစ်ဆင့် အောင်မြင်မှုများရရှိကာ အကော်အခဲများကို
ကျော်လွှားနိုင်မည်ဖြစ်သည်။

၁။

ကျော်

၂။

အား

၃။

၄၈။

၄။

လောင်

၅။

လ

ခွဲ။

ခမိန္ဒၢယ်တိုင်နှင့် အမြားသူ/လူအဖွဲ့အစည်းအား တာဝန်ယူမှုရီခြင်း

အသိပညာပေးစာစောင် (၂)

တာဝန်ယူခြင်းဆိုသည်မှာအဘယ်နည်း

၁။ တာဝန်ယူခြင်းဆိုသည်မှာ ပေးအပ်လာသော တာဝန်ကို မူလျော့၊ လျှစ်လျှော့ခြင်း မရှိဘဲ ကျေပွန်အောင်ထမ်းဆောင်ခြင်းဖြစ်ပါသည်။

၂။ တာဝန်ယူခြင်းကို အမိပွာယ်ဖွင့်ဆို ပုံဖော်ရာတွင် တာဝန်ယူခြင်းအပျိုးအစားများမှာ အောင်ပါအောင်ပါးဖြစ်သည်-

(၁) မိမိကိုယ်ကို တာဝန်ယူမှုရီခြင်း။

(၂) လူအဖွဲ့အစည်းနှင့် အမြားသူတို့အပေါ် တာဝန်ယူမှုရီခြင်း။

၃။ အမျိုးအစားတစ်ခုစီအတွက် အသေးစိတ်အရွက်အလက်များမှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်သည်-

မိမိကိုယ်ကိုတာဝန်ယူမှုရီခြင်း

၄။ လူအဖွဲ့အစည်း၏ အစိတ်အပိုင်းတစ်ခုအနေဖြင့် မိမိ၏ တာဝန်အဆင့်အတန်းတစ်ခုအား လက်ခံဆောင်ရွက်ခြင်းဖြစ်ပြီး မိမိကိုယ်ကိုမိမိ တာဝန်ယူနိုင်သော အမြေအနေ ဖြစ်ရမည်။ လူတို့သည် မည်သည်က မှန်သည်၊ မှားသည်၊ သင့်လျှော့သည်၊ မသင့်လျှော့သည်ကို ဆန်းစစ်နိုင်ပြီး လူအဖွဲ့အစည်းမှ လက်ခံနိုင်သော အရာများကို ရွှေးချယ် ဆုံးဖြတ်နိုင်စွမ်းရှုရမည်။ မိမိကိုယ်ကိုတာဝန်ယူမှုရီခြင်း အား ခွဲမြားရာတွင်-

(က) မိမိ၏ ကျေန်းမာရေးကို စောင့်ရောက်တာဝန်ယူမှုရီခြင်း

မိမိကျေန်းမာရေးကို ဂရုဏ်ကိုခြင်း၊ သတိထားရှိခြင်းတို့အပြင် အမြဲတမ်း ကြိုစိုင်ကျေန်းမာရေ့ရမည်။

(ခ) ခွမ်းအားရှိခြင်း ဥပုသနပညာရီခြင်းအား တာဝန်ယူမှုရီခြင်း

ပဟုသုတေသနအမျိုးမျိုးရှာဖွေရန်စိတ်ပါဝင်စားစွာ လေ့လာသင်ယူခြင်းနှင့် အတွေ့အကြီးမျိုးစုံကို ကိုယ်တိုင်သင်ယူလေ့ကျင့်ခြင်းဖြစ်သည်။

(ဂ) အပြုအမူကို တာဝန်ယူခြင်း

ရှိသင့်သော အပြုအမူများဖြစ်သည် ကိုယ်ကျင့်သိကွာကောင်းမှန်၍ ဖြောင့်မတ်တည်ကြသည့်မှု ရှိပြီး စည်းကမ်းရှိသောသူဖြစ်ရန်၊ လူကျင့်ဝတ်ရှိရန် ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြစ်သည်။

(ဃ) ပေါင်းသင်းဆက်ဆော်တွင် တာဝန်ယူမှုရီခြင်း

လူအဖွဲ့အစည်းတွင် သင့်တင်စွာဖောင်းနေထိုင်နိုင်ရန် မိမိကိုယ်ကိုပြုပြင်ရမည်ဟု သိရှိ ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြစ်သည်။

မိမိကိုယ်တိုင်နှင့် အမြားသူ/လူအဖွဲ့အစည်းအား တာဝန်ယူမှုရှိခြင်း

(c) ဘားသုံးကုန်နှင့် လူသုံးကုန်များကို တာဝန်ယူမှုရှိခြင်း

အသုံးပြုသားဟန်များအား စနစ်တကျ ရှာဖွေထိန်းသိမ်းဆောင်ရွက်ရမည်။

(d) ကိုယ်ပိုင်စီးပွားရေးလုပ်ငန်းအား တာဝန်ယူမှုရှိခြင်း

လုပ်ဖို့များအတော်ဖြင့် ဖြုံးပြုလျှော့တာ၍ မိမိ၏ အသုံးစင်တိပမာဏကို စနစ်တကျ စီစဉ်သုံးဖွဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။

(e) အလုပ်တွင် တာဝန်ယူမှုရှိခြင်း

မိမိအား ပေးအပ်ထားသော အလုပ်တာဝန်ကို သတ်မှတ်ရှိနိုင်အတွင်း မှန်မှန်ကန်ကန် ပြီးစီးအောင်လုပ်ခြင်းဖြစ်သည်။

(f) မိမိ၏ လုပ်ဆောင်ရွက်အပေါ်တာဝန်ယူမှုရှိခြင်း

မိမိလုပ်ဆောင်ရွက်ကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော ကောင်းခြင်း၊ ဆိုးခြင်းရလဒ် အား လက်ခံနိုင်ခြင်းဖြစ်သည်။

လူအဖွဲ့အစည်းနှင့် အမြားသူတို့အား တာဝန်ယူမှုရှိခြင်း

၅။ လူတို့၏ တာဝန်နှင့်ဝတ္ထရားမှာ လူအဖွဲ့အစည်းမှ အဖွဲ့ဝင်တစ်ယောက်အနေဖြင့် အများနှင့် ဆိုင်သော အာမခံချက်ရှိရမည်ဖြစ်သည်။ လူတိုင်းသည် လူအဖွဲ့အစည်းတွင် ပါဝင်သည်ဟုဆိုရာတွင် သေးငယ်သော လူအဖွဲ့အစည်းမှသည် ကြီးမှားသော လူအဖွဲ့အစည်းအထိ ပါဝင်ဆက်နှုတ်လွက် ရှိသည်။ လူအဖွဲ့အစည်းဟုဆိုရာတွင် မိသားစု၊ စာသင်ခန်း၊ ကျောင်း၊ အဖွဲ့အစည်းနှင့် နိုင်ငံ စသည်ဖြင့် အစဉ်လိုက် ပါဝင်နေသည်။ လူတစ်ဦးတစ်ယောက်၏ အပြုအမှုသည် လူအဖွဲ့အစည်းအား လုံခြုံပေးနိုင်ခြင်းသည် တာဝန်ယူမှုနှင့် သက်ဆိုင်သည်။

၆။ လူတို့၏ လူအဖွဲ့အစည်းနှင့် အမြားသူတို့အား တာဝန်ယူမှုရှိခြင်းနှင့် တာဝန်ရှိခြင်းကို ယေဘုယျ အားဖြင့် အောက်ပါအတိုင်း အပိုင်း(၅) ပိုင်း၊ ခွဲမြားလော့ပြပါသည်-

(g) မိသားစုနှင့် မိမိကိုယ်ကို တာဝန်ယူမှုရှိခြင်း

မိမိဆောင်ရွက်နိုင်သည်ကိစ္စရုပ်များကို အပြည့်အဝကျည်းဆောင်ရွက်ခြင်း၊ ယုံကြည်မှုရှိခြင်း၊ လေးစားမှုရှိခြင်းတို့သည် လူကောင်းတို့၏ အပြုအမှုဖြစ်သည်။ ပညာကို စိတ်ပါဝင်စားစွာ သင်ယူခြင်း၊ မိသားစုကို ခုက္ခမပေးခြင်း၊ ကျည်တိန်းသိမ်းခြင်းတို့လည်း ပါဝင်သည်။

(h) သူငယ်ရှင်းများနှင့်စပ်လျှော့ဌား တာဝန်ယူမှုရှိခြင်း

သူငယ်ရှင်းများအား မောင်နှမရှင်းရျာကုံးသို့ ချစ်စပ်ခြင်း၊ သူငယ်ရှင်းများ လမ်းမှာ ရောက်နေလျှင် လမ်းမှုနှင့်ရောက်အောင် လမ်းပြုပေးခြင်း၊ သူငယ်ရှင်းများကို သင့်တော် မှန်ကန်သည့်နည်းဖြင့်သာ ကျည်းခြင်း၊ အများလုပ်ခံခဲ့လျှင် သည်းစံစွင့်လွှတ်တတ်ပြီး စကားအနာပါမြားခြင်းသည် သူငယ်ရှင်းများနှင့်စပ်လျှော့ဌား တာဝန်ယူမှုရှိခြင်းဖြစ်သည်။

(က) စာသင်ကျောင်းတွင် တာဝန်ယူမှုရှိခြင်း

သင်ကြားသင်ယူမှုကိုစိတ်ပါဝင်စားခြင်း၊ ကျောင်းမပျက်ကွက်ခြင်း၊ လေးစားမှုရှိခြင်း၊ ယဉ်ကြည့်လက်ခံနားလော်တတ်ခြင်း၊ ကျောင်းလှပ်ရှားမှုများတွင် ပါဝင်ကူညီခြင်း၊ သန်ရှုင်းမှုထိန်းသိမ်းခြင်း၊ ကျောင်း၏သင်ကြားရေး၊ သင်ထောက်ကုပစ္စည်းများကို မပျက်ဆီးခြင်း၊ ကျောင်း၏ဂုဏ်သတင်းအား ထိန်းသိမ်းခြင်းတို့သည် စာသင်ကျောင်း၌ ဘာဝန်ယူမှုရှိသည့် အပြုအမှုများဖြစ်သည်။

(ဃ) အဖွဲ့အစည်းအား တာဝန်ယူမှုရှိခြင်း

အဖွဲ့အစည်း၏ အဖွဲ့ဝင်တိုင်းသည် အဖွဲ့အစည်းအား တာဝန်ယူမှုရှိရသည်။ လေးစားမှုရှိ ခြင်း၊ သတ်မှတ်စည်းကမ်းများကိုလိုက်နာခြင်း၊ မိမိတို့အဖွဲ့အစည်း၏ ရိုးရာယဉ်ကျေးမှု အား ထိန်းသိမ်းခြင်း၊ အဖွဲ့အစည်း၏ လုပ်ငန်းတိုးတက်မှုအတွက် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက် ခြင်း၊ အများအကျိုးဆောင်ရွက်ခြင်း စသည်တို့သည် အဖွဲ့အစည်း၏ အဖွဲ့ဝင်အဖြစ် တာဝန်ယူမှုရှိခြင်းဖြစ်သည်။

(င) နိုင်ငံတော်ကို တာဝန်ယူမှုရှိခြင်း

ဥပဒေ၊ စည်းမျဉ်းများကိုလိုက်နာခြင်း၊ နိုင်ငံသားတို့၏အကျိုး၊ အများအကျိုးကို လက်တွေဆောင်ရွက်ခြင်း၊ နိုင်ငံသားတို့ အသီးသီးယဉ်ကြည်ကိုးကွယ်ဆော ဘာသာ သာသနအား အသီးသီးစောင့်ရှောက်ထိန်းသိမ်းခြင်း၊ စည်းလုံးညီညာတ်မှုရှိခြင်း၊ ရိုးရာယဉ်ကျေးမှုအားထိန်းသိမ်းခြင်း၊ နိုင်ငံသားဖြစ်မှုကို ထိန်းသိမ်းခြင်း စသည်တို့သည် နိုင်ငံတော်ကို တာဝန်ယူမှုရှိခြင်းဖြစ်သည်။

တာဝန်ယူမှုရှိခြင်း၏ အရေးကြီးသာအချက်များ

၇။ ဟာဝန်ယူမှုရှိခြင်းသည် အရည်အချင်းကောင်းတစ်ခုဖြစ်ပြီး လူငယ်လွှာယ်နှင့် ကလေးများအား ထိအရည်အချင်းရှိရန်အတွက် မွေးမြှုပေးရန်လိုအပ်သည်။ ငှုံးအပြင် စည်းကမ်းရှိခြင်း၊ ရိုးသားဖြောင့်မတ်ခြင်း၊ ကြိုးသားမှုရှိခြင်းတို့လည်းရှိရမည်။ နိုင်ငံသားကောင်းတို့၏ လက္ခဏာပုံစံတွင် အကျင့်စာရိတ္ထကောင်းသည့် အခြေခံအပြုအမှုနှင့် ဥပဒေအရ သတ်မှတ်ထားသော စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများ၊ ဘာသာသာသနအား၏ သတ်မှတ်စည်းမျဉ်းများကိုလိုက်နာရန် အချက်လည်းပါဝင်သည်။ မိမိ၏အခွင့်အရေး ခံစားခွင့်တက် အများအကျိုးကို စဉ်းစားပေးရမည်။ တာဝန်ယူမှုရှိခြင်းသည် အရေးကြီးသည် နည်းဖျားပြောဖြစ်ပြီး သတ်မှတ် စည်းမျဉ်း၊ စည်းကမ်းတို့အားလိုက်နာစေရန် တွန်းအားတစ်ခုလည်းဖြစ်သည်။ အခြားသူတို့အား လေးစားမှုရှိခြင်း၊ ရိုးသားဖြောင့်မတ်ခြင်း၊ လူအဖွဲ့အစည်းအတွင်းမှ အဖွဲ့ဝင်လူသားတို့အားကုည်ခြင်း၊ လက်တွေဆောင်ရွက်ခြင်းရှိရမည်။ ယနေ့ခေတ် လူအဖွဲ့အစည်းတွင် ကတိပျက်ကွက်ခြင်းများ ကြံ့ထွေ့နေရှိပြီး လူအဖွဲ့အစည်းသည် တာဝန်ယူမှုရှိခြင်းသား သူများပြောင့် ပြုခဲ့ခြင်းများ၊ ယာယာမှု ပျက်စီးနိုင်သည်။ လူအဖွဲ့အစည်းအတွင်းမှ လူတိုင်းသည် ဖြစ်ပေါ်လာသည် ပြဿနာများ၊ အပေါ် မိမိတာဝန်ကို မိမိတို့ယူခြင်းသာရှိခဲ့မည်ဆိုလျှင် လူအဖွဲ့အစည်း ပြုခဲ့ခြင်းသာယာလိမ့်မည်။

မိမိကိုယ်တိုင်နှင့် အခြားသူ/လူအန္တအစည်းအား တာဝန်ယူမှုရှိခြင်း

မိမိကိုယ်ကိုတာဝန်ယူမှုရှိခြင်းနှင့် လူအန္တအစည်းမှ အခြားသူများအပေါ်တာဝန်ယူမှုရှိခြင်းအတွက် ဥပမာပုံများ

မိမိကိုယ်ကိုတာဝန်ယူမှုရှိခြင်း

လေ့ကျင့်ခန်းလုပ်ခြင်း

အိမ်စာလုပ်ခြင်း

ထွေခြင်း

လူတေ့းစာစည်းမှ အခြားလူများထာစ်၏
တာဝန်ယူမှုရှိခြင်း

သက်ကြေးရွယ်ဖို့ဘွားများအားစောင့်ရောက်ခြင်း

ဆရာကန်တော့ခြင်း

ကြက်ခြေနိုင်ငံ

၁။
အနာဂတ်
လေးနိုင်း
ဖြစ်သွား
ကောင်း
၂။
၃။
လွှာ

ဒါကိုယ်တိုင်နှင့် အခြားသူ/လူအဖွဲ့အစည်းအား တာဝန်ယူမှုရှိခြင်း

အသိပညာပေးအားအင် (၃)

နိုင်ငံနှင့်လူအဖွဲ့အစည်းမှလုပ်ယောက်တို့၏ တာဝန်နှင့်ဝွေးရားများ

၁။ လုပ်ယောက်တို့သည် လူအဖွဲ့အစည်း၏ အဖွဲ့ဝင်ကောင်းများဖြစ်သည်။ လုပ်ယောက်တို့သည်မှာ အနာဂတ်တွင် တိုင်းပြည်တိုးတက်စေရန်အတွက် အကျိုးပြုလုပ်ငန်းများလုပ်ဆောင်ရာတွင် အကူအညီ လုပ်သည့် လွန်စွာအရေးပါသော စွမ်းအားရှိသည့် ငယ်ရွှေယ်နှစ်ဦးသော နိုင်ငံသားကောင်းရာတွေများ ဖြစ်သည်။

ကောင်းမှုနှင့်သော လုပ်ယောက် / လူဓာတ်၊ လုပ်ကောင်း

J။ (က) ဘဝအတွက် လွှာကျင့်ဝတ်၊ အကျင့်သိက္ခာရှိသောသူ၊

(ခ) အခြားသူတို့ကို လေးစားမှုပေးတတ်သူ၊

(ဂ) ပေးအပ်ထားသောတာဝန်ကို ကျေပွဲနှင့်အောင် ထမ်းဆောင်သူ၊

(ဃ) အခြားသူတို့၏ ထင်မြင်ချက်များကိုနားထောင်ပြီး အကျိုးအကြောင်းဆင်မြင်ဝ တ်သူ၊

(င) ရိုးရာယဉ်ကျေးမှုကို ထိန်းသိမ်းလိုက်နာသူ၊

(စ) အဖွဲ့အစည်း၏ သတ်မှတ်ချက်များကို လိုက်နာသူ၊

(ဆ) အဖွဲ့အစည်း၏ တိုးတက်ရေးနှင့် ပေါ်ပေါက်လာသောပြဿနာကို တက်ကြွားဖြေရှင်းတတ်သူ ဖြစ်သည်။

လုပ်လုပ်ကောင်းတို့၏ လက္ခဏာပုံစံများ

၂။ လုပ်လုပ်ကောင်းတို့သည် အကျင့်သိက္ခာ၊ လွှာကျင့်ဝတ်များရှိရမည်။ တရားမျှတမျှရမည်။ လုပ်လုပ်ကောင်းတို့၏ လက္ခဏာပုံစံများမှာ-

(က) အများအကျိုးအတွက် ကိုယ်ကျိုးစွမ်းခြင်း။ အများအကျိုးအတွက် ကိုယ်ကျိုးစွမ်းခြင်းသည် ရွှေခက်ရမည့်ခြေလုမ်းများအတွက် ကျည်းပေးသောကိုယ်ကျင့်တရားဖြစ်သည်။ လူအဖွဲ့အစည်းအတွင်းမှ လူအားလုံးသည် အများအကျိုးကိုသာကြည့်၍ ကိုယ်ကျိုးစွမ်းကြမည်ဆိုလျှင် လူအဖွဲ့အစည်းသည် လျှင်မြန်စွာ တိုးတက်သာယာလိမ့်မည်။

(ခ) စည်းကမ်းရှိခြင်းနှင့်တာဝန်ယူမှုရှိခြင်း။ စည်းကမ်းရှိခြင်းနှင့် တာဝန်ယူမှုရှိခြင်းသည် လူအဖွဲ့အစည်းအား ကျင့်ဝတ်ထိန်းသိမ်းခြင်းဖြင့် ကျည်းခြင်းဖြစ်သည်။ လူအဖွဲ့အစည်းအတွင်းမှ အဖွဲ့ဝင်တို့သည် စည်းကမ်းလိုက်နာကာ မိမိတို့လုပ်ပိုင်ခွင့်ကို သိရှိနားလည်ပြီး အခြားသူတို့ လုပ်ပိုင်ခွင့်အား ဖောင့်ယူကြခြင်း မပြုဘဲ လုပ်ငန်းတာဝန်အပေါ်မြတ်ပါဝင်စားမျှရှိပါက ထိုလူအဖွဲ့အဖွဲ့အဖွဲ့သာယာတိုးတက်မည် ဖြစ်သည်။

ဒိမိကိုယ်တိုင်နှင့် အခြားသူ/လူအဖွဲ့အစည်းအား တာဝန်ယူမှုရှိခြင်း

- (က) ရိုးသားမြောင်မတ်မှုရှိခြင်း။ ရိုးသားမြောင်မတ်မှုရှိခြင်းသည် အရေးကြီးသော ကိုယ်ကျင့်သိက္ခာဖြစ်သည်။ လူအဖွဲ့အစည်းအတွင်းမှ အဖွဲ့ဝင်တို့သည် ရိုးသားမြောင်မတ်ကြမည်ဆိုလျှင် အခြားသူတို့ပိုင်ဆိုင်သော ဝန္တည်းများအား ဖျက်သိုးခြင်း၊ နိုးယူခြင်း၊ မပြုပါက လူအဖွဲ့အစည်း တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးလာပြီး နိုင်ငံသားအားလုံးတို့သည် စိတ်ခမ်းသာ ကြမည်ဖြစ်ပါသည်။
- (ဃ) အများအကျိုးအတွက် သင့်သင့်မြတ်မြတ်အတုတာကွလက်ပွဲဆောင်ရွက်ခြင်း။ အများအကျိုးအတွက် သင့်သင့်မြတ်မြတ် အတုတာကွလက်တွဲဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့် စည်းလုံးညီညွတ်၍အင်အားရှိသော လူအဖွဲ့အစည်းအား ဖြစ်ပေါ်စေသည်။ အကောယ်၍ လူအဖွဲ့အစည်းအတွင်းရှိ လူတို့သည် အတွေးအခြောက်လုပ်ဆောင်ချက်များ၊ မတူကွဲပြားမှုကြီးမားနေလျှင် လူအဖွဲ့အစည်းသည် အင်အားယုတ်လျော့ပြိုလဲနိုင်သည်။
- (င) ဟိုရို့အားလုံးမှုပြုလုပ်ခြင်းအား ရှုက်စွဲကြောက်လန်းခြင်း။ ဟိုရို့အားလုံးမှုပြုလုပ်ခြင်းအား ရှုက်စွဲကြောက်လန်းခြင်းရှိသူငါးများ နိုင်ငံတာဝန်ထမ်းဆောင်သူတို့သည် ဖွံ့ဖြိုးသာယာမည်ဖြစ်သည်။ ဆိုလိုသည်မှာ နိုင်ငံတာဝန်ထမ်းဆောင်သူတို့သည် လာသံစားခြင်းကင်းပြီး ရိုးသားမြောင်မတ်ခြင်း၊ မိမိနှင့်ဆွဲမျိုးမြတ်ဆွေအသိုင်းအပိုင်းတို့၏ အကျိုးတို့၏ အကျိုးတို့၏ ကိုသုတေသနပြုသူတို့၏ နိုင်ငံသားတို့၏ အကျိုးကသာ အရေးကြီးဆုံးကိစ္စဖြစ်သည်ဟုမြင်ခြင်းဖြင့် ဟိုရို့အားလုံးမှုပြုလုပ်ခြင်းအား ရှုရှင်ကြည်မည်ဆိုလျှင် လူအဖွဲ့အစည်းသည် ဖွံ့ဖြိုးသာယာမည်ဖြစ်သည်။

တာဝန်နှင့်ဝတ္ထရားအရ လူငယ်လုပ်ဆောင်ရန်အချက်များ

၄။ အဆင့်အတန်းရှိသော လူငယ်ဖြစ်ရန် ကြိုးစားလုပ်ဆောင်သင့်သည့် လူငယ်တို့၏ တာဝန်ဝတ္ထရားများကို အောက်တွင်ဆက်လက်ဖော်ပြပါသည်။

လူငယ်နှင့် မိသားစုဝင်ကောင်းမြှစ်ခြင်း

- (က) မိဘစကားမှားထောင်ပြီး လေးစားမှုရှိခြင်း။
- (ခ) လုပ်ပေးနိုင်သော အရာတိုင်းကို လုပ်ပေးခြင်းဖြင့် မိဘတို့အားကူညီခြင်း။
- (ဂ) အသုံးစရိတ်အော်တာတို့ခြင်း။
- (ဃ) စာကို စိတ်ပါဝင်စားစွာလေ့လာခြင်း။

ဂိမိကိုယ်တိုင်နှင့် အဗြားသူ/လူအဖွဲ့အစည်းအား တာဝန်ယူမှုရှိခြင်း

လူငယ်နှင့် ကျောင်းသားကောင်းဖြစ်ခြင်း

- ၆။ (က) ကျောင်းသားတို့ ထမ်းဆောင်ရမည့်တာဝန်အား တာဝန်ယူခြင်း (ဆိုလိုသည်မှာ ကျောင်းပညာရေးဘဏ် စိတ်ပါဝင်စားမှုရှိရမည်။ လူတော်လူကောင်းတို့၏ အမှုအကျင့်ရှိရမည်။)
- (ခ) ဆရာတို့၏ လေ့ကျင့်သင်ကြားမှုကို ယုံကြည်စွာ နားထောင်ခြင်း၊
- (ဂ) ဆရာသမားတို့၏ကျေးဇူးကို သိရှိနားလည်ခြင်း၊
- (ဃ) ကျောင်းနေဖက် သူငယ်ချင်းများကို ချစ်ခင်ခြင်း၊
- (င) မှန်ကန်သောလမ်းကြောင်းဖြင့် သူငယ်ချင်းတို့၏ဘဝကို ဖြုံ့ဘင်းလေးခြင်း။

လူငယ်နှင့် အဖွဲ့အစည်း၏ အဖွဲ့ဝင်ကောင်းဖြစ်ခြင်း

- ၇။ လူငယ်များအတွက် အဖွဲ့အစည်းဆိုသည်မှာ အရွယ်အစားအားဖြင့် ညားဝယ်လူ လူအဖွဲ့အစည်းကိုဆိုလိုသည်။ (ဥပမာ- ရပ်ကွက်/ကျေးဇူးတွင် ရပ်ကွက်သူရပ်ကွက်သားဖြစ်ခြင်း၊ ရွာသွားဖြစ်ခြင်း) လူငယ်များဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားသော အဖွဲ့အစည်းများအတွက် လိုက်နာလုပ်ဆောင်ရမည့် တာဝန်ဝွေရားမှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်သည်-

- (က) သန့်ရှင်းမှုကိုထိန်းသိမ်းခြင်း၊ (ဥပမာ- စနစ်တကျအမှုက်ပစ်ခြင်း၊ အညစ်အကြော်များကို ကူညီသန့်ရှင်းပေးခြင်း)
- (ခ) ပတ်ဝန်းကျင်ကိုထိန်းသိမ်းခြင်း၊ (ဥပမာ- အများပိုင်ပစ္စည်းများကို ကူညီစောင့်ရှုရာကိုခြင်း၊ ရှုံးယောင်းပစ္စည်းများကို မပျောက်ပျော်အောင် ထိန်းသိမ်းခြင်း)
- (ဂ) အဖွဲ့အစည်းများ၏ အများအကျိုးအတွက် စုပေါင်းလုပ်ရားမှုများတွင်ပါဝင်ခြင်း။

လူငယ်နှင့် နိုင်ငံသားကောင်းအဖွဲ့ဝင်ဖြစ်ခြင်း

- ၈။ (က) ၁၂နှစ်ကာလ အခြေခံပညာရေးကို သင်ယူခြင်း၊
- (ခ) စည်းမျဉ်းဥပဒေကိုလိုက်နာခြင်း၊
- (ဂ) သဘာဝအရင်းအမြတ်များကို တန်ဖိုးထား၍ အသုံးပြုခြင်း၊
- (ဃ) နိုင်ငံတော်မှ စီစဉ်သော လုပ်ရားမှုများတွင် ကူညီခြင်း၊
- (င) အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းမှုအတွက် ရှိုးသားကြိုးစားခြင်း၊
- (စ) မြို့မြို့ချွေတာစွာ နေထိုင်ခြင်း၊
- (ဆ) သတ်မှတ်ထားသော အသက်ပြည့်သူအနေဖြင့် ရွှေးချယ်တင်မြောက်ပွဲတွင် မပေးခြင်း။